

212 VZOROVÝCH DOTAZŮ

Obsah

212 VZOROVÝCH DOTAZŮ	10
1. Proplacení nevyčerpané dovolené starosty	10
2. Schvalování směrnic	10
3. Jednání kontrolního výboru	11
4. Odměňování zastupitelů v souvislosti s volbami.....	12
5. Střet zájmů (starosta zaměstnává rodinného příslušníka)	13
6. Vzdání se mandátu	14
7. Platnost smlouvy, dle NOZ	15
8. Funkční období komise rady obce.....	15
9. Odměňování členů výborů	16
10. Rozdíl mezi uvolněnou a neuvolněnou funkcí.....	17
11. Kontrola DSO finančním výborem členské obce	17
12. Střet zájmů (ZO jako druh a družka).....	18
13. Střet zájmů (Úředník magistrátu a ZO městské části zároveň)	18
14. Statutární zástupce obce.....	19
15. Funkčnost finančního výboru po volbách	20
16. Evidence pracovní doby uvolněného starosty	20
17. Povinnost úřadu mít k dispozici tištěné Sbírký zákonů	21
18. Odkup nemovitosti – přenesené pověření.....	21
19. Střet zájmů (manželka starosty účetní).....	22
20. Podepsání smlouvy starostou bez vědomí rady.....	23
21. Pokles počtu členů rady pod 5	23
22. Schvalování žádosti o dotaci	24
23. Předání účtu obce.....	24

24.	Zrušení veřejné zakázky.....	25
25.	Ořez, kácení stromů.....	25
26.	Regulační plán obce.....	26
27.	Stravování zaměstnanců obce.....	27
28.	Odmítnutí podpisu zápisu ze zasedání ZO.....	27
29.	Schvalování uzavírání smluv o věcném břemeni	27
30.	Zápis ze zasedání neusnášení schopného ZO.....	28
31.	Jmenování kronikáře	28
32.	Volné pobíhání neoznačených psů.....	28
33.	Finanční dar (podnikatel obci).....	29
34.	Zrušení návrhu rady zastupitelstvem obce (snížení počtu pracovníků).....	29
35.	Nahlédnutí do účetnictví zastupitelem	29
36.	Schvalování smlouvy o dílo na vysazení stromů a keřů.....	30
37.	Potřeba odborné způsobilosti účetní na malé obci.....	30
38.	Nedodržování veřejného pořádku (koňský trus).....	31
39.	Veřejná zakázka na refinancování úvěru.....	31
40.	Příspěvek sportovní organizaci.....	33
41.	Převod nájemní smlouvy z OSVČ na s. r. o.	34
42.	Zveřejňování zápisů ze zasedání ZO a osobní údaje.....	35
43.	Podrobný zápis ze zasedání zastupitelstva.....	36
44.	Urážky na zasedání zastupitelstva.....	37
45.	Výběrové řízení na technického pracovníka obce.....	38
46.	Jednací řád finančního výboru	39
47.	Prodej pozemků pod bytovými domy	39
48.	Dvojitý předsednictví.....	41
49.	Rozdíl mezi smlouvami	41
50.	Paušální částka dle § 71 odst. 4.....	42

51.	Práce odboru dopravy příslušného pověřeného města	42
52.	Vymáhání poplatku za odpad	43
53.	Sbor dobrovolných hasičů	43
54.	Krádež razítka	43
55.	Uchovávání záznamu z jednání zastupitelstva	44
56.	Výpis z účtu obce	44
57.	Alkohol hostů na zasedání zastupitelstva obce	44
58.	Náhradní byt	45
59.	Petice směřovaná do samostatné působnosti	45
60.	Zkrácení doby vyvěšení informace o konání zasedání zastupitelstva	45
61.	Změna z neuvolněného člena zastupitelstva na uvolněného během volebního období	46
62.	Změna přílohy obecně závazné vyhlášky	46
63.	Právo kontrolního výboru požadovat zápis z jednání rady	47
64.	Nález zraněného psa	47
65.	Nepravdivá tvrzení v zápisu ze zasedání zastupitelstva	48
66.	Rozhodování o uzavírání licenčních smluv	48
67.	Záměr pronajmout byt	48
68.	Vzdání se měsíční odměny členem zastupitelstva	49
69.	Odměna odstupujícího starosty	49
70.	Chov včel na obecním pozemku a imise	49
71.	Občan dlužníkem obce	49
72.	Záměr udělit souhlas s podnájmem pozemku	50
73.	Změna statutu z fyzické osoby na právnickou	50
74.	Zajištění příjezdu na pozemek	51
75.	K nakládání se společnou věcí	51
76.	Schvalování pojistných smluv	51
77.	Zástupce obce na valné hromadě	52

78.	Vyřazení bodu z programu jednání zastupitelstva obce.	52
79.	Porušení slibu člena zastupitelstva obce.....	53
80.	Delegování pravomoci k uzavírání smluv o dílo na obecní úřad	53
81.	Právní důsledky souhlasu obce se sídlem spolku na obecním úřadu.....	53
82.	Přizvané osoby na schůze rady obce	54
83.	Volba a hlasování člena zastupitelstva obce	54
84.	Kontroly prováděné finančním výborem	55
85.	Zřízení komisí zastupitelstvem obce.....	55
86.	Zveřejnění záměru při pronájmu plynovodu.....	55
87.	Schvalování smlouvy o zřízení věcného břemene.....	56
88.	Uzavření veřejnoprávní smlouvy podle § 63 zákona o obcích	56
89.	Pravomoc finančního výboru kontrolovat výběr místních poplatků.....	56
90.	Jednací řád výborů zastupitelstva obce	57
91.	Platnost usnesení zastupitelstva obce	57
92.	Zřizování odborů v rámci obecního úřadu	57
93.	Plnění úkolů zaměstnavatele.....	58
94.	Nutnost změny nájemních smluv na pachtovní	58
95.	Pevná linka	58
96.	Odměňování členů přestupkové komise.....	59
97.	Náhrada škody.....	59
98.	Předkupní právo	59
99.	Evidence pracovní doby starosty obce.....	60
100.	Přijímání zaměstnanců	60
101.	Práva občanů bez trvalého pobytu v obci	60
102.	Jednání zastupitelstva obce.....	60
103.	Povinnost nezcizit převáděný pozemek	61
104.	Rozdíl mezi zástavním právem a věcným břemenem	61

105.	Příspěvek na penzijní nebo životní pojištění	61
106.	Zaměstnanci technických služeb	62
107.	Poradní komise	62
108.	Právní povaha hrobového zařízení	62
109.	Stanovení úředních hodin	63
110.	Prodej pozemků.....	63
111.	Způsob odměňování u zaměstnanců příspěvkové organizace obce - smluvní plat vs. platový tarif	63
112.	Program jednání rady obce	64
113.	Právo stavby	64
114.	Uveřejňování videonahrávek ze zasedání zastupitelstva	64
115.	Směna pozemku – zveřejnění záměru.....	65
116.	Uzavření smlouvy o zemědělském pachtu	65
117.	Zastupování starosty místostarostou v době jeho nepřítomnosti	65
118.	Zvýšení nájmu v obecním bytě	66
119.	Změna ceny pozemku oproti zveřejněnému záměru.....	66
120.	Postoupení pohledávky	67
121.	Materiální publicita veřejných seznamů (katastru nemovitostí)	67
122.	Sousedská práva	67
123.	Smlouva o dílo, jejímž předmětem je stavba	68
124.	Šíření internetového signálu z budov ve vlastnictví obce bez náležité smlouvy.....	68
125.	Přechod nájmu bytu po smrti nájemce	69
126.	Závady na díle - reklamace	69
127.	Kvitanice	70
128.	Nezbytná cesta	70
129.	Jeskyně	70
130.	Odvolání daru	71
131.	Více práv k jednomu pozemku	71

132.	Monitorování veřejného prostranství	71
133.	Uplatnění smluvní pokuty	72
134.	Odpovědnost za vady a záruka.....	72
135.	Smlouva o dílo, jejímž předmětem je stavba – rizika.....	73
136.	Změna smlouvy a její forma	73
137.	Plná moc obce	74
138.	Dražba obálkovou metodou	74
139.	Zřízení Klubu důchodců	75
140.	Zastupitelský revers.....	76
141.	Zničení polní cesty	77
142.	Pití alkoholu na jednání zastupitelstva jeho členy	78
143.	Vypouštění odpadních vod z rodinných domů pomocí septiků	78
144.	Právo tajemníka zařadit svévolně bod do programu na jednání rady	79
145.	Odstranění chodníku bez vědomí obce.....	79
146.	Dopad zákona o státní službě na obce	80
147.	Poplatek za odpad - odlišný pro místní a pro chalupáře	80
148.	Poradní komise starosty obce	81
149.	Zrušení funkce tajemníka obecního úřadu.....	81
150.	Odpovědnost obce za zranění zastupitele	82
151.	Tabulka s označením ulice a vzniklá škoda.....	82
152.	Archivace elektronické úřední desky.....	83
153.	Trvalý pobyt u zastupitelů	83
154.	Zmizelá voda ze studny	84
155.	Zaměstnanec obce státním příslušníkem.....	84
156.	Podání žádosti o dotace zastupitelem.....	85
157.	Podepisování dokumentů místostarostou v době přítomnosti starosty	85
158.	Plnění úkolů starostou.....	86

159.	Velitel obecní policie	86
160.	Zvyšování nájemného v obecním bytě	86
161.	Cloudové služby.....	87
162.	Příspěvek ze sociálního fondu	88
163.	Veřejná zakázka na bankovní služby	89
164.	Zveřejňování návrhů smluv	89
165.	Žádost o zpracování podle analýzy podle zákona 106/1999 Sb.....	90
166.	Informace o platu pomocného dělníka	90
167.	Odvolání šéfredaktora redakční rady	91
168.	Evidence sídla spolku na adrese obecních objektů	92
169.	Uzavření vody z kanalizační přípojky odběratelem	92
170.	Nesplnění usnesení zastupitelstva o podání trestního oznámení.....	93
171.	Postup obce v případě zjištění černé stavby	93
172.	Požadavek na úhradu nákladů změny územního plánu	94
173.	Nezbytná povolení pro stavbu oplocení.....	94
174.	Povaha souhlasu zastupitelstva dle § 188a stavebního zákona.....	95
175.	Následky nevydání územního rozhodnutí ve stanovené lhůtě	95
176.	Zápis obecní kanalizace do katastru nemovitostí.....	96
177.	Pevné překážky na veřejně přístupných účelových komunikacích	96
178.	Obecní les sloužící k rekreačním účelům.....	97
179.	Závora přes cestu	97
180.	Dohledávka zvěře	99
181.	Zákaz prostituce	100
182.	Kamera proti vandalům.....	100
183.	Nájem práva myslivosti	101
184.	Dlouhá doba mezi zveřejněním záměru a schválením smlouvy.....	102
185.	Veřejné vystoupení se zvířaty	103

186.	Informace o výběru poplatků	103
187.	Přenos veřejné správy na soukromý subjekt.....	104
188.	Povinnost hlásit pobyt.....	105
189.	Regulace ohňostrojů a pyrotechniky.....	105
190.	Nesvolávání zastupitelstva	106
191.	Zastupitel nechodí na zastupitelstvo.....	107
192.	Korespondenční hlasování zastupitelstva a rady	107
193.	Kverulantské infožádosti	108
194.	Mimořádné odměny.....	109
195.	Nahrávání zastupitelstva	109
196.	Změna názoru zastupitelstva.....	110
197.	Nezletilý žadatel o informace	111
198.	Systémová podjatost	111
199.	Zastupitel ve střetu zájmu	112
200.	Prodej pozemku pod cenou	112
201.	Zpětné přiznání odměn	113
202.	Uzavření smlouvy a smlouvy budoucí na věčné břemeno	115
203.	Změna nájemních smluv dle NOZ.....	116
204.	Změna statutu z fyzické na právnickou osobu	116
205.	Evidence pracovní doby zaměstnanců obecního úřadu.....	117
206.	Povinnost zajištění místa pro oddělené soustředování biologicky rozložitelného komunálního odpadu	118
207.	Uzavření DPP se starostou a místostarostou	119
208.	Zastupitelstvo města jako nejvyšší orgán s.r.o.....	120
209.	Absence schváleného rozpočtu a pravidel rozpočtového provizoria.....	121
210.	<i>Tržní řád</i>	122
211.	Stanovení výdajů za PHM při pracovní cestě	122
212.	Omluvení nepřítomnosti uvolněného starosty	123

212 VZOROVÝCH DOTAZŮ

1. Proplacení nevyčerpané dovolené starosty

Jsem starostkou 12 let a z pracovních důvodů jsem si nemohla vybrat dovolenou (60 dnů staré dovolené). Dá se toto proplatit, když končí volební období? Zastupitelé by byli rádi, aby obec tuto dovolenou proplatila. Chtěla bych se ujistit, zda je to možné.

Jako uvolněné starostce Vám může být na žádost proplacena nevyčerpaná dovolená pouze za předchozí kalendářní rok. Možnost proplacení nevyčerpané dovolené nelze rozšířit na dovolenou, kterou jste nevyčerpala v letech předcházejících. Oprávnění požádat o proplacení nevyčerpané dovolené se ze zákona týká pouze případů, kdy se dovolená převádí z příslušného roku na rok následující (princiálně se tedy neproplácí dovolená za starší období než předcházející rok).

Vzhledem k tomu, že možnost proplacení nevyčerpané dovolené spadá mezi tzv. zbytkové pravomoci, rozhodnutí přísluší radě obce (starostovi v obci, kde se rada obce nevolí); rozhodnutí si však může vyhradit i zastupitelstvo obce.

2. Schvalování směrní

Musí směrnice (organizační řád, pracovní řád apod.) schválit zastupitelstvo obce nebo je to v kompetenci starosty? Vztahuje se na směrnice nutnost vyvěšení na úřední desce?

V případě vnitřních organizačních předpisů a směrní obecně platí, že pokud tyto dokumenty neobsahují záležitosti, jejichž rozhodování je vyhrazeno zastupitelstvu obce podle ustanovení § 84 a § 85 nebo radě obce podle ustanovení § 102 zákona o obcích (nebo případně pokud schválení konkrétním obecním orgánem nestanovuje zvláštní zákon), tak jejich schvalování spadá pod tzv. zbytkovou pravomoc podle ustanovení § 102 odst. 3 zákona o obcích, kdy rozhodování přísluší primárně radě obce, zastupitelstvo obce si ovšem může rozhodování vyhradit. V obcích, kde se rada

obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta obce. V případě mnoha směrnic, jež svým obsahem nespádají pod vyhrazené pravomoci obecních orgánů, může být praktické delegování schvalovací pravomoci na obecní úřad. Schvalování směrnic vztahujících se k zaměstnancům obce pak přísluší na základě ustanovení § 103 odst. 2 písm. b) starostovi, který plní úkoly zaměstnavatele.

Co se týká Vašich konkrétních příkladů:

1. Schvalování organizačního řádu je vyhrazenou pravomocí rady obce podle ustanovení § 102 odst. 2 písm. o) – schválení tedy bude v obci bez rady příslušet starostovi, zastupitelstvo obce si schválení může též vyhradit.

2. Schvalování pracovního řádu bude spadat především pod pravomoc starosty obce, který plní vůči zaměstnancům úkoly zaměstnavatele. V obcích, kde je zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, plní funkci zaměstnavatele vůči zaměstnancům zařazeným do obecního úřadu tajemník, vůči ostatním zaměstnancům starosta – v takovém případě by k určení pravomoci záleželo na skutečnosti, na jaký okruh zaměstnanců by se pracovní řád vztahoval. Zastupitelstvo obce si ale schvalování pracovního řádu může z pozice nejvyššího orgánu obce vždy vyhradit.

Souhrnně lze tedy konstatovat, že pokud jste obcí bez rady, postačí schválení všech Vámi uvedených směrnic starostou. Směrnice ovšem mohou být schváleny i zastupitelstvem obce. Povinnost zveřejňovat směrnice na úřední desce obce zákon nestanovuje.

3. Jednání kontrolního výboru

Členové našeho kontrolního výboru by chtěli vědět:

- zda je vhodné, aby jednání kontrolního výboru bylo veřejné,

- zda je v souladu s platnou legislativou, aby se člen zastupitelstva zúčastňoval jednání kontrolního výboru neomezeně,

- zda v případě, kdy by bylo jednání kontrolního výboru neveřejné, může být zastupitel na jednání výboru přítomen z titulu funkce člena zastupitelstva a zda je oprávněn vstupovat do jednání výboru.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, upravuje problematiku výborů v ustanovení § 117 a následujících. Ovšem jak zákon o obcích, tak ani žádný jiný právní předpis nestanovuje, zda se jednání výboru může účastnit i osoba, která není jeho členem.

Znamená to tedy, že otázka veřejnosti, či neveřejnosti jednání jakéhokoli výboru zastupitelstva obce bude ve většině případů záviset na volbě a potřebách daného výboru. Výbor si sám může stanovit jednací řád, kde budou stanoveny podrobnosti, nebo si v konkrétním případě odhlasovat, zda jeho jednání bude veřejné, či neveřejné, nebo zda se jeho jednání může účastnit i jiná osoba. Pravidla pro jednání výboru může také závazně stanovit přímo zastupitelstvo obce, jež členy výborů volí a odvolává. Pravidla pro jednání výboru stanovená zastupitelstvem obce by měla pak před pravidly přijatými samotným výborem přednost.

K otázce veřejnosti jednání výboru lze podotknout, že ve většině případů jsou jednání výborů z povahy věci neveřejná, a to z toho důvodu, že může docházet k projednávání záležitostí, které spadají pod ochranu např. osobních údajů nebo ochranu obchodního tajemství apod. Při zvážení veřejnosti, či neveřejnosti jednání kontrolního výboru je tedy nutno zvážit, jaké materiály budou projednávány.

Co se týká přítomnosti dalších osob (např. zastupitelů) na jednání kontrolního výboru, pokud tuto možnost nestanovilo výslovně zastupitelstvo obce, bude záležet vždy na kolektivní vůli samotného kontrolního výboru, zda cizí osoba (např. zastupitel) může být na jednání přítomna, případně zda může do jednání kontrolního výboru vstupovat, nebo nikoliv.

4. Odměňování zastupitelů v souvislosti s volbami

Prosíme o radu, zda budeme zastupitelům, kteří nebyli zvoleni, vyplácet celou odměnu za říjen 2014 nebo jen poměrnou část (když byli ve funkci jen do 11. 10. 2014) a zda budeme novým zastupitelům vyplácet odměnu až za listopad 2014?

Dále by nás zajímalo, jak je to s odměnou pro starostu, který již nekandidoval a byl ve funkci jedno volební období?

I.

V situacích, kdy zastupitel obce nevykonává svoji funkci po celý měsíc (např. z důvodu vzniku nebo zániku mandátu), vzniká mu nárok na poměrnou část odměny, a to podle počtu kalendářních dnů v příslušném měsíci.

Konkrétně to ve Vašem případě znamená, že „odstupující“ zastupitelé budou mít za měsíc říjen nárok na 11/31 odměny.

V případě „nových“ zastupitelů obce se postupuje podle ustanovení § 77 zákona o obcích. Uvolněnému členu zastupitelstva se odměna poskytuje ode dne, kdy byl zvolen nebo jmenován do funkce, za kterou odměna náleží. Neuvolněnému členu zastupitelstva obce se odměna poskytuje ode dne, který stanoví zastupitelstvo obce. Poskytování odměn zpětně je nepřipustné.

V případě „nových“ zastupitelů obce bude tedy odměna vyplácena až ode dne, kdy se zastupitel obce stal zastupitelem uvolněným, nebo kdy mu jako neuvolněnému zastupiteli obce byla odměna stanovena resp. kdy mu na ni na základě usnesení zastupitelstva (i předchozího) vznikl nárok.

II.

Odměnu při skončení výkonu funkce upravuje zákon o obcích v ustanovení § 75 odst. 1 a 2. Starosta má nárok na odměnu při skončení volebního období, jestliže mu ke dni voleb do zastupitelstva obce příslušela měsíční odměna a pokud mu nevznikl opětovný nárok na měsíční odměnu. Nárok na odměnu by nevznikl, pokud by starosta byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin spáchaný v průběhu funkčního období. Výše odměny při skončení výkonu funkce se stanoví jako výše měsíční odměny, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejdéle však pěti ukončených let výkonu funkce.

Za rok výkonu funkce se považuje dvanáct po sobě jdoucích měsíců, a to počínaje dnem volby do funkce, za níž odměna náleží. Pokud jde o přesné určení toho, kdy je rok výkonu funkce ukončen, je možné vycházet z ustanovení § 605 odst. 2 nového občanského zákoníku, tj. že rok výkonu funkce je ukončen dnem, který se číslem shoduje se dnem volby do funkce, za níž odměna náleží.

Vzhledem k výše uvedenému je nutné přesně určit, kolik skutečně celých ukončených po sobě jdoucích let Váš končící starosta funkci starosty vykonával. Výše odměny při skončení výkonu funkce se stanoví jako výše měsíční odměny, k níž se přičte násobek této částky a počtu celých ukončených po sobě jdoucích let výkonu funkce, nejdéle však pěti ukončených let výkonu funkce. V praxi bude tedy důležité zjistit, zda Váš starosta má vzhledem k datu zvolení a datu ukončení funkce za sebou 4 celé ukončené po sobě jdoucí roky, nebo pouze 3.

5. Střet zájmů (starosta zaměstnává rodinného příslušníka)

Může starosta zaměstnat rodinného příslušníka jako zaměstnance obecního úřadu? Je nutné vyhlásit výběrové řízení?

Pokud se jedná o pozici úředníka ve smyslu zákona o úřednících samosprávných celků, tedy úředníka, který je zařazen do obecního úřadu a podílí se na výkonu správních činností, je nutné, aby přijetí takového zaměstnance předcházela procedura právě podle zákona o úřednících územních

samosprávných celků. V případě „řadového“ úředníka tzv. veřejná výzva, v případě vedoucího úředníka tzv. výběrové řízení.

Skutečnost, že je zaměstnanec obce (a to jak zaměstnanec zařazený do obecního úřadu, tak i zaměstnanec do obecního úřadu nezařazený) v příbuzenském vztahu se starostou, není rozhodná.

Samozřejmostí je, že starosta jakožto orgán obce, který vystupuje vůči zaměstnancům obce jako zaměstnavatel, nesmí mezi zaměstnanci rozlišovat, musí tedy dbát na to, aby dodržoval zásadu rovného přístupu a nedocházelo k diskriminaci.

6. Vzdání se mandátu

Jakým způsobem se může vzdát nově zvolený zastupitel svého mandátu ve prospěch 1. náhradníka?

Zvolený člen zastupitelstva obce se může vzdát mandátu formou písemné rezignace, kterou je třeba doručit starostovi obce. Dnem, kdy starosta písemnou rezignaci obdrží, mandát členu zastupitelstva zaniká a dnem následujícím automaticky nastupuje 1. náhradník z téže kandidátní listiny.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích v ustanovení § 69 odst. 1 a shodně zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí v ustanovení § 55 odst. 1 stanovují, že mandát členu zastupitelstva obce vzniká zvolením; ke zvolení dochází ukončením hlasování.

K tomu, aby došlo k nastoupení náhradníka, je nejprve nutné, aby zvolenému zastupiteli obce zanikl mandát. Zánik mandátu je upraven v ustanovení § 55 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Ve Vašem případě připadají v úvahu v zásadě dvě možnosti, buď podle odst. 2 písm. a) zvolený člen zastupitelstva odmítne složit slib členu zastupitelstva obce nebo složí slib s výhradou, nebo nejlépe podle odst. 2 písm. b) na svůj mandát písemně rezignuje. Mandát v takovém případě zaniká dnem, kdy starosta obdrží písemnou rezignaci členu zastupitelstva obce.

Následujícím dnem pak podle ustanovení § 56 zákona o volbách do zastupitelstev obcí automaticky nastupuje první náhradník z téže kandidátní listiny.

Z toho vyplývá, že náhradník se stane zastupitelem automaticky ze zákona hned následující den po dni, kdy došlo k zániku mandátu členu původního. Žádný orgán obce nemá zákonnou povinnost nového zastupitele k výkonu jeho funkce pobízet, anebo jej nějakým způsobem oslovovat. Nový zastupitel se bez jakýchkoliv procesních postupů měl zúčastnit následujícího zasedání, na kterém veřejně složí slib.

§ 56 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí ukládá radě obce, a v obcích, kde se rada nevolí, zastupitelstvu, předat nově nastoupivšímu členu zastupitelstva do 15 dnů poté, co se mandát uprázdní, osvědčení o tom, že se stal členem zastupitelstva a kterým dnem se jím stal. I když porušení tohoto ustanovení je porušením zákona, není s ním spjata žádná konkrétní sankce a nemá vliv ani na vznik samotného mandátu nastupujícího zastupitele obce.

7. Platnost smlouvy, dle NOZ

Máme v obci několik smluv, kde je jako smluvní strana uveden „obecní úřad“. Dle NOZ by smlouvy měla uzavírat jen „obec“. Ze seminářů k NOZ jsem pochopila, že všechny takto uzavřené smlouvy jsou neplatné. Měly by k nim být uzavřeny dodatky, s tím, že smluvní stranou je obec nikoliv obecní úřad?

Je pravda, že právní subjektivitu má pouze obec jako taková, nikoliv obecní úřad, který je jejím orgánem, a proto také smluvní stranou smlouvy může být pouze obec. Jestliže však je ze všech okolností zřejmé, že jde v textu smlouvy o tuto zjevnou nepřesnost, nicméně není pochyb o tom, že smluvní stranou je ve skutečnosti obec, a smlouva byla přijata v souladu se zákonem o obcích, není z tohoto důvodu neplatná a není nutné ji uzavírat znovu či jen z tohoto důvodu uzavírat dodatek, který by označení smluvních stran zpřesnil.

Ve věci vadného označení smluvní strany jako „obecní úřad“ na místo „obec“ se vyjadřoval již několikrát Nejvyšší soud. Tak ve svém rozsudku ze dne 16. listopadu 2006, sp. zn. 26 Cdo 2642/2006, mj. uvedl: „**Vada v označení osoby, která je účastníkem smlouvy (např. označení pronajímatele ve smlouvě o nájmu bytu nikoli názvem obce, nýbrž názvem obecního úřadu jako orgánu této obce), nezpůsobuje sama o sobě neplatnost této smlouvy, pokud lze z celého obsahu právního úkonu jeho výkladem (§ 35 odst. 2 obč. zák.), popřípadě objasněním skutkových okolností, za nichž byl právní úkon učiněn, zjistit, kdo byl účastníkem smlouvy.**“ (Právní věta ASPI).

Na tomto závěru mohlo stěžít něco změnit přijetí nového občanského zákoníku, když ten ještě více klade důraz na platnost smluv, resp. právních jednání, i v případě formálních a jiných obdobných nedostatků.

8. Funkční období komise rady obce

V minulém volebním období jsem byl zvolen předsedou komise rady obce a po nových volbách komise nadále pokračovala v činnosti. Starosta obce mě ale upozornil, že jednání komise je neplatné, protože

tato komise již vzhledem ke konci volebního období neexistuje. Domnívám se, že komise stále existuje a o zrušení poradního orgánu rady obce by měla rozhodnout rada. Je můj názor správný?

Zákon o obcích upravuje komise rady obce, jakožto její iniciativní a poradní orgány, poměrně stručně v ustanovení § 122. Zřizování a zrušování komisí jakož i určování jejich personálního obsazení je vyhrazenou pravomocí rady obce podle ustanovení § 102 odst. 2 písm. h) zákona o obcích.

Ačkoli zákon trvání funkčního období komise rady obce výslovně neupravuje, je podle našeho názoru nutné funkční období komise rady obce odvozovat od mandátu rady obce, s přihlédnutím k tomu, že rada obce ve svém dosavadním složení funguje až do zvolení rady nové (shodný názor vyjadřuje též odbor dozoru a kontroly Ministerstva vnitra ve své metodické příručce dostupné na webu www.mvcr.cz/odk).

Znamená to tedy, že v okamžiku, kdy dochází ke zvolení nové rady obce, (nikoliv tedy již ke dni voleb) komise staré rady obce ve svém dosavadním složení zanikají. Je ale samozřejmě možné, že nová rada obce se rozhodne komisi ponechat ve stávajícím složení, a to tak, že ji v tomto složení opětovně zvolí.

9. Odměňování členů výborů

Zastupitelstvo obce zřídí kontrolní výbor a finanční výbor a rozhodne, že výbory budou tříčlenné. Zároveň zvolí předsedy těchto výborů (členy zastupitelstva obce). Je možné, aby byla poskytována odměna předsedům výborů již ode dne zvolení, aniž by byl výbor kompletně personálně obsazen?

Teoreticky to možné je, záleží pouze na uvážení zastupitelstva obce, zda s ohledem na zásadu hospodárnosti a účelnosti nakládání s obecním majetkem (finančními prostředky), je tato varianta, kdy výbor dosud fakticky nefunguje a není personálně plně obsazen, přijatelná. Dodáváme, že rozhodování zastupitelstva obce o výši odměny za předsednictví ve výboru je možné pouze v případě neuvolněných zastupitelů.

V případě uvolněných zastupitelů jsou odměny stanoveny fixně nařízením vlády č. 37/2003 Sb. – zastupitelstvo obce na jejich výši nemá vliv, a stejně tak nerozhoduje o tom, od kdy do kdy budou vypláceny. V případě neuvolněných zastupitelů obce a fyzických osob, které nejsou členy zastupitelstva

obce, ale vykonávají funkci člena výboru nebo komise, je poskytnutí odměny včetně její výše na uvážení zastupitelstva obce.

10. Rozdíl mezi uvolněnou a neuvolněnou funkcí

Jaký je rozdíl mezi uvolněným a neuvolněným starostou? Nemám na mysli odměňování, ale rozsah jejich pravomocí. Je vhodné, aby byl starosta obce s 5 000 občany neuvolněný, i když bude mít obec dva uvolněné místostarosty? Hlavní důvod volby neuvolněného starosty je ten, že dotyčný nechce za výkon funkce pobírat žádnou odměnu – svou odměnu chce de facto darovat obci. Jako neuvolněný by v podstatě nemusel, pokud mu to zastupitelstvo schválí, pobírat odměnu žádnou.

Z hlediska pravomocí není mezi uvolněným a neuvolněným starostou vůbec žádný rozdíl. U uvolněného starosty se předpokládá, že se své funkci bude věnovat ve větším rozsahu než starosta neuvolněný – proto je také uvolněn ze svého zaměstnání, je-li v pracovním poměru. Z tohoto důvodu má také uvolněný starosta nárok na vyšší měsíční odměnu. Nikde však není psáno, kolik hodin denně se má výkonu své funkce reálně věnovat starosta uvolněný a starosta neuvolněný – to se ostatně může v podmínkách jednotlivých obcí značně lišit. Zejména v případě, že se dotyčný kandidát hodlá výkonu funkce věnovat ve stejném rozsahu jako předchozí starosta uvolněný, a důvodem jeho návrhu toho, aby funkci vykonával jako neuvolněný, je pouze to, že nemá zájem pobírat měsíční odměnu, nelze zřejmě žádné praktické potíže při vedení obce z tohoto pohledu očekávat. Posouzení vhodnosti či nevhodnosti volby konkrétního kandidáta do funkce starosty, jakož i stanovení počtu místostarostů a rozhodnutí o tom, kdo bude pro výkon své funkce uvolněný, je zcela na zastupitelstvu obce. Z právního hlediska lze jen zopakovat, že pokud jde o pravomoci a úkoly starosty obce, zákon o obcích nijak nerozlišuje, zda je starosta uvolněný či neuvolněný.

11. Kontrola DSO finančním výborem členské obce

Může finanční výbor zastupitelstva obce provádět kontrolu svazku obcí, jehož je daná obec členem?

Kontrola dobrovolného svazku obcí finančním výborem členské obce není vzhledem k tomu, že dobrovolný svazek obcí je samostatnou právnickou osobou, bez dalšího možná. Obecně totiž až na

výjimky (např. příspěvková organizace obce) platí, že finanční výbor nemůže kontrolovat samostatný právní subjekt, odlišný od obce.

Co se konkrétně týká dobrovolného svazku obcí, podle ustanovení § 50 zákona o obcích jsou povinnou přílohou smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí stanovy, v nichž má být mj. uveden rozsah a obsah kontroly svazku obcemi, které svazek obcí vytvořily. Je tedy vhodné prověřit, jaký mechanismus kontrol máte ve stanovách nastaven. V každém případě má členská obec právo na to, aby byla informována o hospodaření dobrovolného svazku obcí, jehož je členem. V rámci poskytnutých informací dobrovolným svazkem obcí členská obci je možné, aby tyto informace finanční výbor analyzoval a podal o nich zastupitelstvu obce zprávu. Kontrolu hospodaření dobrovolného svazku obcí tedy může finanční výbor provádět pouze v rámci informací, které má obec jako člen dobrovolného svazku obcí k dispozici. Neomezená kontrola hospodaření dobrovolného svazku obcí finančním výborem členská obce možná není.

12. Střet zájmů (ZO jako druh a družka)

Do funkce neuvolněného místostarosty by měl být zvolen občan, který žije s pracovníci obecního úřadu jako druh a družka. Nepůjde zde o střet zájmů?

Funkce zastupitele obce (a tedy i místostarosty) je neslučitelná pouze s funkcí vykonávanou zaměstnancem této obce, který je zařazen do obecního úřadu obce, a to za podmínky, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce nebo za podmínky, že jde o zaměstnance jmenovaného starostou nebo radou obce. Ve Vámi popisovaném případě o neslučitelnost funkcí (střet zájmů) nejde.

13. Střet zájmů (Úředník magistrátu a ZO městské části zároveň)

Nastává střet zájmů, pokud jsem byl zvolen, jakožto úředník pracující na magistrátu, který vykonává správní činnost, do zastupitelstva městské části? Lze možný rozpor řešit úpravou pracovní smlouvy?

Platí, že funkce člena zastupitelstva městského obvodu nebo městské části je dle § 5 odst. 2 zákona o volbách do zastupitelstev obcí neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do úřadu tohoto městského obvodu nebo městské části a s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do magistrátu příslušného územně členěného statutárního města, a to za podmínky, že zaměstnanec

vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušného městského obvodu/městské části, nebo za podmínky, že jde o zaměstnance jmenovaného primátorem, starostou městského obvodu/městské části, hejtnanem nebo radou kraje, města či městského obvodu/městské části.

Vzhledem k výše uvedenému je v praxi možné vzniklou neslučitelnost řešit tak, že dojde k úpravě pracovní smlouvy zaměstnance. V situaci, kdy úředník magistrátu nebude vykonávat státní správu, která se vztahuje k územní působnosti městské části, není neslučitelnost funkcí dána.

Pro praxi je tedy řešením upravit pracovní smlouvu tak, aby podmínky obsažené v ustanovení § 5 zákona o volbách do zastupitelstev obcí byly respektovány.

14. Statutární zástupce obce

Často se setkávám s pojmem statutární zástupce obce. Domnívám se ale, že starosta statutární zástupce není. Můžete to, prosím, upřesnit?

Zákon o obcích výslovně starostu za „statutárního zástupce“ neoznačuje. Podle ustanovení § 103 odst. 1 zákona o obcích ovšem starosta zastupuje obec navenek, tedy podepisuje jménem obce dokumenty, jedná při uzavírání smluv apod. Jeho postavení je tedy velmi podobné statutárnímu orgánu. Proto se lze v literatuře setkat i s názorem, že starosta je statutární zástupce, nebo „jakoby statutární zástupce“.

Oproti statutárnímu zástupci jiných organizací, např. obchodních společností, spolků a jiných, se však postavení starosty liší v jednom podstatném znaku: Pokud totiž není určité právní jednání starosty schváleno příslušným orgánem obce (zastupitelstvem či radou), pak je (až na výjimky) absolutně neplatné a obec nezavazuje (viz ustanovení § 41 zákona o obcích). Tím se liší od skutečných statutárních zástupců. K tomuto názoru se kloní i Nejvyšší soud, když v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 3049/2007 uvedl, že „Starosta obce přitom nemá povahu statutárního orgánu, jakkoliv obec navenek zastupuje a na podkladě předchozího rozhodnutí orgánu obce vyjadřuje vůli obce navenek. Na druhé straně starosta obce podle dřívější ani současné úpravy nemohl a nemůže vytvářet sám vůli obce, ale pouze a mohl a může tuto vůli navenek sdělovat a projevovat.“

Lze tedy shrnout, že starosta není statutární zástupce v pravém slova smyslu, ovšem jeho postavení je velmi podobné.

15. Funkčnost finančního výboru po volbách

Může dosavadní finanční výbor fungovat i po volbách do zastupitelstva obce, pokud není zvolen nový finanční výbor?

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, upravuje výbory zastupitelstva obce, jakožto jeho iniciativní a poradní orgány, poměrně stručně v ustanovení § 117 a následujících. Finanční a kontrolní výbor se zřizují povinně. Zřizování a zrušování výborů jakož i jejich personální obsazení je vyhrazenou pravomocí zastupitelstva obce podle ustanovení § 84 odst. 2 písm. l) zákona o obcích.

Ačkoli zákon trvání funkčního období výboru zastupitelstva obce výslovně neupravuje, je podle našeho názoru nutné funkční období jakéhokoliv výboru zastupitelstva obce odvozovat od mandátu zastupitelstva obce (obdobný názor vyjadřuje též odbor dozoru a kontroly Ministerstva vnitra).

Znamená to tedy, že v okamžiku, kdy dochází ke zvolení nového zastupitelstva obce, výbory starého zastupitelstva obce zanikají. Je ale samozřejmě možné, že nové zastupitelstvo obce se rozhodne daný výbor ponechat ve stávajícím složení, a to tak, že jej v tomto složení opětovně zvolí. V každém případě by bylo vhodné, aby se zastupitelstvo obce ohledně svých výborů preventivně vyjádřilo – finančnímu výboru minulého zastupitelstva obce podle našeho názoru „mandát“ zanikl.

16. Evidence pracovní doby uvolněného starosty

Je uvolněný starosta povinen vést evidenci své pracovní doby?

Jelikož starostovi nevzniká pracovní poměr k obci ve smyslu zákoníku práce, není stanovena ani jeho pracovní doba. Zákon nikde nestanoví povinnost být ve stanovenou dobu přítomen na obecním úřadě, dokonce taková povinnost není ani v době úředních hodin. Nicméně je-li starosta uvolněný, je to z důvodu, aby se mohl místo jiného zaměstnání naplno věnovat funkci starosty, a z toho lze dovodit, že pracovní nasazení by mělo odpovídat plnému pracovnímu úvazku. Tajemník obecního úřadu nebo starosta má povinnost vydat pracovní řád obecního úřadu. Jeho funkcí je upřesnit a rozvést ustanovení zákoníku práce a je možné zde také uvést běžnou „pracovní dobu“ jak zaměstnancům úřadu, tak starostovi.

17. Povinnost úřadu mít k dispozici tištěné Sbírky zákonů

Má obec povinnost mít na obecním úřadě k dispozici tištěnou formu Sbírky zákonů?

Podle zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, mají obce povinnost umožnit nahlížení do Sbírky zákonů. Podle výkladové praxe Ministerstva vnitra je ale postačující, pokud obec požadavek nahlédnutí vyřeší prostřednictvím nahlédnutí do stejnopisu, který zveřejňuje Ministerstvo vnitra způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zároveň ale platí, že stejnopis Sbírky zákonů není za Sbírku zákonů považován. Pokud by tak žadatel trval na nahlédnutí do závazné (oficiální) listinné podoby Sbírky zákonů, je třeba mu to v souladu se zákonem umožnit.

Znamená to tedy, že je v praxi přijatelné, pokud požadavek k nahlédnutí bude řešen prostřednictvím nahlédnutí do dálkově přístupného stejnopisu Sbírky zákonů, které zveřejňuje Ministerstvo vnitra. Pokud ovšem žadatel bude trvat na nahlédnutí do závazné listinné podoby Sbírky zákonů, je obec povinna tištěnou podobu Sbírky zákonů zajistit – jakým způsobem, záleží na zvážení obce.

18. Odkup nemovitosti – přenesené pověření

Jsem nově zvolenou starostkou a potřebovala bych poradit, jak mám postupovat v případě, kdy bývalá starostka byla pověřena bývalým zastupitelstvem obce odkupem nemovitosti. Tento odkup ale proveden nebyl. Přechází automaticky tento úkol na mě, nebo by měl znovu projít jednáním zastupitelstva?

Rozhodování o nabytí nemovitých věcí obcí je vyhrazenou pravomocí zastupitelstva obce. Na základě soudních rozhodnutí je ovšem dovozeno, že v situacích, kdy příslušný orgán obce vytvořil vůli v zásadních bodech, je možné, aby např. starosta v mezích této vůle jednal sám. Nemusí tedy dojít ke schválení celého textu smlouvy zastupitelstvem, resp. ke schválení všech náležitostí právního jednání, postačí schválení podstatných náležitostí právního jednání.

Jinými slovy tedy je možné, že pokud zastupitelstvo obce schválilo podstatné náležitosti kupní smlouvy, může být starosta obce pověřen, aby dispozici platně dokončil. Není ovšem přípustné, aby starosta náležitosti smlouvy v jejích podstatných rysech sám dotvářel.

Dále je také podstatné, jakým způsobem bylo usnesení zastupitelstva, kterým je starostka obce pověřována odkoupením nemovitosti, formulováno. Platí, že usnesení zastupitelstva obce platí do té doby, než jej zastupitelstvo obce jiným usnesením změní nebo zruší. Pokud bylo usnesení formulováno obecně, a sice že starosta je pověřen, tak podle našeho názoru je v souladu se zákonem, abyste odkup jako starostka realizovala. Pokud by ale v usnesení bylo výslovně uvedeno, že k odkupu nemovitosti je pověřen starosta jménem XY, pak doporučujeme raději nechat věc znovu posoudit a případně schválit zastupitelstvem.

19. Střet zájmů (manželka starosty účetní)

Může manželka neuvolněného starosty obce pracovat na obci jako účetní?

Zákon o obcích a ani jiný právní předpis nestanovuje, že by Vámi popsaná nebo obdobná situace byla nepřípustná. Je tedy možné, aby starosta za zaměstnavatele plnil vůči své manželce úkoly zaměstnavatele; protože zaměstnavatelem je obec, nevzniká zde ani kolize s ustanovením § 318 zákoníku práce, který neumožňuje, aby základní pracovněprávní vztahy (pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr) existovaly i mezi manžely.

Problematiku střetu zájmů člena zastupitelstva obce upravuje zákon o obcích v § 83 odst. 2, a to následovně: „Člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něj samotného nebo osobu blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánu obce, který má danou záležitost projednávat.“ Na uvolněné členy zastupitelstva a dále na neuvolněného starostu, místostarostu a člena rady obce dále dopadá zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, který obsahuje shodné pravidlo v § 8. Žádný z těchto zákonů tedy obecně nezakazuje veřejnému funkcionáři hlasovat o záležitosti, která se ho, nebo osoby jemu blízké přímo dotýká, stanovují pouze oznamovací povinnost. Jestliže v pracovněprávních záležitostech rozhoduje starosta dle zákona o obcích zpravidla sám, žádné oznámení povinen podávat není. Měl by se ovšem vždy řídit obecným pravidlem uvedeným v § 3 odst. 1 zákona o střetu zájmů (které lze rozšířit i na osoby blízké):

„Dojde-li ke střetu veřejného zájmu se zájmem osobním, nesmí veřejný funkcionář upřednostňovat svůj osobní zájem před zájmy, které je jako veřejný funkcionář povinen prosazovat a hájit. Osobním

zájmem se pro účely tohoto zákona rozumí takový zájem, který přináší veřejnému funkcionáři osobní výhodu nebo zamezuje vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu.“

Jestliže tedy obec účetní potřebuje a manželka starosty se jeví jako nejvhodnější kandidátka na tuto pracovní pozici, nelze hovořit o tom, že by starosta upřednostnil uzavřením pracovní smlouvy se svou manželkou svůj zájem před zájmem obecním, neboť tyto zájmy nejsou v rozporu: tím spíše zde není střet, pokud pracovní smlouvu uzavíral předchozí starosta.

20. Podepsání smlouvy starostou bez vědomí rady

Může starosta bez vědomí rady obce podepsat smlouvu (např. na dodávku energií)?

Starosta zásadně není oprávněn rozhodovat o uzavření smluv bez pověření od rady nebo zastupitelstva obce.

K platnému právnímu jednání, jakým je např. uzavření smlouvy na dodávku energií, je třeba dodržet náležitosti stanovené zákonem. O obsahu právního jednání rozhoduje zastupitelstvo, nebo v intencích jeho usnesení či v rámci svých pravomocí rada, neboť obec je veřejnoprávní korporací, jejíž vnitřní poměry, tzn. zejména rozdělení pravomocí mezi jednotlivé orgány korporace, jsou upraveny normami veřejného práva, jejichž porušení nemůže být bez následků. Orgány obce, které vytvářejí vůli obce, jsou zastupitelstvo a rada obce. Až na základě vyjádření jejich vůle je možné, aby starosta, který zastupuje obec navenek, tuto vůli projevil navenek tím, že fakticky podepíše smlouvu, či učiní jiné právní jednání zavazující obec. Pokud by měl starosta sám rozhodnout o uzavření smlouvy, je třeba, aby mu byla tato pravomoc zastupitelstvem či radou svěřena – nikoli však v záležitostech zákonem vyhrazených zastupitelstvu či radě (což není případ smlouvy o dodávce energií).

Pokud starosta učiní právní jednání, kterému však chybí schválení zastupitelstvem nebo radou dle jejich pravomocí, bude se jednat o nedostatek, který zákon v § 41 odst. 2 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, sankcionuje neplatností.

21. Pokles počtu členů rady pod 5

Máme v obci radu obce, ale počet jejích členů poklesl pod 5, může tato rada nadále schvalovat usnesení a rozhodovat?

Pokud poklesne počet členů rady obce pod 5, může rada obce vykonávat nadále své pravomoci do nejbližšího zasedání zastupitelstva obce. Na nejbližším zasedání zastupitelstva obce bude počet členů rady obce buď doplněn, nebo v opačném případě přejdou okamžikem konání zasedání zastupitelstva obce pravomoci rady obce na zastupitelstvo obce.

Rada obce tedy může v mezičase mezi okamžikem poklesu jejích členů a nejbližším zasedáním zastupitelstva obce své pravomoci i nadále vykonávat.

22. Schvalování žádosti o dotaci

Je bezpodmínečně nutné schvalovat podání žádosti o dotaci radou města, nebo je dostačující podpis žádosti starostou a posléze informování členů rady města o podání žádosti na nejbližším zasedání rady města?

Zákon o obcích rozlišuje mezi pravomocemi vyhrazenými zastupitelstvu nebo radě obce a pravomocemi, které nejsou vyhrazeny žádnému obecnímu orgánu. Pravomoc k podání žádosti o dotaci zákon nesvěřuje žádnému z obecních orgánů – schválení takového jednání tedy spadá mezi tzv. nevyhrazené zbytkové pravomoci podle ustanovení § 102 odst. 3 zákona o obcích, kdy rozhodování přísluší primárně radě obce, zastupitelstvo obce si ale rozhodnutí může vyhradit.

Znamená to tedy, že o podání žádosti o dotaci by měla rozhodnout rada obce, případně zastupitelstvo obce, pokud si rozhodnutí vyhradí. Podání žádosti v obci, kde se volí rada obce, pouze starostou by podle zákona bylo možné pouze v případě, že by starosta byl k takovému jednání radou nebo zastupitelstvem obce pověřen.

Ačkoli lze předpokládat, že samotné podání žádosti neznamená, že dotace bude městu přiznána, a tudíž podání žádosti nelze považovat za závazné jednání, s pohledu zákona o obcích je nutné, aby starosta k takovému kroku byl pověřen. Postup, kdy bude žádost podána starostou a následně vzata na vědomí nebo zpětně schválena radou, nedoporučujeme.

23. Předání účtu obce

K jakému dni se předává účet obce?

Zákon o obcích a ani jiný právní předpis žádnou lhůtu v záležitostech tohoto typu nestanovuje – záleží tedy na součinnosti a dobré vůli jednotlivých stran (bývalého starosty a nového vedení obce). V zájmu bývalého starosty rozhodně je, aby tak učinil co nejdříve, protože až do faktického předání je samozřejmě zodpovědný za případnou především majetkovou škodu, která by v důsledku jeho nečinnosti při předání vznikla.

24. Zrušení veřejné zakázky

Dobrý den, chtěla bych se zeptat, jakou možnost mají noví radní nepodepsat smlouvu o dílo. Těsně před koncem volebního období vysoutěžila jistá firma tři zakázky malého rozsahu postupem mimo režim zákona. Musí nové vedení uzavřít smlouvu na tyto zakázky?

Pokud byla veřejná zakázka zadána mimo režim zákona o veř. zakázkách, pak nejste povinni smlouvu uzavřít. Jediným rizikem je tzv. předsmluvní odpovědnost (protistrana by mohla po obci požadovat náhradu některých nákladů).

25. Ořez, kácení stromů

Ředitelství silnic a dálnic v našem kraji (vlastník a správce komunikace I třídy) a Krajská správa silnic (vlastník a správce komunikace II třídy) nám nyní tvrdí, že v intravilánu obce jsme povinni provádět ořezy stromů zasahujících do komunikace na naše náklady i když stojí na soukromém pozemku, dokonce i na jejich. Pokud prý jde o kácení stromů, je povinnost na nich. Je toto tvrzení správné a pokud ano, kdo je schopen rozhodnout, že strom je určen k ořezu nebo ke kácení?

Z rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 2 As 7/2008 – 55 vyplývá, že by mělo být v obdobných případech, postupováno podle § 35 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZPK), který zní:

Silniční správní úřad zjišťuje zdroje ohrožení dálnice, silnice a místní komunikace a zdroje rušení silničního provozu na nich. Zjistí-li zdroj ohrožení jiný, než je uveden v odstavci 1 (což je dle výše uvedeného judikátu typicky přesah větví), nařídí silniční správní úřad jeho provozovateli nebo vlastníku odstranění zdroje tohoto

ohrožení. Nevyhoví-li provozovatel nebo vlastník zdroje ohrožení, silniční správní úřad rozhodne o odstranění zdroje ohrožení na jeho náklady.

Ořezání větví by mělo být tedy vlastníkům pozemků uloženo správním rozhodnutím vydaným na základě tohoto ustanovení, v němž by měla být mj. specifikována uložena povinnost, stanovena přiměřená lhůta k jejímu splnění a obsaženo poučení, že větve mohou být ořezány na jejich náklady. Procesní postup včetně doručování se řídí správním řádem.

Výše uvedené tedy znamená, že povinnost starat se o strom je uložena vlastníku pozemku, na kterém se strom nachází. V závislosti na typu pozemní komunikace příslušný silniční správní úřad nařídí vlastníku stromu, aby stav uvedl do pořádku (aby zdroj nebezpečí byl odstraněn), nestane-li se tak, příslušný správní úřad zdroj ohrožení odstraní na náklady vlastníka stromu.

26. Regulační plán obce

Dovolujeme si Vás požádat o právní pomoc ve věci regulačního plánu obce. Zastupitelstvo projednává pořízení regulačního plánu obce z důvodu zachování vesnického rázu výstavby rodinných domů. Jedná se hlavně o zastřešení rod. domů (střechy sedlové, valbové, polovalbové) a barvu střešní krytiny. V případě, že regulační plán objednáme je tento dokument závazný pro stavebníky a stavební úřad?

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu upravuje regulační řád zejména v ustanovení § 61 a následující. Regulační plán je nejkonkrétnějším druhem územně plánovací dokumentace, který může za zákonem stanovených podmínek nahradit územní rozhodnutí.

Účelem regulačního plánu je stanovit pro řešenou plochu podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. Regulační plán stanoví zejména podmínky pro vymezení a využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb veřejné infrastruktury a vymezí veřejně prospěšné stavby nebo veřejně prospěšná opatření. Regulační plán může pro řešenou plochu nahrazovat územní rozhodnutí, jinak je závazný pro rozhodování o území.

Pokud regulační plán nenahrazuje územní rozhodnutí, je podle ustanovení § 90 stavebního zákona nutné, aby vydání územního rozhodnutí nebo územního souhlasu bylo podmíněno mj. souladem s územně plánovací dokumentací (tzn. i s regulačním řádem). V územním řízení tedy stavební úřad z regulačního plánu vychází.

Ve stavebním řízení je na základě ustanovení § 111 stavebního zákona pro stavební úřad povinné přezkoumání žádosti, na základě kterého dochází k posouzení, zda projektová dokumentace je zpracována v souladu s územně plánovací dokumentací. Stavební úřad tedy zkoumá soulad projektové dokumentace mj. i s regulačním plánem.

Výše uvedené tedy znamená, že jak v územním řízení, tak ve stavebním řízení, stavební úřady posuzují soulad mj. s regulačním plánem. Lze tedy konstatovat, že regulační plán je pro stavební úřad a tím pádem i pro stavebníky závazný.

27. Stravování zaměstnanců obce

Obec zaměstnává na pracovní smlouvu účetní obce na plný úvazek a dělníka na čištění obce na poloviční úvazek.

Je obec povinna zajistit těmto zaměstnancům stravování?

Obec není povinna zajistit těmto zaměstnancům stravování, ze zákona vyplývá povinnost stravování umožnit.

28. Odmítnutí podpisu zápisu ze zasedání ZO

Co následuje, když zapisovatel a ověřovatel zápisu veřejného zasedání zastupitelstva města odmítnou podepsat zápis z důvodu neodpovídajících údajů?

Ověřovatelé ověřují svým podpisem formální i věcnou správnost zápisu z jednání zastupitelstva. Má to své opodstatnění, neboť se zápis považuje za veřejnou listinu, u které je presumována její správnost. Zákon o obcích nijak neřeší případ, kdy je zápis neověřen, takže buď je tento stav upraven v jednacím řádu zastupitelstva, nebo se mohou zastupitelé na další schůzi dohodnout a s obsahem zápisu se nějakým způsobem vypořádat. Obecně lze však říci, že nepodepsání zápisu ověřovatelem nemá žádný zásadnější právní dopad.

29. Schvalování uzavírání smluv o věcném břemeni

Který orgán schvaluje uzavírání smluv o věcném břemeni, pokud je obec povinná z věcného břemene a pokud je obec oprávněná z věcného břemene.

O smlouvě, kterou se obec zavazuje k zatížení svého pozemku služebností ve prospěch třetí osoby, rozhoduje rada obce (resp. starosta) z titulu tzv. zbytkové pravomoci. O zřízení služebnosti ve prospěch obce a o převedení služebnosti zřízené ve prospěch obce na třetí osobu bude rozhodovat zastupitelstvo obce.

30. Zápis ze zasedání neusnášení schopného ZO

Veřejné zasedání bylo řádně svoláno. Nesešla se většina zvolených zastupitelů a zastupitelstvo nebylo usnášení schopné. Pořizuje se z tohoto zasedání zápis, a pokud ano, čísluje se a podepisuje jej pouze starosta?

Účelem pořizování zápisu ze zasedání je zejména potřeba osvědčit počet přítomných členů, program zasedání, průběhy jednotlivých hlasování a přijatá usnesení. Ze zákona o obcích vyplývá, že není-li zastupitelstvo usnášeníschopné, nemůže přijmout žádné rozhodnutí. Předsedající (zpravidla starosta) zasedání zastupitelstva ukončí. I v tom případě je třeba vyhotovit zápis, který obsahuje zákonem vyžadované informace dle § 95 odst. 1 zák. o obcích. Je zřejmé, že v extrémních případech není možné zápis podepsat osobami, které vyžaduje zákon (starosta/místostarosta a ověřovatelé). V takovém případě by neměl chybět podpis aspoň starosty a zapisovatele. Číslování zápisu zákon nevyžaduje, je to však více než vhodné pro přehlednost a pozdější doložitelnost existence zápisu.

31. Jmenování kronikáře

Který orgán města jmenuje kronikáře?

Kronikář je zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu. Podle § 103 a § 110 zákona 128/2000 Sb., o obcích, plní funkce zaměstnavatele (uzavírá a ukončuje pracovní poměr, stanoví plat atd.) tajemník obecního úřadu. Pokud obec nemá tajemníka, pak tuto funkci vykonává starosta.

32. Volné pobíhání neoznačených psů

Jak má obec řešit volné pobíhání psů, když se jedná o psa, který není nijak označen a jeho majitel není znám?

Volně pobíhající pes, jehož majitel není znám, je věci nalezenou. Nález je nutné ohlásit obvyklým způsobem. Pokud nálezce odmítá psa opatrovat, pak je na obci, aby se o něj postarala a v případě, že útulek, kam obec jinak předává volně pobíhající psy přeplněn, nabízí se buď možnost starat se o psa na území obce a na její náklad, nebo nalézt jiný útulek, ve kterém zvíře převezmou.

33. Finanční dar (podnikatel obci)

Podnikatel (s.r.o.) má zájem poskytnout naší obci finanční dar ve výši do 100.000,- Kč. Podléhá takovýto dar obci ze strany obce zdanění?

Ano, uplatňuje se zde sazba daně z příjmu právnických osob, která činí 19 %.

34. Zrušení návrhu rady zastupitelstvem obce (snížení počtu pracovníků)

Rada obce schválila dle § 102 odst. 2 písm. j) organizační opatření spočívající ve snížení počtu pracovníků o 0,4 úvazku. Toto organizační opatření neschvaluje nadpoloviční většina zastupitelů obce. Může zastupitelstvo obce na svém zasedání, ať řádném nebo mimořádném, radě obce toto organizační opatření zrušit?

Pravomoc rady obce stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce podle ustanovení § 102 odst. 2 písm. j) zákona o obcích je vyhrazenou pravomocí rady obce, což znamená, že žádný jiný orgán obce (ani zastupitelstvo) tuto pravomoc vykonávat nemůže. Zrušit rozhodnutí rady obce by bylo možné pouze za předpokladu, že by usnesení rady obce starosta pozastavil podle ustanovení § 105 zákona o obcích a následně předložil k posouzení zastupitelstvu obce, které jej buď zruší, nebo ponechá ve stávajícím znění.

35. Nahlédnutí do účetnictví zastupitelem

Člen zastupitelstva obce chce nahlédnout do účetnictví obce. V zákoně o obcích je psáno v § 82, že má právo požadovat informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce. Které věci konkrétně to jsou? Může do dokladů pouze nahlédnout nebo může požadovat i kopie?

Informacemi vztahujícími se k výkonu funkce člena zastupitelstva obce jsou obecně veškeré informace vypovídající o výkonu samostatné působnosti obce a dále informace vypovídající o výkonu přenesené působnosti svěřené zastupitelstvu obce.

Výše uvedené nicméně poněkud ztrácí relevanci ve světle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, podle něhož má právo na nahlížení do účetních dokladů či poskytnutí kopií každý (tedy nejen zastupitel), na základě žádosti podané ve smyslu tohoto zákona – v tomto případě však již v „anonymizované podobě“ (tj. po odstranění osobních údajů fyzických osob, vyjma základních údajů o příjemcích veřejných prostředků, a příp. též po odstranění informací, které jsou předmětem obchodního tajemství atd.).

36. Schvalování smlouvy o dílo na vysazení stromů a keřů

Schvaluje smlouvu o dílo na vysazení stromů a keřů na obecním pozemku zastupitelstvo jako nabytí nemovité věci, nebo rada či starosta jako případ nabytí věci movité či nabytí součásti již vlastněné nemovitosti?

Od nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., (nového) občanského zákoníku, platí, že součástí pozemku je i rostlinstvo na něm vzešlé. Pokud na obecním pozemku má dojít na základě smlouvy o dílo k výsadbě stromů a keřů, stávají se tyto stromy a keře ze zákona součástí pozemku. Není tedy třeba, aby taková smlouva o dílo byla z důvodu nabytí nemovitosti obligatorně schvalována zastupitelstvem obce. K nabytí nemovité věci nedochází. Fakticky se jedná o zhodnocení nemovitosti (pozemku). Schvalování takové smlouvy o dílo spadá tedy do tzv. nevyhrazených pravomocí podle ustanovení § 102 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Nevyhradí-li tuto pravomoc zastupitelstvo obce, přísluší rozhodnutí radě obce, případně starostovi v obcích, kde se rada obce nevolí.

37. Potřeba odborné způsobilosti účetní na malé obci

Může na malé, tzv. jedničkové, obci vykonávat funkci účetní a administrativní pracovníce bez jakékoliv zvláštní odborné způsobilosti? V rámci obecního úřadu se jedná o jedinou úřednici, která vykonává veškerou agendu vč. správy místních poplatků. Úřednice je na obci od roku 1998 na smlouvu na dobu neurčitou. Je potřeba v takovém případě vypsát na její pozici výběrové řízení, nebo je nějaký termín do kdy musí zkoušku složit?

Obecně platí, že obec je povinna přihlásit úředníka, který vykonává vyjmenované správní činnosti, do šesti měsíců od vzniku pracovního poměru k vykonání zkoušky zvláštní odborné způsobilosti (nelze-li uplatnit některou z výjimek nebo získat osvědčení o uznání rovnocenného vzdělání). Přihláška se podává u Institutu pro veřejnou správu.

V případě účetních prací nejsou stanoveny žádné zvláštní kvalifikační požadavky, pokud ale náplň práce spočívá ve správě např. poplatků, je zkouška zvláštní odborné způsobilosti nutná. Lze tedy konstatovat, že pokud Vaše úřednice nemá v závislosti na náplni své práce zkoušku odborné způsobilosti, nemůže dané správní činnosti vykonávat. Další postup záleží na Vašem zvážení. Je tedy otázkou, zda přijmout úředníka nového nebo dát prostor stávajícímu úředníku zkoušky odborné způsobilosti složit.

38. Nedodržování veřejného pořádku (koňský trus)

Řešíme v obci spor s majitelem koní. Při vyjíždkách zůstávají v obci hromádky koňského trusu a občané si logicky stěžují. Napsal jsem majiteli upozornění na dodržování pořádku na veřejných prostranstvích a předcházení sousedských sporů s tím, že se občan polepší. K žádnému zlepšení situace však nedošlo. Chci se zeptat, které zákony řeší zanechávání koňského trusu na veřejných prostranstvích a komunikacích.

Danou situaci řeší ustanovení § 47 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, které stanovuje, že přestupku se dopustí ten, kdo znečistí veřejné prostranství. Za tento přestupek je možné uložit majiteli koně pokutu až do výše 20.000,- Kč.

39. Veřejná zakázka na refinancování úvěru

Město má v současnosti několik hypotečních úvěrů. Uvažuje o možnosti refinancování, a to buď každého hypotečního úvěru zvlášť, nebo všech úvěrů do jednoho. Jak to bude s vypsáním výběrového řízení? Jaká bude předpokládaná hodnota veřejné zakázky a za jakou dobu? (Půjde o úroky, provize a poplatky za celou dobu splácení úvěrů nebo za nějakou jinou dobu?) Pokud bychom vypisovali výběrové řízení zvlášť na každý z hypotečních úvěrů, bude se hodnota zakázky posuzovat samostatně nebo za všechny úvěry dohromady?

Zadávací řízení se musí vypsát, pokud předpokládané náklady (úroky, poplatky, provize atd.) za celou dobu splatnosti překročí 2 miliony Kč. Rozdělení zakázky dle našeho názoru není možné.

Dle ust. § 12 odst. 2 zákona 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, se za podlimitní veřejnou zakázku považují dodávky nebo služby přesahující hodnotu 2 mil. Kč. V ust. § 15 odst. 2 písm. b) se specifikuje základ pro stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky u bankovních a finančních služeb, který tvoří pouze poplatky, provize, úrok a další související náklady. Záleží tedy, zda při požadovaném refinancování stávajících úvěrů přesáhnou náklady související s novými úvěry 2 mil. Kč či nikoliv. Pokud souhrn poplatků, provizí, úroků a dalších souvisejících nákladů bude nižší, jedná se tedy o veřejnou zakázku malého rozsahu, u které není třeba dle ust. § 18 odst. 3 zákona postupovat formalizovaným zadávacím řízením obsaženým v zákoně o veřejných zakázkách. Vždy je však třeba dodržet zásady specifikované v ust. § 6, tedy transparentnost, rovné zacházení a zákaz diskriminace.

Pokud jde o dělení zakázek, jde o problém, který je v praxi řešen poměrně často.

Podle ust. § 13, odst. 8 zákona o veřejných zakázkách platí:

„Při stanovení předpokládané hodnoty je zadavatel povinen sečíst předpokládané hodnoty obdobných, spolu souvisejících dodávek či služeb, které hodlá pořídit v průběhu účetního období. To neplatí pro dodávky nebo služby, jejichž jednotková cena je v průběhu účetního období proměnlivá a zadavatel tyto dodávky nebo služby pořizuje opakovaně podle svých aktuálních potřeb; zadavatel je však povinen vždy dodržet zásady podle § 6 odst. 1.“ Rovněž tak podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, čj. 8 Afs 31/2011-254 je dělení zakázek nepřipustné tam, kde mezi plněními existuje místní, časová a věcná souvislost, která se posuzuje případ od případu.

Vzhledem k tomu, že dle našeho názoru jde o obdobné a spolu související předměty plnění (veškeré plnění je poskytováno za účelem získání lepších úvěrových podmínek), je nutné jejich předpokládané hodnoty sečíst. Tím není vyloučena možnost zadavatel rozdělit zakázku na několik částí a různé úvěry refinancovat u různých bank (ust. § 13, odst. 4 ve spojení s ust. § 98 zákona o veřejných zakázkách), každopádně ale půjde stále o jednu veřejnou zakázku a podle toho (předpokládané hodnoty) musí být stanoven její právní režim.

40. Příspěvek sportovní organizaci

Prosím o informaci, za jakých podmínek je obec oprávněna přispět ze svého rozpočtu sportovní organizaci na pořízení nového ústředního vytápění v kabinách.

Obec může poskytnout dotaci v režimu práva veřejného (zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) či dar v režimu soukromého práva (občanský zákoník). Obě možnosti vykazují rozdíly spočívající např. v postavení jednotlivých subjektů daného právního vztahu, v nastavení práv a povinností nebo v možnostech vymáhat závazky druhé strany. S ohledem na dosavadní nejasnosti spojené s přijetím nové právní úpravy dotací lze přitom doporučit využití institutu dotace všude tam, kde jsou finance poskytované z obecního rozpočtu účelově vázány.

Dotaci obec poskytuje na základě „veřejnoprávní smlouvy“, jejíž náležitosti nově upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, což vneslo do činnosti obcí v této oblasti určité nejasnosti. Tento zákon (a dále např. také zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě) upravuje další specifika tohoto smluvního vztahu, zejména právo kontroly používání poskytnutých prostředků ze strany obce a oprávnění obce uložit příjemci odvod za porušení rozpočtové kázně. Ze zákona má tak obec účinnější nástroje jak kontrolovat využívání poskytnutých prostředků a vynucovat dodržování smlouvy oproti běžnému daru. Tento vztah je postaven na klasických základech veřejného práva, kdy poskytovatel dotace je vůči příjemci dotace v autoritativní pozici.

Darování je upraveno v § 2055 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Zákon říká, že: „Darovací smlouvou dárce bezplatně převádí vlastnické právo k věci nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví a obdarovaný dar nebo nabídku přijímá.“ V rámci tohoto právního vztahu je dárce i obdarovaný v rovném postavení. Jde o klasický soukromoprávní vztah, kde ani jedna ze smluvních stran nemůže v případě sporu povinnosti druhé strany efektivně vymáhat jinak než soukromoprávní cestou, podáním žaloby k civilnímu soudu.

Co se týká účelové vázanosti, je toto u dotace podstatnou náležitostí, kdežto darování tímto podmíněno není. Nový občanský zákoník ale s účelovou vázaností daru také počítá a tento znak tedy nelze a priori považovat za znak, který by oba instituty jednoznačně odlišoval.

V dané souvislosti je navíc třeba zmínit jistý výkladový spor, který bude zřejmě objasněn až rozhodovací praxí příslušných soudů, kdy na jedné straně stojí rozšiřující výklad nově přijaté úpravy dotací obsažené v zákoně o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a na straně druhé právo obce samostatně v mezích zákona rozhodovat o svém majetku. Zjednodušeně jde o spor, zda obec může přistoupit

k darování s příkazem, když zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů hovoří v případě účelově vázaného poskytnutí finančních prostředků ze strany obce o dotacích. Zákonný text v tomto není zcela jednoznačný a definice dotace obsažená v ust. § 10a zákona o rozpočtových pravidlech je natolik obecná, že z ní není zákaz poskytnout účelový dar najisto odvoditelný, přičemž relevantní argumenty mohou směřovat ve prospěch obou názorů. Přikláníme se však spíše k závěru, že k takovému omezení pravomocí obcí v důsledku nové právní úpravy nedošlo, nicméně vše jednoznačně ukáže až soudní praxe.

41. Převod nájemní smlouvy z OSVČ na s. r. o.

Nájemce, který má od obce v pronájmu nebytový prostor, nás požádal o převod nájemní smlouvy z důvodu změny podnikání z OSVČ na právnickou osobu. Nájemce je jediným společníkem a jednatelem nově vzniklé firmy. Musíme znovu vyvěšovat záměr nebo pouze uděláme dodatek nájemní smlouvy, popř. novou nájemní smlouvu s novým označením nájemce?

Zodpovězení Vašeho dotazu závisí na způsobu, jakým způsobem má ke změně formy podnikání dojít. Jestliže podnikající fyzická osoba vloží svůj závod do základního kapitálu např. společnosti s ručením omezeným či jej např. společnosti s ručením omezeným prodá (či daruje), dojde tím „automaticky“ ke změně v osobě nájemce. Děje se tak nezávisle na vůli obce a obec v tomto případě nezveřejňuje záměr ani není nutné uzavírat z tohoto důvodu žádný dodatek ke stávající smlouvě.

Jestliže však k převodu závodu nedochází – fyzická osoba postupně ukončuje vlastní podnikání a nově smlouvy bude uzavírat např. za s.r.o., bude třeba naopak dosavadní smlouvu postoupit s.r.o., popř. dohodou ukončit a uzavřít s vzniklou s.r.o. smlouvu novou. V těchto případech se tak stane (i) z vůle obce, a bude třeba jak zveřejnění záměru tak rozhodnutí rady obce.

1. Jestliže bude závod podnikající fyzické osoby vložen jako nepeněžitý vklad do základního kapitálu např. společnosti s ručením omezeným, vstoupí společnost s ručením omezeným „automaticky“ i do všech závazků, které k závodu náleží. (Závod je soubor jmění sloužící podnikateli k podnikání, podle NOZ je věcí, jako věc jej lze převádět, a spolu se závodem se „převádějí“ také uzavřené smlouvy vč. pracovních.) V praxi to znamená, že k nájemní smlouvě se neuzavírá žádný dodatek, s.r.o. se účinky vkladu automaticky stane nájemcem, a v těchto případech se záměr nezveřejňuje. (Zda došlo ke vkladu závodu do základního kapitálu lze zjistit, vedle vznesení dotazu na nájemce, z obchodního rejstříku na <http://or.justice.cz>.) Pokud by obec přesto chtěla smlouvu upravit, aby údaje o nájemci odpovídaly

novému stavu, byť to není nezbytné, měl by tuto změnu schválit ten, kdo schvaloval plný text smlouvy. Jelikož by se vzhledem k výše uvedenému jednalo jen o zcela formální úpravu bez jakýchkoliv právních důsledků, zveřejnění záměru by nebylo nutné, resp. by nebylo ani na místě. Totéž platí, pokud by závod nebyl sice vložen do základního kapitálu, ale s.r.o. by byl prodán či darován. (Doklad o tom by měl být též dohledatelný v obchodním rejstříku – ve sbírce listin.)

2. Pokud podnikající fyzická osoba postupně „převádí“ převádí své podnikání na společnost s ručením omezením, bez toho, aby celý svůj závod vložila do základního kapitálu společnosti s ručením omezením nebo jej na ni jinak převedla, výše uvedené neplatí. Fyzická osoba zůstává nájemcem až do okamžiku, kdy nájemní vztah mezi tímto nájemcem a obcí některým ze smlouvou nebo zákonem předvídaných způsobů skončí. Má-li se stát nájemcem společnost s ručením omezením, lze využít zejména institutu postoupení smlouvy podle § 1895 a násl. občanského zákoníku (tím dojde k převodu všech práv a povinností plynoucích z dosavadní smlouvy na nového nájemce s.r.o., s převodem musí souhlasit dosavadní nájemce, nový nájemce /být za něj jedná tatáž FO/ a pronajímatel), popř. lze uzavřít se společností s ručením omezením zcela novou smlouvu (a s dosavadním nájemcem smlouvu dohodou ukončit ke dni předcházejícímu dni účinnosti nájemní smlouvy nové). V obou uvedených případech, kdy má prakticky dojít ke změně v osobě nájemce (také z vůle obce, je nezbytné jak zveřejnění záměru, tak schválení postoupení nájemní smlouvy, popř. uzavření nájemní smlouvy nové za současného ukončení nájemní smlouvy předchozí, v příslušném orgánu obce, a to pod sankcí neplatnosti tohoto právního jednání.

42. Zveřejňování zápisů ze zasedání ZO a osobní údaje

Náš obecní úřad přestal na webu obce zveřejňovat zápisy ze zastupitelstva obce. Starosta obce mi řekl, že jde o kolizi se zákonem o ochraně osobních údajů, že by zápisy ze zastupitelstva na webu být mohly, ale musí se zakrývat všechna jména neveřejných přítomných v zápisech uvedených. Například Jan Novák žádal o pozemek ten či ten, by muselo být na webu pouze, J.N. žádal o pozemek ... Je toto pravda nebo má právo obec zveřejňovat zápisy v plném znění na webu obce? Jsem názoru, že zveřejněné zápisy usnadní kontrolní činnost nejen zastupitelům, ale hlavně občanům obce.

Pan starosta má pravdu. Přestože zasedání zastupitelstva jsou veřejná a zápisy jsou každému k nahlédnutí v plném znění na obecním úřadě, na webu obce (či kdekoli jinde) je možné zveřejnit jen anonymizovanou verzi.

Zápis ze zasedání zastupitelstva musí být (podle § 95 zákona o obcích) na obecním úřadě každému k nahlédnutí. Zveřejnění na webových stránkách obce není povinné (byť je to dobrá praxe) a v takovém případě už musí být dokument anonymizován, tedy musí z něj být odstraněny informace, které zákon chrání. Typicky to budou osobní údaje. Ne ovšem vždy. Pokud jde o příjemce veřejných prostředků, např. příjemce daru či dotace, je třeba odstranit adresu, jméno příjemce však již zveřejnit jde (§ 8b zákona o svobodném přístupu k informacím; zveřejnění je možné ovšem teprve po té, co se dotýčný příjemcem veřejných prostředků skutečně stane, nebo alespoň má stát na základě uzavřené smlouvy)

Pokud se obec rozhodne, že nebude zápisy zveřejňovat na internetu (což v případě malých obcí skutečně může být zatěžující), pak ji k tomu nelze nutit. Každopádně si ale každý občan může informaci individuálně vyžádat podle zákona 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a pak je nutné mu ji (anonymizovanou) poskytnout.

43. Podrobný zápis ze zasedání zastupitelstva

Jak přimět starostu a ostatní zastupitele, aby zápisy z veřejného zasedání zastupitelstva byly zpracovány podrobně? Zápisy například neobsahují podrobná a jasná stanoviska zastupitelů, výtky k vedení chodu úřadu obce, nesouhlas s postupem dodržování rozpočtových pravidel a zákonů, nesouhlas s předloženým zápisem a usnesením, záznamy diskutujících občanů v oficiální diskusi (zejména kritické názory na chod obce, připomínky apod.)

Zákon o obcích upravuje problematiku zápisu ze zasedání zastupitelstva obce poměrně stručně v ustanovení § 95, kde jsou stanoveny obligatorní náležitosti, které zápis musí obsahovat. Jedná se o počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválený pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení.

Jisté je, že z pohledu principu otevřenosti a transparentnosti veřejné správy (tj. i samosprávy) je v zájmu obce a jejích občanů, aby zápis co možná nejuvěrněji zachycoval skutečnost, a tudíž byl co možná nejpodrobnější. Podobný zápis může být efektivním prostředkem, díky kterému může být předcházeno možným sporům ohledně otázek, čím se zastupitelstvo obce zabývalo a jaká opatření přijalo. Bohužel je taktéž nutné konstatovat, že podrobné vypracování zápisu nad rámec zákona se odvíjí pouze od vůle zastupitelstva obce jako celku. Jako vhodné lze rozhodně doporučit přijetí jednacího řádu zastupitelstva obce, kde budou všechny náležitosti zápisu stanoveny. Jako inspiraci je

možné použít metodickou příručku Ministerstva vnitra „Dílčí aspekty související se zasedáními zastupitelstev obcí“, dostupnou online na adrese www.mvcr.cz/odk2, kde se mj. uvádí:

„Ze zápisu ze zasedání zastupitelstva obce by mělo být patrné, o jaké věci se v rámci připraveného (případně doplněného) bodu programu jednalo, jaký byl průběh projednávání příslušného bodu (postačí stručně) včetně rozpravy a vystoupení přítomné veřejnosti, podané protinávhrhy a hlasování o nich. Doporučujeme tedy průběh hlasování zaznamenat v širší podobě, tedy jako průběh projednávání, neboť pouze z takto pořízeného zápisu lze předejít budoucím pochybnostem ze strany odpůrce (nesouhlasícího) pořízeného zápisu.“

44. Urážky na zasedání zastupitelstva

Na veřejném zasedání zastupitelstva obce starosta prohlásil o opozičních zastupitelích, že jsou blázní. Je tato veřejná urážka ze strany starosty napadnutelná? Jak v tomto případě máme postupovat?

K zamezení intenzivnějších nebo systematictějších urážlivých výroků zákon nabízí několik řešení. V první řadě jím je žaloba na ochranu osobnosti dle příslušných ustanovení občanského zákoníku. Další možností pak řešení dle zákona o přestupcích (přestupek proti občanskému soužití). V poslední řadě poté trestní řízení (trestný čin pomluvy).

Urážka popsaná výše by však zřejmě nebyla efektivně napadnutelná, neboť Vámi uvedený výrok pana starosty sám o sobě nedosahuje takové intenzity zásahu do osobnostních práv, aby jej bylo možné soudně sankcionovat, jak vyplývá z dosavadní judikatury. Podle našeho názoru jej z téhož důvodu není možné postihnout ani jako přestupek.

Občanský zákoník v ust. § 81 odst. 2 stanoví demonstrativní (příkladný) výčet chráněných práv, mezi nimiž se nachází i ochrana cti. Bylo by tedy možné se domáhat ochrany prostřednictvím žaloby na ochranu osobnosti z důvodu neoprávněného zásahu do osobnostních práv. Touto žalobou je možné se domáhat toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek. V této souvislosti je možné žádat také náhradu nemajetkové újmy.

Jednání by bylo možné taktéž posoudit jako přestupek proti občanskému soužití (ublížení na cti) podle ust. § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona. Hlavní podmínkou k naplnění skutkové podstaty

tohoto přestupku je skutečnost, že jinému bylo ublíženo na cti. Záleží vždy na posouzení, zda se provedeným jednáním postižená osoba cítí uražena a že výrok je způsobilý urazit nebo vydat v posměch (zesměšnit). Záleží také na tom, zda toto bylo myšleno vážně nebo pouze jako ironie nebo vtip.

Korespondujícím trestným činem je trestný čin pomluvy podle ust. § 184 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se dopustí ten, kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrožit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu. Avšak pokud nebude dosaženo závažné intenzity společenské nebezpečnosti, nebude možné dovozovat spáchání trestného činu. Trestní právo je tu až jako poslední možnost, pokud jde o takový zásah, že nejsou na místě mírnější varianty řešení daného problému.

Ke konkrétnímu dotazu opakujeme již zmíněné, že dle našeho názoru ani jedna varianta řešení daného problému nepřipadá v úvahu vzhledem k okolnostem popsaného případu. Jednoznačně je totiž nutné vyvážit fakt, že k danému došlo během výkonu veřejné funkce a v souvislosti s politickým projevem pana starosty. Několikrát bylo soudy dovozeno také to, že osoby veřejně činné musí nutně snášet větší míru (intenzitu) kritiky než jakákoliv jiná osoba v rámci svého soukromí, a to i v rovině urážlivých projevů. Bohužel se tak příkláníme k tomu, že by daný výrok pana starosty bylo neefektivnější přejít, případně na něj vhodným způsobem reagovat v rámci jiného veřejného vystoupení, nikoliv však urážlivým způsobem.

45. Výběrové řízení na technického pracovníka obce

Kompletuji složku, která se týká výběrového řízení na pozici technický pracovník obce. Prosím, zda je možné bod po bodu napsat, co by taková složka měla obsahovat. Nerada bych při auditu zbytečně vysvětlovala, proč mi jeden papír chybí.

Jelikož se nejedná o úředníka, výběrové řízení není povinné, obec ho koná dobrovolně a je tedy zcela na vás, co do složky založíte, žádný zákon to neurčuje.

Podle zákona je obec povinna konat výběrové řízení pouze na úředníky, tedy na osoby, které se podílejí na tzv. správních činnostech. Pokud se jedná o technického pracovníka, obec není povinna konat výběrové řízení. Je ale možné jej konat dobrovolně, což je jistě vhodný postup. Pokud v takovém případě vedete složku, je na Vaší úvaze, co do ní založíte, jistě by tam měl být případný zápis z jednání,

na kterém se bude o věci rozhodovat, a rovněž tak všechny podklady, které pro rozhodnutí sloužily (životopis, reference, dopis od uchazeče...). Zkrátka vše, na základě čeho bylo rozhodnuto o tom, že bude přijat ten konkrétní uchazeč.

46. Jednací řád finančního výboru

Finanční výbor předložil zastupitelstvu ke schválení Jednací řád finančního výboru. Je to v kompetenci zastupitelstva? Nebo zastupitelstvo jednací řád pouze bere na vědomí?

Jednací řád finančního výboru může schválit jak zastupitelstvo, tak finanční výbor sám. V případě, že se nedohodnou, přednost má zastupitelstvo jako vyšší orgán.

Zákon o obcích o jednacích řádech výborů mlčí. Vzhledem k tomu, že jde o vnitřní záležitost obce, je v zásadě na výborech a na zastupitelstvu, jak si toto uspořádají. Výbor může svůj jednací řád přijmout sám, rovněž mu jej může stanovit zastupitelstvo, jednací řád výborů může být součástí jednacího řádu zastupitelstva, a taktéž je možné, aby nebyl přijímán vůbec a výbory fungovaly bez něho.

Výbor je pouze orgánem zastupitelstva, pokud by tedy výbor a zastupitelstvo přijaly odlišné jednací řády, platí ten přijatý zastupitelstvem.

47. Prodej pozemků pod bytovými domy

Město v devadesátých letech převedlo bytové domy bytovému družstvu bez pozemků ve vlastnictví města, na kterých jsou postaveny. Převod těchto pozemků je dle usnesení zastupitelstva možný na základě žádosti, podle poměru společných částí domu vlastníkům bytů a družstvu v případě, že vzniklo bytové spoluvlastnictví. V průběhu minulých let se na základě žádosti tyto části pozemků odprodávali žadatelům za jednotnou cenu 100Kč/m². Je možné pozemky i nadále prodávat podle tohoto usnesení, když v současnosti je „obvyklá cena“ vyšší? Bylo nám řečeno, že nikoliv. Nemáme zájem našim občanům komplikovat situaci, ale zároveň bychom se neradi dopustili trestného činu.

Prodej za cenu nižší než tržní (obvyklou v místě a čase) je výjimečně možný, musí však být odůvodněný.

V první řadě, podle § 3056 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník, mají vlastníci staveb na pozemcích k pozemku předkupní právo. Toto právo by se uplatnilo tehdy, pokud by se město rozhodlo prodat pozemky někomu jinému, pak je musí nabídnout nejdříve vlastníkům staveb, a to za shodných podmínek. Toto však zjevně ve Vašem případě nepřipadá prakticky v úvahu. Jinak je na úvaze města, jestli pozemky vlastníkům staveb prodá (i když je to jistě žádoucí, oddělené vlastnictví pozemku a stavby způsobuje řadu praktických problémů).

Pokud jde o prodejní cenu, nelze tak docela souhlasit s názorem, že prodej za nižší než tržní cenu je zcela vyloučen. Tento názor, ačkoliv se občas v praxi objevuje, není zcela v souladu se zákonem:

Zákon o obcích v § 38 odst. 1 říká: „Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.“ K tomu dále § 39, odst. 2: „Při úplatném převodu majetku se cena sjednává zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, nejde-li o cenu regulovanou státem. Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna.“

Zákon tedy nevylučuje sjednání ceny nižší, pouze stanovuje, že by se tak mělo dít výjimečně, v odůvodněných případech. Tyto případy by se měly odvíjet od úkolů obce. Úkolem obce není dosahovat co největšího zisku, ale pečovat o veřejný zájem a o blaho občanů v obci. Jednou z cest, jak tohoto cíle obec dosahuje, je podpora bydlení.

Obec je veřejnoprávní subjekt, a nelze na ni nahlížet stejně jako na obchodní společnosti. Stejného názoru je konečně i Ústavní soud: „Obec jako veřejnoprávní korporace má svůj fundament v právu veřejném. Veřejné právo stanovuje vnitřní strukturu této korporace, působnost jejích orgánů a v neposlední řadě i tvorbu právně relevantní vůle této korporace. Teprve v okamžiku takového nahlížení se nabízí otázka, zda ob stojí, aby na územní samosprávné společenství občanů, kterým je obec v první řadě, bylo nahlíženo stejně, jako na obchodní či jinou společnost. Ústavní soud je přesvědčen, že takový nerozlišující náhled je nejen nesprávný, ale i neústavní.“ (Nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2001, sp. zn. IV. ÚS 576/2000.)

Stejného názoru je i Veřejný ochránce práv:

„Odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna. Důvodem bude získání jiné výhody pro obec, např. prodejem nemovitosti podnikateli dojde ke zvýšení počtu pracovních míst v obci. O odchylce od ceny obvyklé rozhodne orgán obce při rozhodování o majetkoprávním úkonu a informace o důvodech odchylky bude součástí zápisu z jednání orgánu obce.“

(Edice dobré správní praxe, Doporučení pro obce a města - Práva občanů obce, dostupné zde: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/Doporuceni_Prava_obcanu.pdf.)

48. Dvojitý předsednictví

Může jeden člověk - zastupitel, vykonávat jak funkci předsedy finančního výboru (FV), tak i předsedy kontrolního výboru (KV)? Tedy, může být jeden zastupitel předsedou FV i KV v jednom funkčním období?

Finanční a kontrolní výbor jako povinně zřizované výbory jsou upraveny v ustanovení § 118. Kromě toho, že jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu, zákon k personální otázce více neuvádí. I když zákon neklade žádné překážky tomu, aby člen kontrolního výboru byl zároveň členem výboru finančního, nelze toto personální propojení doporučit. Vzhledem k tomu, že zákon předpokládá existenci dvou oddělených výborů, lze se domnívat, že personální obsazení by mělo být také různé. Lze tedy konstatovat, že teoreticky je možné, aby jeden zastupitel byl zároveň předsedou finančního a kontrolního výboru, nicméně tuto variantu nedoporučujeme.

49. Rozdíl mezi smlouvami

Můžete prosím blíže vysvětlit rozdíl mezi „Smlouva o dílo – samostatná nemovitá věc“ a „Smlouva o dílo ke stavbě“. Smlouvu k samostatné nemovité věci rozhoduje zastupitelstvo, Smlouvu o dílo ke stavbě rada.

Rozhodující v tomto případě je, jestli v důsledku smlouvy obec nabývá novou nemovitou věc, či nikoliv. Pokud tedy smlouvou o dílo vzniká nová samostatná nemovitá věc a obec se následně stane jejím vlastníkem, pak musí takovou smlouvu schválit zastupitelstvo. Pokud smlouvou obec nenabývá novou nemovitou věc, pak stačí souhlas rady. Podle nového občanského zákoníku jsou stavby součástí pozemku, takže provedením stavby na obecním pozemku nová nemovitá věc nevzniká a takovou smlouvu nemusí zastupitelstvo schvalovat. Stejně tak není nutné v zastupitelstvu schvalovat např. smlouvy týkající se rekonstrukce, opravy stavby atd. Naopak zastupitelstvo bude schvalovat smlouvy týkající se vybudování pozemních komunikací (protože ty jsou stále samostatnými nemovitými věcmi, byť tento názor není přijímán jednotně), některé stavby inženýrských sítí, dále třeba dodatky a změny starých smluv ke stavbě, které byly uzavřeny před 1. lednem 2014.

50. Paušální částka dle § 71 odst. 4 zákona o obcích

Je povinností zastupitelstva města stanovit tzv. paušální částku dle § 71 odst. 4 zákona o obcích? Lze přijmout usnesení, že se paušál vyplácet nebude? Pokud se vyplácet musí, lze stanovit částku za hodinu nebo za zasedání zastupitelstva města? Pokud dotýčný OSVČ by byl členem komise nebo výboru musí se mu paušál vyplácet i za tato jednání nebo lze stanovit, že se vyplácí jen za zasedání ZM?

Zastupitelstvo může rozhodnout o výši paušální částky tak, že žádnou náhradu poskytovat nebude. Stejně může zastupitelstvo usnesením určit výčet činností, za které se poskytuje náhrada ušlého výdělku. Je tedy možné vyplácet náhradu pouze za účast na zasedání zastupitelstva. Jedná se o určitou finanční náhradu za čas strávený výkonem funkce člena zastupitelstva obce, neboť v této době nemohli vykonávat jinou činnosti, která mohla být zdrojem jejich příjmů. V případě náhrady za ušlý výdělek OSVČ by tento musel osvědčit, že v době účasti na zasedání zastupitelstva (případně komise/výboru) by mu jinak určitý výdělek plynul. Náhrada za ztrátu na výdělku je nezávislá na schválené odměně za výkon funkce člena zastupitelstva. Výše uvedené však platí pouze pro neuvolněné členy zastupitelstva obce, kteří nejsou v pracovním nebo jiném obdobném poměru.

51. Práce odboru dopravy příslušného pověřeného města

Existuje nějaký předpis, který stanovuje náplň práce odboru dopravy příslušného pověřeného města? Zajímalo by mne především právo tohoto odboru rozhodnout o umístění zařízení na komunikaci (např. přechod pro chodce). Obec k dané silnici a pozemkům nemá žádný právní ani vlastnický vztah a i náklady na stavbu nejsou zdaleka zanedbatelné.

Je třeba rozlišovat samotné rozhodnutí o umístění přechodu a jeho fyzické vybudování. O umístění dopravního značení (sem spadá i zřízení přechodu pro chodce) rozhoduje na silnicích II. a III. třídy obecní úřad obce s rozšířenou působností, na silnicích I. třídy kraj (oba po projednání s policií). Nemá však volnou úvahu; jedná se o výkon státní správy. Proto musí rozhodovat podle okolností případu, tedy podle toho, jestli je přechod na místě potřebný. Samotné vybudování pak zajišťuje vlastník silnice. Vlastníkem silnice II. a III. třídy je kraj, vlastníkem silnice I. třídy je stát (prostřednictvím ŘSD).

52. Vymáhání poplatku za odpad

Občan, který nemá žádný majetek, je evidován pobytem na OÚ a neplatil poplatek za komunální odpad v letech 2010 až 2014 včetně. Lze na něm až nyní tento poplatek vymáhat za všechny roky, pod hrozbou předání exekutorovi? Není tato povinnost platby za některé minulé uvedené roky již promlčena?

Povinnost platit místní poplatky se promlčuje po 6 letech (§ 160 daňového řádu). Pokud není exekuce úspěšná, obec poplatek nevymáhá, ale účetně ho odepíše (§ 158 daňového řádu). Rovněž tak může odepsat poplatek i bez nařízení exekuce, pokud je zcela zřejmé, že exekuce by nebyla úspěšná. O odpisu se nevydává žádné rozhodnutí, ani se o něm dlužník nevyrozumí. Odpisem dluh nezaniká – pokud dlužník získá majetek, i jednou odepsaný, dluh je možné vymáhat, a to až do uplynutí šestileté promlčecí lhůty.

53. Sbor dobrovolných hasičů

Jaký je správný postup jmenování velitele jednotky sboru dobrovolných hasičů a kdo ho jmenuje.

Velitele jednotky sboru dobrovolných hasičů jmenuje starosta obce (§ 68 odst. 1 zákona o požární ochraně) s přihlédnutím k návrhu spolku a po vyjádření hasičského záchranného sboru kraje k jeho způsobilosti vykonávat funkci velitele. Bez tohoto kladného vyjádření není možné osobu na pozici velitele jmenovat. Jmenování se provádí jmenovacím dekretem, jehož vzor je uveden v příloze č. 2 „Metodiky pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů“, ve které je zveřejněn i vzor žádosti pro vyjádření hasičského záchranného sboru (příloha č. 3 Metodiky).

54. Krádež razítka

Minulý týden nám bylo odcizeno velké kulaté obecní razítko se státním znakem. Komu všemu a jakým způsobem bychom měli tuto informaci sdělit?

Ztráty razítek se oznamují Ministerstvu vnitra (§ 17 odst. 3 vyhlášky o podrobnostech spisové služby). Oznámení obsahuje datum, od kdy je razítko postrádáno, rozměr a popis razítka.

55. Uchování záznamu z jednání zastupitelstva

Zastupitelstvo obce schválilo změnu jednacího řádu zastupitelstva - po ověření zápisu ověřovateli bude smazán zvukový záznam z jednání zastupitelstva. Můj dotaz zní - je uchování zvukového záznamu jednání zastupitelstva po dobu 10 let v rozporu se zákonem?

Podle aktuální rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu osobních údajů, zvukový záznam z jednání zastupitelstva podléhá stejným pravidlům, jako textový zápis. Není povinností obce zvukový záznam pořizovat, ale pokud už je jednou pořízen, měl by být 10 let uložen na obecním úřadě podle zákona o archivnictví a spisové službě.

56. Výpis z účtu obce

Mám právo jako zastupitel a předseda kontrolního výboru obce nahlížet na úplné originály výpisu z účtů obce a na pokladní knihu obce z jakéhokoliv data? Musím o nahlédnutí žádat prostřednictvím podatelny obce?

Kontrola hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce je oprávněním finančního výboru. Kontrolní výbor je oprávněn kontrolovat plnění usnesení zastupitelstva a rady obce a dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem v samostatné působnosti. Na zmíněné informace z obecního účtu máte právo jako člen zastupitelstva na základě ustanovení § 82 písm. c) zákona o obcích. Jako člen kontrolního výboru v případě, že by informace souvisely s kontrolovanou problematikou, ke které byl výbor pověřen.

57. Alkohol hostů na zasedání zastupitelstva obce

Máme nějakou oporu v zákoně v případě, že hosté, kteří se dostaví za zasedání zastupitelstva naší obce, jsou v podnapilém stavu? Je možné požádat o asistenci při zasedáních Policii ČR? Je možné, abychom my jako členové zastupitelstva vyzvali hosty k dechové zkoušce a vykážali je ze zasedací místnosti?

Zastupitelstvo obce nemůže občany přímo vyzvat k dechové zkoušce, ale může sjednat pořadatelskou službu, aby zajistilo klidný průběh zasedání, popř. ji použít k jiným účelům, jejichž zajištění je v rámci konkrétních podmínek v obci potřebné. Rozhodnutí v této věci je zcela v samostatné kompetenci zastupitelstva obce. Pořadatelská služba musí respektovat všechna práva subjektů, která jim jsou dána zákonem o obcích (např. právo veřejnosti podílet se na správě věcí veřejných, právo účastnit se

zasedání zastupitelstva, nenarušuje-li jeho průběh, atd.). Vykázání fyzické osoby ze zasedání připadá v úvahu pouze, pokud by se i přes upozornění a vysvětlení jeho oprávnění dotyčný nadále vyjadřoval tak, že by jednání zastupitelstva nemohlo plnit svůj účel.

58. Náhradní byt

Obec bude nucena vypovědět občanům nájem bytu, neboť s bytem bude třeba naložit z důvodu veřejného zájmu tak, že byt nebude možné nadále užívat. Jsme v tomto případě povinni poskytnout nájemcům náhradní byt či přístřeší?

Institut bytových náhrad (a zajištění přístřeší) byl novým občanským zákoníkem bez náhrady zrušen. Povinnost zajistit nájemci bytovou náhradu či přístřeší tak mají nadále pouze pronajímatelé, kteří se k tomu výslovně zavázali v nájemní smlouvě.

59. Petice směřovaná do samostatné působnosti

Občan obce zaslal obci petici za odstranění vodovodní přípojky ze záložní veřejné studny, kterou zbudoval jiný občan obce na základě smlouvy schválené zastupitelstvem. Jak řešit tuto situaci po právní stránce?

Na petice směřované do samostatné působnosti obce se zákon o právu petičním nevztahuje. Nemá-li obec schválena pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností /§ 102 odst. 2 písm. n) zákona o obcích/, lze jej použít analogicky. Spíše ale doporučujeme s peticí naložit jako s návrhem dle § 16 odst. 2 písm. g), popř. f) zákona o obcích. Vzhledem k tomu, že v předmětné věci rozhodovalo zastupitelstvo, měla by být petice předložena zastupitelstvu, které by mělo do 90 dnů od doručení petice obci rozhodnout o tom, jak s ní naloží (nemusí přitom záležitost věcně projednat, nebyla-li petice podepsána alespoň 0,5 % občanů obce). Následně by měl být o způsobu vyřízení informován odesílatel (nebyl-li na zasedání osobně přítomen).

60. Zkrácení doby vyvěšení informace o konání zasedání zastupitelstva

Je možné zkrátit ve výjimečném případě dobu, kdy musí být vyvěšena informace o zasedání zastupitelstva, mimo případ krizového stavu?

Až na výjimku v podobě vyhlášeného krizového stavu podle krizového zákona musí být informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce na úřední desce obecního úřadu vyvěšena alespoň 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce. Žádné další výjimky zákon výslovně nestanovuje. Dle stanoviska Ministerstva vnitra by nicméně mělo platit, že pokud dojde k situaci, že informace o připravovaném programu zasedání zastupitelstva je zveřejněna na úřední desce po dobu kratší než 7 dnů, neznamená to nutně neplatnost usnesení přijatých na takovém zasedání. Vždy je třeba posuzovat, zda byla o konání zastupitelstva adekvátním způsobem informována veřejnost a byla tak dodržena s přihlédnutím ke všem okolnostem zásada veřejnosti zasedání zastupitelstva.

61. Změna z neuvolněného člena zastupitelstva na uvolněného během volebního období

Je možné, aby se neuvolněný člen zastupitelstva - radní, během volebního období stal uvolněným? Jak správně postupovat?

Určování funkcí, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni, patří podle ustanovení § 84 odst. 2 písm. k) zákona o obcích mezi vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce. Přitom zákon nijak nevylučuje, aby se zastupitelstvo kdykoliv rozhodlo, že se určitý zastupitel bude od určitého data svoji funkci vykonávat jako uvolněný. Ke změně postačí pouze usnesení zastupitelstva obce.

62. Změna přílohy obecně závazné vyhlášky

V naší obci platí OZV o stanovení systému shromáždění, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a nakládání se stavebním odpadem na území obce. V ní je stanoveno, že pro odběr bioodpadu budou sloužit hnědé sběrné nádoby, přičemž přehled sběrných míst je obsažen v příloze. Tato OZV byla schválena již v loňském roce. V mezidobí obec přehodnotila situaci a pro zvýšení komfortu občanů zajistila velkoobjemový kontejner. Jeho umístění se může rovněž změnit v návaznosti na potřebách občanů. Je tedy třeba změnit též přílohu OZV. Je nutné postupovat stejně jako při schválení (změně) OZV jako takové?

Přílohu obecně závazné vyhlášky je třeba chápat jako její součást. Změna přílohy je potom změnou OZV. Obecně závaznou vyhlášku lze přitom změnit pouze novou obecně závaznou vyhláškou, se všemi náležitostmi týkajícími se jejího schválení a vyhlášení. Zákon o odpadech nicméně nepožaduje, aby místa určená ke shromažďování odpadu byla uvedena přímo v obecně závazné vyhlášce či v její příloze. Pokud očekáváte, že se mohou průběžně měnit v reakci na potřeby občanů, lze v obecně závazné vyhlášce např. formulovat, že „seznam míst určených k odkládání odpadu bude vyvěšena na úřední desce“. Takto se tento seznam nestane součástí OZV a bude jej možné pružně měnit, a to i bez předchozího usnesení zastupitelstva obce (půjde o tzv. „zbytkovou pravomoc“).

63. Právo kontrolního výboru požadovat zápis z jednání rady

Má kontrolní výbor právo požadovat zápis z jednání rady? U nás jsou zápisy neveřejné a nejsem si jistá, zda je třeba je i v případě jejich poskytnutí kontrolnímu výboru anonymizovat.

Jestliže kontrolní výbor požaduje zápis z jednání rady města v rámci plnění svých zákonných či zastupitelstvem uložených úkolů, měl by mu být poskytnut, a to v neanonymizované verzi. Zápis ze schůze rady musí být navíc přímo ze zákona (§ 101 odst. 3 zákona o obcích) uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům zastupitelstva obce. Každému je třeba jej pak v „anonymizované“ podobě poskytnout na základě žádosti podané podle zákona o svobodném přístupu k informacím (členům zastupitelstva se v návaznosti na jejich práva dle zákona o obcích poskytuje neanonymizovaný).

64. Nález zraněného psa

Na naši obec se obrátil občan, který našel na území obce zraněného psa. Zraněný pes byl zaměstnancem města odvezen k veterináři, kde byl pes operován. Majitele psa se nepodařilo zjistit. Informace o nálezů byla zveřejněna na úřední a elektronické desce města. Pes byl následně z veterinárního zařízení předán spolku, který provozuje útulek. Je město povinno uhradit náklady na veterinární léčbu psa a poplatek spolku za umístění psa do útulku? V případě, že se přihlásí majitel psa, může obec od majitele požadovat úhradu těchto nákladů? Je možné nevydat psa majiteli, pokud tyto náklady neuhradí?

Ano, město je povinno nést náklady, které se k nálezu psa a následné péči o něj vztahují. V případě, že se majitel psa přihlásí, je možné po něm tyto náklady požadovat, přičemž by mu pes měl být v souladu s občanským zákoníkem vydán teprve ve chvíli, kdy dojde k uhrazení veškerých nákladů, které byly k chovu psa vynaloženy.

65. Nepravdivá tvrzení v zápisu ze zasedání zastupitelstva

Zápis z jednání zastupitelstva obce obsahuje nepravdivá tvrzení a starosta obce i zastupitelstvo obce odmítají tato tvrzení opravit i přes to, že existuje zvukový záznam z jednání. Jak je možné danou věc řešit?

Jiná obrana než podání námitek není. V zápise by však mělo být alespoň uvedeno, že zastupitel podal námitku, dále její odůvodnění a konstatování, že zastupitelstvo ji neschválilo. Zvukový záznam se také archivuje, v případě sporu si tedy čtenář může pravdu ověřit.

66. Rozhodování o uzavírání licenčních smluv

Který orgán obce je oprávněný rozhodnout o uzavření licenční smlouvy?

Zákon o obcích nevyhradzuje uzavření licenční smlouvy, ať už je obec poskytovatelem či nabyvatelem licence, žádnému z orgánů obce. Jde tedy o tzv. „zbytkovou pravomoc rady obce“ (§ 102 odst. 3 zákona o obcích), která v obcích bez rady náleží starostovi. Rada, popř. starosta, jí mohou přenést též na obecní úřad. Současně si může rozhodování o uzavírání licenčních smluv vyhradit zastupitelstvo, popř. může rozhodnout v konkrétním případě či si může obecně vyhradit rozhodování o smlouvách, ve kterých se obec zavazuje k plnění nad určitou finanční částku.

67. Záměr pronajmout byt

Musí obec zveřejnit záměr pronájmu bytové jednotky?

Pronájem bytů je jednou z výjimek, kdy obec není povinna zveřejňovat před uzavřením nájemní smlouvy na nemovitou věc záměr.

68. Vzdání se měsíční odměny členem zastupitelstva

Neuvolněný člen zastupitelstva složil mandát a na jeho místo nastupuje náhradník, který nechce dostávat za výkon funkce odměnu. Stačí, když bude na zasedání zastupitelstva schváleno, že ten konkrétní zastupitel nebude dostávat odměnu po celou dobu svého mandátu nebo to musí být jiným způsobem ošetřeno?

Ano v případě neuvolněného člena zastupitelstva je tento postup nejjednodušší. Uvolněným členům zastupitelstva jsou poskytovány odměny přímo ze zákona, proto v případě vzdání se této odměny je třeba situaci řešit tak, že částka, která mu má být vyplacena (po odečtení zákonných odvodů), bude automaticky darována obci. Vhodné by bylo o tom sepsat s dotyčným darovací smlouvu. U neuvolněných členů zastupitelstva se nicméně spíše nabízí výše uvedený postup.

69. Odměna odstupujícího starosty

Starosta podal rezignaci na svůj mandát. Byl starostou jedno celé volební období a následně zhruba půl roku. Na jaké odstupné má nárok?

Starostovi, který na svou funkci rezignoval, nenáleží jednorázová odměna při skončení funkčního období. Jeho dosavadní odměna mu však bude vyplácena ještě další 3 měsíce ode dne vzdání se funkce.

70. Chov včel na obecním pozemku a imise

Obec pronajímá pozemek včelaři. Občan obce si stěžuje na zalétávání včel na jeho pozemek, byť se nejedná o pozemek sousední a úly jsou orientovány na opačnou stranu. Může požadovat, aby na pozemku nebyly chovány včely?

Občan se může domáhat, a to případně i soudně, aby se vlastník včelstva zdržel obtěžování spočívajícím ve vnikání včel na jeho pozemek. Na základě Vámi popsané situace se lze nicméně domnívat, že by s takovou žalobou neuspěl, neboť zřejmě nepůjde o obtěžování „nad míru přiměřenou místním poměrům“.

71. Občan dlužníkem obce

Jak postupovat v případě, že občan dluží obci. Například byla mu poskytnuta půjčka na koupi domu a půjčku nesplácí a na dům hrozí navíc exekuce. Lze splátky odložit nebo upravit splátkový kalendář na nové podmínky výše splátek?

Záleží na tom, z jakého titulu dluh vznikl. Pokud dluh vznikl ze soukromoprávního titulu, to znamená např. ze smlouvy o zápůjčce či o úvěru, případně z titulu náhrady škody, ze smluvní pokuty apod., pak může obec cokoliv, co není zákonem zakázáno – může tedy nastavit splátkový kalendář, posunout splatnost a podobně. Pokud však část dluhu nebo celý dluh odpouští, pak musí toto rozhodnutí velmi dobře odůvodnit. Pokud jde o dluh z titulu veřejnoprávního, např. dluh na místních poplatcích či správních poplatcích, pak musí obec postupovat podle daňového řádu a může činit jen to, co jí tento zákon umožňuje. Např. prominout poplatek je možné jedině tehdy, pokud to zákon výslovně povoluje. O posečkání platby či o placení ve splátkách se rozhoduje ve zvláštním řízení.

72. Záměr udělit souhlas s podnájmem pozemku

Město uzavřelo nájemní smlouvu na pronájem pozemků, obsahem smlouvy bylo i ustanovení, že nájemce může tyto pozemky pronajmout třetí osobě se souhlasem pronajímatele. Mám otázku, zda je nutné zveřejňovat na úřední desce záměr udělit souhlas s podnájmem.

Nikoliv, z textu ani účelu zákonné úpravy taková povinnost nevyplývá.

73. Změna statutu z fyzické osoby na právnickou

Nájemce nebytových prostor (ordinace a čekárna) musí měnit statut z osoby fyzické (MUDr. XY) na osobu právnickou (MUDr. XY s.r.o.). Je třeba v takovém případě znovu zveřejňovat záměr pronájmu včetně příslušného rozhodování rady města, nebo stačí změnu provést dodatkem ke stávající smlouvě?

Zodpovězení této otázky závisí na způsobu, jakým dojde ke změně formy podnikání. Jestliže podnikající fyzická osoba vloží svůj závod do základního kapitálu společnosti s ručením omezeným či jej společností s ručením omezeným prodá (či daruje), dojde tím „automaticky“ ke změně v osobě nájemce. Děje se tak nezávisle na vůli města a město v tomto případě nezveřejňuje záměr ani není nutné uzavírat z tohoto důvodu žádný dodatek ke stávající smlouvě. Jestliže k převodu závodu nedochází – fyzická osoba postupně ukončuje vlastní podnikání a nové smlouvy bude uzavírat za s.r.o., bude třeba naopak dosavadní smlouvu postoupit s.r.o., popř. dohodou ukončit a uzavřít s.r.o. smlouvu novou. V těchto případech se tak stane (i) z vůle města, a bude třeba jak zveřejnění záměru, tak rozhodnutí rady města.

74. Zajištění příjezdu na pozemek

Občan má ve dvoře rodinného domku vinný sklep, kde se mu část klenby při přívalových deštích propadla a je třeba ji opravit. Na tento dvůr neexistuje žádná příjezdová cesta. Jediná možná přístupová cesta by byla zezadu rodinného domu přes zahradu, ale tam má vysazenou vinici a stromy, které nehodlá vykácet a přístupovou cestu si tak vybudovat. Sousedé mu odmítají povolit vjezd přes své soukromé pozemky. Může toto obec nějak vyřešit?

Jestliže obec žádný ze sousedních pozemků nevlastní, nemůže občanovi účinně právní cestou pomoci. V tomto případě může občan požadovat po svém sousedovi, aby mu za náhradu povolil nezbytnou cestu přes svůj pozemek, to však za předpokladu, že na nemovitosti nelze řádně hospodařit či jinak ji řádně užívat proto, že není dostatečně spojena s veřejnou cestou. Jestliže soused nebude ochoten toto učinit, je možné se v této věci obrátit na soud, který může nezbytnou cestu povolit, a to v rozsahu, který odpovídá potřebě vlastníka nemovité věci řádně ji užívat s náklady co nejmenšími, a to i jako služebnost. Vzhledem ke skutečnosti, že si dotýčný má možnost cestu vybudovat na vlastním pozemku, nemusí být ovšem s žalobou úspěšný.

75. K nakládání se společnou věcí

Obec je spoluvlastníkem pozemku s id. podílem 2/3, na němž by ráda zbudovala chodník. Druhý spoluvlastník s tím nesouhlasí. Může obec chodník zbudovat i bez jeho souhlasu, popř. pozemek alespoň upravit?

Výstavba chodníku na pozemku, jež je předmětem spoluvlastnictví, je významnou záležitostí, nikoli běžnou správou, a proto je třeba o této změně využití pozemku hlasovat a získat alespoň 2/3 většinu, což by ve vašem případě neměl být problém. Chodník tedy zbudovat můžete, nicméně je k tomu třeba předchozí hlasování a vyslechnutí všech spoluvlastníků. Přehlasovaný spoluvlastník se následně může obrátit na soud, aby zakázal realizaci napadeného rozhodnutí, pokud má za to, že je nepřiměřeně zasahováno do jeho práv.

76. Schvalování pojistných smluv

Auditor tvrdí, že i pojistné smlouvy včetně dodatků musí schvalovat zastupitelstvo. Důvodem je, že se jedná o nakládání s majetkem. Má pravdu?

Pokud si zastupitelstvo obce pravomoc rozhodovat o uzavírání pojistných smluv nevyhradilo, patří tato pravomoc do tzv. zbytkové pravomoci rady obce podle § 102 odst. 3 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích.

Uzavření smlouvy musí předcházet kladné rozhodnutí příslušného orgánu obce, kterým je v tomto případě rada obce, pokud si zastupitelstvo tuto pravomoc nevyhradilo.

77. Zástupce obce na valné hromadě

Naše obec je jedním z akcionářů vodárenské společnosti. Zastupitelstvo obce delegovalo starostu jako zástupce obce na valnou hromadu společnosti. Starosta zde však jedná v zásadě dle svého uvážení, neinformuje ostatní členy zastupitelstva o programu valné hromady a přijatých usneseních. Je možné mu uložit, aby některý z orgánů obce o programu připravované valné hromady informoval, a následně, aby mu tento orgán obce uložil, jak má hlasovat?

Delegování zástupce na valnou hromadu je vyhrazenou pravomocí zastupitelstva, a to podle § 84 odst. 2 písm. f) zákona o obcích. Starosta je delegován, aby zastupoval zájmy obce v daném orgánu obchodní společnosti, nejedná sám za sebe. Lze přitom považovat za přirozené, pokud zastupitelstvo obce (ale zřejmě tak může učinit i rada obce, neboť tato pravomoc není zastupitelstvu výslovně vyhrazena a starosta je navíc členem rady a je povinen plnit úkoly, které mu rada uloží) tyto zájmy formuluje a starostovi či jinému zástupci uloží, jakým způsobem má na valné hromadě hlasovat. Stejně tak lze starostovi uložit, aby o programu valné hromady informoval orgány obce. Je ovšem třeba připustit, že faktická vynutitelnost těchto úkolů a pokynů může být někdy, s ohledem na politickou (ne)rovnováhu v zastupitelstvu problematická.

78. Vyřazení bodu z programu jednání zastupitelstva obce

Je možné, aby zastupitelstvo obce před schválením programu zasedání odhlasovalo, že některé body, které byly zveřejněny v připravovaném programu zasedání, budou vyřazeny?

Konečné rozhodnutí o tom, čím se zastupitelstvo obce bude na svém zasedání zabývat, závisí pouze na uvážení samotného zastupitelstva obce. Záleží tedy na zastupitelstvu obce, zda se navzdory původně zveřejněnému programu zasedání rozhodne některý z bodů, které měly být projednány, vyřadit, případně na program zařadit další body, které na zveřejněném programu původně obsaženy nebyly. V případě zařazování bodů na program, které nebyly zveřejněny v programu připravovaného zasedání, platí, že by se mělo jednat pouze o takové body, které svoji povahou nelze označit za závažné, a jež nebyly v době zveřejnění oznámení o konání zasedání zastupitelstva obce známé.

79. Porušení slibu člena zastupitelstva obce

Lze ze strany obce nějakým způsobem postihnout zastupitele obce (např. pozastavením mandátu do pravomocného rozsudku apod.), který porušil slib člena zastupitelstva obce a je dokonce trestně stíhán za údajnou přípravu finančního podvodu proti obci?

Člen zastupitelstva obce je povinen v souladu s ustanovením § 69 a § 83 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích svoji funkci vykonávat svědomitě a v zájmu obce a jejích občanů a taktéž vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce. Nutno ovšem konstatovat, že dodržování těchto zákonem stanovených povinností je otázkou především osobní politické odpovědnosti každého člena zastupitelstva obce, a tudíž jejich porušení samo o sobě na výkon mandátu vliv nemá. O možném zániku mandátu by v obdobném případě bylo možné uvažovat pouze za předpokladu, kdy by v souladu s ustanovením § 55 odst. 3 písm. a) zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, byl daný člen zastupitelstva obce odsouzen pravomocným rozhodnutím soudu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a zastupitelstvo obce by vyslovilo zánik mandátu.

80. Delegování pravomoci k uzavírání smluv o dílo na obecní úřad

Může rada obce delegovat na vedoucí ekonomického odboru uzavírání smluv o dílo v oblasti kulturních a společenských akcí pořádaných městem?

Ano, možné to je. Pokud na základě smlouvy o dílo nedochází k nabytí nemovité věci, spadá schválení smlouvy o dílo mezi tzv. zbytkové pravomoci podle ustanovení § 102 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. V takovém případě platí, že pokud si pravomoc nevyhradí zastupitelstvo obce, přísluší pravomoc radě obce, přičemž je možné svěřením pravomoci i starostovi nebo obecnímu úřadu. Je-li pravomoc svěřena obecnímu úřadu, tak určení, kdo je konkrétně pověřen předmětné smlouvy o dílo uzavírat, se odvíjí od vnitřního uspořádání obecního úřadu (vnitřní uspořádání je realizováno nejčastěji formou organizačního řádu).

81. Právní důsledky souhlasu obce se sídlem spolku na obecním úřadu

Jaké právní důsledky plynou obci v důsledku udělení souhlasu se sídlem spolku na obecním úřadu?

Spolky se podle občanského zákoníku zapisují do veřejného rejstříku, v němž musí být uvedena celá adresa, ve stanovách postačí pouze uvedení obce, ve které se sídlo nachází. Podle § 14 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících, se musí dokládat souhlas vlastníka nemovitosti resp. právní důvod užívání prostor, kde je sídlo spolku. K tomuto lze spíše jako praktický poznatek uvést, že zapsání

sídla v nemovitosti může zvýšit riziko, že zde bude případný exekutor či insolvenční správce vyhledávat majetek dlužníka, přičemž může teoreticky zabavit majetek, který dlužníku nepatří (takovou situaci je nutno následně řešit prostřednictvím návrhu na vyloučení věci ze soupisu či podáním vylučovací žaloby). Ryze právní rizika či přímé právní následky se u povolení sídla spolku v budově obce v zásadě nevyskytují. Je tedy na zvážení obce, zda v případě daných spolků a jejich sídla v obecní budově je uvedené hypotetické nebezpečí přijatelné.

82. Přizvané osoby na schůze rady obce

Schůze rady obce jsou ze zákona neveřejné. Mohou se schůze zúčastnit i cizí, přizvané osoby?

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v ustanovení § 101 odst. 1 stanovuje, že schůze rady obce jsou neveřejné. Avšak ačkoliv zákon stanovuje, že jednání rady obce je neveřejná, tak nic nebrání tomu, aby si rada k jednotlivým bodům svých jednání přizvala další osoby. Vzhledem k tomu, že zákon z této možnosti nikoho nevyklučuje, tak může jít jak o členy zastupitelstva, předsedy či další členy komisí rady a výborů zastupitelstva, tak i o osoby stojící zcela vně obce (např. ty, kdo chtějí navrhnout obci určitý záměr na území obce). Vždy tedy bude záležet, zda rada obce bude mít zájem, aby jejímu jednání byly přítomny další osoby. Tato problematika je typickou záležitostí, která může být nad rámec zákona upravena jednacím řádem.

83. Volba a hlasování člena zastupitelstva obce

Je volba člena zastupitelstva do nějaké funkce (výbory, starosta...) platná, když souhlasně hlasuje nadpoloviční většinu všech členů zastupitelstva, avšak člen zastupitelstva, jehož se volba týká, se hlasování zdržel?

Podle ustanovení § 87 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích platí, že k platnému utvoření vůle zastupitelstva obce (usnesení, rozhodnutí, volbě apod.) je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce, není-li zvláštním právním předpisem výslovně stanoveno jinak. Znamená to tedy, že jediným hlediskem pro platnost (resp. vůbec vznik) usnesení zastupitelstva obce, a to bez ohledu na určení, zda se jedná o volbu nebo jiné rozhodnutí, je souhlas minimálně nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce. Skutečnost, že se hlasování zdrží člen zastupitelstva obce, jehož se dané rozhodnutí zastupitelstva týká, nemá na platnost přijatého usnesení vliv. Rozhodnutí člena zastupitelstva obce o tom, zda se hlasování aktivně zúčastní (bude hlasovat pro, proti), nebo svůj postoj nevyjádří a hlasování se zdrží, závisí na osobní (politické) odpovědnosti a úvaze každého ze zastupitelů.

84. Kontroly prováděné finančním výborem

Mohou členové finančního výboru kontrolovat doklady a další údaje vzniklé v době, kdy ještě nebyli ve funkci?

Finanční výbor, jakožto povinně zřizovaný výbor zastupitelstva obce, se může zabývat i záležitostmi, které předcházely jeho funkčnímu období. Konkrétní stanovení, jak „staré“ doklady apod. má finanční výbor kontrolovat, zákon neurčuje - finanční výbor není tedy v tomto smyslu nijak omezen.

85. Zřízení komisí zastupitelstvem obce

Jsme obcí, kde se rada obce nevolí. Po volbách zastupitelstvo zřídilo nejen výbory, ale také komise. Je takový stav v souladu se zákonem?

Podle zákona o obcích zastupitelstvo zřizuje jako své poradní a iniciativní orgány výbory, naproti tomu komise jsou poradní a iniciativní orgány rady obce. V obci, kde se rada obce nevolí, přechází pravomoc zřizovat komise na starostu. Ačkoliv je teoreticky možné, aby v obci bez rady obce si zastupitelstvo vyhradilo vedle zřizování výborů i zřizování komisí, tak vzhledem k dikci zákona lze jedině doporučit držet se terminologie zákona a předcházet tak možným různým nedorozuměním, která by z nesprávného (nepřesného) označení mohla vzejít.

86. Zveřejnění záměru při pronájmu plynovodu

Nahlíží se v současné době na plynovod jako na nemovitost a musí být tudíž v případě uzavření nájemní smlouvy zveřejněn záměr podle zákona o obcích?

V kontextu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je plynovod podle ustanovení § 509 považován za inženýrskou síť, což znamená, že není součástí pozemku. S ohledem na ustanovení § 498 občanského zákoníku a rozlišování mezi věcmi movitými a nemovitými je z povahy věci plynovod pravděpodobně věcí nemovitou (nelze-li jej bez porušení jeho podstaty přenést z místa na místo). V takovém případě je obec povinna v souladu s ustanovením § 39 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, záměr zveřejnit (výjimku představuje pronájem nemovité věci na dobu kratší než 30 dnů nebo pronájem právnické osobě zřízené obcí).

87. Schvalování smlouvy o zřízení věcného břemene.

Který obecních orgánů rozhoduje o uzavření smlouvy o věcném břemenu, v případě, kdy je obec stranou povinnou, nebo stranou oprávněnou?

S nabytím účinnosti nového občanského zákoníku, tedy zákona č. 89/2012 Sb., došlo od 1. 1. 2014 v kontextu zákona o obcích při schvalování jednání souvisejícími s věcnými břemeny ke změnám. Nově podle ustanovení § 498 odst. 1 NOZ jsou nemovitostmi i věcná práva k nemovitostem: věcná břemena, která zahrnují i služebnosti, musíme považovat za nemovitosti. Pokud tedy obec nabývá věcné břemeno, nabývá nemovitost, a proto o tomto bude muset rozhodovat zastupitelstvo obce, jak vyplývá z § 85 písm. a) zákona o obcích. Naproti tomu ale na situaci, kdy obec zatěžuje svou nemovitost věcným břemenem zřizovaným ve prospěch třetí osoby, nelze nahlížet jako na převod nebo nabytí nemovitosti, a proto rozhodování o této záležitosti patří do zbytkové pravomoci rady obce.

88. Uzavření veřejnoprávní smlouvy podle § 63 zákona o obcích

Jak je to s pravomocemi orgánů obce při schvalování veřejnoprávní smlouvy ohledně výkonu přenesené působnosti?

Dle ustanovení § 63 zákona o obcích platí, že obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce, která je účastníkem veřejnoprávní smlouvy. Schválení veřejnoprávní smlouvy proto spadá do tzv. zbytkové pravomoci podle ustanovení § 102 odst. 3 zákona o obcích.). K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu.

89. Pravomoc finančního výboru kontrolovat výběr místních poplatků

Je v kompetenci finančního výboru kontrolovat výběr místních poplatků?

Řízení o místních poplatcích vede obecní úřad obce podle daňového řádu v rámci přenesené působnosti. Důležité je, že v daňovém řízení platí zásada mlčenlivosti. Poskytování jmen a dalších údajů o dlužnících třetím osobám, které se nepodílejí na tomto řízení, by bylo též v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů. Znamená to tedy, že finanční výbor k těmto informacím přístup mít nemůže, a tudíž mu kontrola výběru místních poplatků nepřísluší; lze však kontrolovat anonymizované a neztotožnitelné údaje – v zásadě tedy systém výběru, jeho nastavení a obecné dodržování.

90. Jednací řád výborů zastupitelstva obce

Je nutné, aby výbory zastupitelstva obce měly schválený jednací řád? Kterému orgánu schvalování přísluší?

Zákon o obcích upravuje výbory, jakožto poradní a iniciativní orgány zastupitelstva obce poměrně stručně v ustanovení § 117 a následující. Povinnost výboru zastupitelstva obce (a to jakéhokoli) schválit jednací řád ze zákona nevyplývá, a proto záleží na vůli zastupitelstva obce jakožto zřizovatele, případně samotného výboru – pokud tak zastupitelstvo neučiní, zda jednací řád přijme, nebo nikoliv. Platí tedy, že vzhledem k tomu, že o zřízení a personálním obsazení výboru rozhoduje zastupitelstvo obce, je logické, že jednací řád výboru schválí přímo samo zastupitelstvo. Pokud tak zastupitelstvo obce neučiní, může tak učinit sám výbor. Pro řádné a efektivní fungování výboru lze schválení jednacího řádu jedině doporučit.

91. Platnost usnesení zastupitelstva obce

Dojde-li ke zvolení nového zastupitelstva obce, jsou usnesení starého zastupitelstva obce stále platná?

Platí, že usnesení zastupitelstva obce je platné do té doby, dokud nebylo zastupitelstvem obce jiným usnesením zrušeno nebo změněno. V úvahu by také mohla připadat varianta, kdy platnost usnesení je přímo zastupitelstvem určena – např. konec jeho účinnosti je stanoven určitým datem nebo jinou skutečností. Skutečnost, že dojde k volbě nových členů zastupitelstva, nemá na platnost přijatých usnesení žádný vliv.

92. Zřizování odborů v rámci obecního úřadu

Obec v rámci obecního úřadu několik odborů zrušila, načež zřídila jeden nový, je takové jednání v souladu se zákonem?

Určení, jakým způsobem bude vnitřně uspořádán obecní úřad, spadá do vyhrazené pravomoci rady obce, které jednak přísluší stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, a to včetně zřizování a zrušování odborů či oddělení, a jednak schválení organizačního řádu obecního úřadu. Je tedy zcela na uvážení rady obce, jakým způsobem bude vnitřní uspořádání obecního úřadu organizovat. Odbory je možné zrušovat či zřizovat, ale taktéž slučovat.

93. Plnění úkolů zaměstnavatele

Kdo plní roli zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce?

Podle ustanovení § 103 odst. 4 písm. b) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, plní starosta úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanovuje jim plat podle zvláštních předpisů. Pokud není v obci zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, vykonává starosta tuto pravomoc vůči všem zaměstnancům obce. Pokud v obci zřízena funkce tajemníka obecního úřadu zřízena je, vykoná tajemník úkoly zaměstnavatele podle ustanovení § 110 odst. 4 písm. c) a d) vůči zaměstnancům zařazeným do obecního úřadu – v případě ostatních zaměstnanců plní úkoly zaměstnavatele starosta.

94. Nutnost změny nájemních smluv na pachtovní

Obec má z minulosti uzavřenou nájemné smlouvy na pronájem zemědělské půdy (orná půda, louka), kterou nájemce obhospodařuje a má z ní i požitky (výnos). Je třeba tuto nájemní smlouvu změnit dle NOZ na smlouvu o pachtu?

Podle přechodného ustanovení § 3074 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, se nájmy (již uzavřené nájemní smlouvy) řídí od nabytí účinnosti občanského zákoníku, právě tímto zákonem, avšak vznik nájmu, jakož i práva a povinnosti vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů. Dále občanský zákoník dodává, že to neplatí pro nájem věci movité a pro pacht, což znamená, že je-li předmětem nájmu movitá věc, bude se nájem nadále řídit ustanoveními „starého“ občanského zákoníku; a stejně tak v případě pachtu – staré nájemní smlouvy, které z dnešního pohledu materiálně představují pacht, se budou řídit starou úpravou (nový občanský zákoník se tedy nepoužije). Je tedy na zvážení, zda s ohledem na obsah uzavřených nájemních smluv tyto smlouvy ponechat v současném znění (a v tom případě se budou řídit – jde-li obsahově o pacht – předchozí právní úpravou), nebo upravit současné smlouvy např. formou dodatku tak, aby byla zohledněna nová úprava pachtu.

95. Pevná linka

Dosloužila nám na úřadě telefonní ústředna. Má obec povinnost mít třeba jen jednu pevnou telefonní linku nebo můžeme ústředny zrušit a nahradit ji mobilními telefony?

Žádný předpis nestanovuje povinnost obce mít pevnou linku, zrušení ústředny je tedy možné. Povinností obce je pouze zajištění krizové komunikace, což je ale možné i s mobilním telefonem.

96. Odměňování členů přestupkové komise

Kdo (který orgán obce) rozhoduje o výši odměny předsedovi a členům přestupkové komise? Nikdo z členů přestupkové komise není členem zastupitelstva obce.

Odměnu za funkci člena přestupkové komise stanoví podle § 102 odst. 3 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, rada obce v rámci své zbytkové pravomoci, pokud si tuto záležitost nevyhradí zastupitelstvo obce. V obcích, kde není rada obce zřizována, náleží tato pravomoc starostovi obce, a to v případě, že si tuto pravomoc nevyhradí zastupitelstvo obce.

97. Náhrada škody

Našemu zaměstnanci byl v rámci dopravní nehody způsoben úraz, na základě něhož byl uznán dočasně práce neschopným. Obec mu vyplatila za prvních 21 dnů náhradu za pracovní neschopnost a nyní, když známe viníka nehody, který byl soudem takto určen, jsme jej vyzvali k úhradě způsobené škody spočívající ve vyplacené náhradě mzdy. Je tento postup z naší strany správný, máme na náhradu škody nárok?

Náhradu škody, která zaměstnavateli vznikla tím, že v souladu se zákonem vyplácel dočasně práce neschopnému zaměstnanci náhradu mzdy (§ 192 zákoníku práce), je povinen nahradit škůdce, který byl z nedbalosti porušením zákona způsobil okolnost, v jejíž příčinné souvislosti škoda vznikla. Na náhradu škody má obec nárok.

98. Předkupní právo

Obci svědčí u několika nemovitostí předkupní právo, neboť je vlastníkem pozemků, na kterých se nacházejí rekreační objekty ve vlastnictví fyzických osob. Který orgán obce je oprávněn rozhodnout o vzdání se předkupního práva?

V případě, že obec nechce využít svého předkupního práva, které vyplývá z § 3056 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, mělo by být takové jednání schváleno zastupitelstvem obce, protože směřuje k odmítnutí nabytí nemovité věci ve smyslu § 85 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.

99. Evidence pracovní doby starosty obce

Je uvolněný starosta městyse povinen vést evidenci své pracovní doby?

Jelikož starostovi nevzniká pracovní poměr k obci ve smyslu zákoníku práce, není stanovena ani jeho pracovní doba. Zákon rovněž nestanoví povinnost být ve stanovenou dobu přítomen na obecním úřadě, dokonce taková povinnost není ani v době úředních hodin. Tajemník obecního úřadu, nebo starosta má nicméně povinnost vydat pracovní řád obecního úřadu. Jeho funkcí je upřesnit a rozvést ustanovení zákoníku práce a je možné zde také uvést běžnou pracovní dobu jak zaměstnancům úřadu, tak starostovi (tím však „pevná pracovní doba“ starostovi založena není).

100. Přijímání zaměstnanců

Může starosta přijímat zaměstnance obce bez předchozího výběrového řízení?

Jestliže v obci není zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, je přijímání zaměstnanců vždy v kompetenci starosty. Výběrové řízení či veřejná výzva musí předcházet uzavření pracovního poměru s úředníkem – osobou vykonávající správní činnosti, nestanoví-li zákon o úřednících územních samosprávných celků výjimku. Při přijímání jiných zaměstnanců – tzv. neúředníků, např. manuálně pracujících, nejsou výběrové řízení ani veřejná výzva nutné.

101. Práva občanů bez trvalého pobytu v obci

Jaká práva mají občané, kteří nemají v obci trvalý pobyt, ale pouze nemovitost na zasedáních zastupitelstva obce? Jakým způsobem (ne)mohou zasahovat do projednávaných záležitostí?

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v takovém případě přiznává osobě, která dosáhla věku 18 let a vlastní na území obce nemovitost, stejná práva jako občanovi obce s výjimkou práva volit a být volen do zastupitelstva obce a práva hlasovat v místním referendu. K projednávaným záležitostem se tedy taková osoba může vyjadřovat ve stejném rozsahu jako občan obce.

102. Jednání zastupitelstva obce

V zákoně o obcích je uvedeno, že zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce. Poslední jednání ZO se konalo 16. 3. 2015, kdy nejpozději se musí konat další jednání ZO?

Zákon o obcích pravidla počítání lhůt nestanoví, použijí se tedy pravidla obecná. Lhůta určená podle měsíců končí dnem, který se svým označením shoduje se dnem, kdy nastala skutečnost určující počátek běhu lhůty. Konalo-li se zastupitelstvo 16. 3. 2015, což je skutečnost určující počátek běhu lhůty, poslední den lhůty je 16. 6. 2015. Dodáváme ale, že za porušení této lhůty zákon sankci nestanoví. Teprve po 6 měsících by následovalo rozpuštění zastupitelstva a nové volby.

103. Povinnost nezcizit převáděný pozemek

Co znamená závazek obce nezcizit převáděnou nemovitou věc?

Služebnost spočívající v závazku obce nezcizit převáděnou nemovitou věc spočívá v povinnosti zdržet se převodu vlastnického práva k převáděné nemovitosti na další subjekt, a to jak úplatně (prodej), tak i bezúplatně (darování).

104. Rozdíl mezi zástavním právem a věcným břemenem

Jaký je rozdíl mezi zástavním právem a věcným břemenem?

Věcné břemeno (služebnost, reálné břemeno) je věcným právem k věci cizí, jehož podstatou je omezení vlastnického práva ve prospěch oprávněné osoby. V případě zřízení věcného břemene k věci zapsané ve veřejném seznamu (katastru), toto vzniká až zápisem do veřejného seznamu. Zástavní právo je jedním ze zajišťovacích institutů. Nesplní-li dlužník svůj dluh řádně a včas, má věřitel právo uspokojit se z výtěžku získaného zpeněžením zástavy. Rovněž zástavní právo k věci zapsané ve veřejném seznamu vzniká až zápisem do tohoto seznamu.

105. Příspěvek na penzijní nebo životní pojištění

Mám jako místostarosta nárok na příspěvek na penzijní, nebo životní připojištění?

Obecně se výše odměn členů zastupitelstva řídí především nařízením vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev. Uvolněným členům zastupitelstva náleží odměna stanovená v příloze č. 1 nařízení vlády s připočtením příplatku dle počtu obyvatel. V zásadě není možné se od takto vypočtené částky odchýlit. V současné době nicméně panuje názor, že poskytování příspěvků

uvolněným zastupitelům je možné, pokud jsou schváleny jako výdajová složka rozpočtu nebo jsou čerpány v rámci fondu zřizovaného obcí (sociální fond).

106. Zaměstnanci technických služeb

Jsou zaměstnanci obce provádějící „technické služby“ součástí úřadu nebo samosprávy? Resp. vztahuje se na ně zákoník práce nebo zákon o úřednících? Je nějaký rozdíl, jsou-li zaměstnání v příspěvkové organizaci „technických služeb“?

Pracovníci, kteří vykonávají výhradně pomocné, servisní nebo manuální práce nebo kteří výkon takových prací řídí, jsou zaměstnanci obce a nevztahuje se na ně zákon o úřednících územních samosprávných celků. Zákoník práce se obecně vztahuje na všechny zaměstnance, není-li odlišná úprava např. v zákoně o úřednících územních samosprávných celků. Totéž platí, jsou-li zaměstnání v příslušné příspěvkové organizaci obce.

107. Poradní komise

Může si (neuvolněný) starosta malé obce (bez rady) zřídit poradní komisi, se kterou by mohl konzultovat složitější případy?

V obci, kde starosta vykonává pravomoc rady, neboť se rada obce nevolí, si může starosta zřídit či zrušit podle potřeby komisi a odvolávat z funkce jejího předsedu či členy. Předseda a jednotliví členové jsou do funkce jmenováni rozhodnutím starosty.

108. Právní povaha hrobového zařízení

Hrob na veřejném pohřebišti je věcí nemovitou. Jakého charakteru (movitost × nemovitost) je hrobové zařízení umístěné na tomto hrobě? Typicky se jedná o náhrobek apod.

Hrob ve smyslu upraveného terénu (zasypané jámy) je spolu s náhrobkem zapuštěným do pozemku součástí tohoto pozemku, tj. součástí věci nemovité. Oddělitelné hrobové zařízení na hrobu je v zásadě samostatnou movitou věcí.

109. Stanovení úředních hodin

Jak se stanovují úřední hodiny obecního úřadu?

Úřední hodiny obecních úřadů nejsou pevně stanoveny žádným právním předpisem. Doporučujícím dokumentem je usnesení vlády o katalogu opatření k zjednodušení a zlepšení výkonu státní správy ve vztahu k občanům. Obec však musí v souvislosti se zásadou hospodárnosti uvážit množství agendy, jež vykonává, a tak i potřebu kontaktu veřejnosti s úředními osobami a v závislosti na těchto skutečnostech stanovit úřední hodiny obecního úřadu. Úřední hodiny by měl stanovit starosta či tajemník, podle toho, kdo stojí v čele obecního úřadu, příp. tak může učinit i zastupitelstvo.

110. Prodej pozemků

Existuje právní úprava, která by stanovovala povinnost pro obyvatele, aby souhlasili s prodejem, popřípadě s výměnou pozemků, pokud se jedná o stavby ve veřejném zájmu?

Občan nemá povinnost pozemek obci prodat. Pokud by na pozemku měla stát veřejně prospěšná stavba (například ČOV), je možné pozemek při splnění zákonných podmínek vyvlastnit. Pokud jde kupř. o řešení problému přístupové cesty, je možné se dohodnout s občanem na zřízení práva nezbytné cesty (bez nutnosti prodeje pozemků). Vždy však musí být voleno takové řešení, které umožní dosáhnout požadovaného účelu s co nejmenším zásahem do práv ostatních osob.

111. Způsob odměňování u zaměstnanců příspěvkové organizace obce - smluvní plat vs. platový tarif

Je možné uplatňovat u ředitele či zaměstnanců příspěvkové organizace obce smluvní platy?

Od 1. 1. 2015 není sjednávání smluvních platů možné. Počátkem roku 2015 nabyla účinnosti novela zákoníku práce, která mimo jiné zrušila možnost sjednávání smluvního platu (jenž byl dříve možný sjednat se zaměstnanci zařazenými do 13. a vyšší platové třídy). Zaměstnanci, který byl ke dni předcházejícímu dni nabytí účinnosti této novely odměňován smluvním platem, se ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona stanoví platový tarif a osobní příplatek, popřípadě příplatek za vedení, zvláštní příplatek a příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí.

112. Program jednání rady obce

Má tajemník obecního úřadu právo zařadit k projednání na jednání rady obce bod, který předem neodsouhlasil starosta?

Tajemník má z titulu své funkce pouze tzv. poradní hlas, nemůže tedy svévolně zařazovat body k projednání na program jednání rady. Pokud ovšem tajemník tento bod navrhne na zasedání rady, je na uvážení rady, zda se takto navrženým bodem bude zabývat či nikoliv, zákon ovšem takovou povinnost nestanoví.

113. Právo stavby

Který orgán obce má pravomoc rozhodnout o zřízení práva stavby na obecním pozemku ve prospěch třetí osoby?

Právo stavby je zvláštním věcným právem a dle nového občanského zákoníku se jedná o věc nemovitou. Ze zákona o obcích je ovšem zastupitelstvu vyhrazena pouze pravomoc rozhodovat o nabytí a převodu věcí nemovitých. Zřízení práva stavby na vlastním pozemku ovšem nelze podřadit pod převod nemovité věci, proto rozhodnutí o zatížení obecního pozemku právem stavby spadá do zbytkových pravomocí rady obce. Pokud v obci není zřízena rada, pak tato pravomoc náleží starostovi obce, pokud si ji zastupitelstvo obce nevyhradilo.

114. Uveřejňování videonahrávek ze zasedání zastupitelstva

Jsou členové zastupitelstva povinni strpět nahrávání zasedání zastupitelstva obce a následné uveřejňování takto pořízených videozáznamů?

Pořizování videozáznamů ze zasedání zastupitelstva obce podléhá výjimce podle ust. § 88 odst. 2 občanského zákoníku. Nahrávání zasedání zastupitelstva je tedy možné i bez souhlasu přítomných členů zastupitelstva. Zveřejnění na webu či jinde je rovněž možné, avšak za splnění jistých podmínek vyplývajících ze zákona. Pokud jde o ochranu osobních údajů a ochranu osobnosti, současné výkladové tendence jsou takové, že je třeba ze záznamu vyjmout osobní údaje typu dat narození, telefonních čísel a podobně.

115. Směna pozemku – zveřejnění záměru

Pokud má obec zájem směnit pozemky, je třeba ve zveřejňovaném záměru uvádět pouze pozemky, ke kterým obec pozbývá vlastnické právo, nebo i ty, které obec směnou nabývá?

Jelikož se záměr obecně zveřejňuje v případech, kdy chce obec převést svůj majetek do vlastnictví jiného, a o druhé smluvní straně se teprve na základě nabídek podaných v reakci na záměr zpravidla rozhoduje, postačí dle našeho názoru i v tomto případě uvést v záměru pouze pozemky, které jsou ve vlastnictví obce, a obec je hodlá směnit za jiné. Není ovšem vyloučeno, aby obec v záměru deklarovala svůj úmysl směnit tyto pozemky za jiné konkrétní pozemky (bude-li již vědět, jaké pozemky má v úmyslu do svého vlastnictví nabýt), což přispívá k transparentnosti celé transakce.

116. Uzavření smlouvy o zemědělském pachtu

Je třeba zveřejnit záměr propachtovat obecní nemovitý majetek?

Zveřejnění záměru v případě pachtu obecního nemovitého majetku zřejmě (dosud) není nutné. Právní názory na tuto problematiku nejsou jednotné. Vzhledem k tomu, že pacht je smluvní vztah příbuzný nájmu (pacht je „podmnožinou“ nájmu), dalo by se očekávat, že se § 39 odst. 1 zákona o obcích bude vztahovat i na zveřejnění záměru propachtovat obecní majetek. Méně opatrný názor je takový, že zmíněné ustanovení § 39 nelze vykládat extenzivně a obci nelze ukládat povinnost, již zákon výslovně nestanoví. S ohledem na zásadu transparentního nakládání s majetkem obce se nicméně doporučuje zveřejnit i záměr propachtovat obecní nemovitý majetek, přestože neuveřejnění záměru by s nejvyšší pravděpodobností absolutní neplatnost právního jednání vedoucího k uzavření pachtovní smlouvy nemělo zakládat.

117. Zastupování starosty místostarostou v době jeho nepřítomnosti

Je nutné, aby zastupitelstvo schvalovalo, že v době nepřítomnosti starosty jej zastupuje místostarosta, nebo tato pravomoc přechází na místostarostu i bez rozhodnutí zastupitelstva?

Podle ustanovení § 104 odst. 1 zákona o obcích platí, že starosta je zastupován místostarostou, a to v době starostovy nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci. Znamená to tedy, že zákon výslovně se situací, kdy je starosta nepřítomen, počítá, a proto není nutné, aby zastupitelstvo obce v takovém případě přijímalo jakékoliv usnesení. Skutečnost, zda se jedná o místostarostu

uvolněného, nebo neuvolněného, není podstatná. Určitou výjimku by představovala pouze situace, pokud by bylo v konkrétní obci zvoleno více místostarostů. V takovém případě je na místě, aby zastupitelstvo obce určilo, kdo z místostarostů bude starostu v době jeho nepřítomnosti zastupovat, resp. pořadí, ve kterém starostu zastupují. K naprosté jednoznačnosti pak napomůže, jestliže starosta zvláštní listinou pověří místostarostu pro přesně vymezený čas a dobu některého z místostarostů svým zastupováním. Termín „nepřítomnost starosty“ se vykládá jako pobyt starosty mimo území obce.

118. Zvýšení nájmu v obecním bytě

Je ke zvýšení nájemného v bytech potřeba schválení zastupitelstva, nebo je toto v pravomoci starosty?

Rozhodování o uzavírání nájemních smluv, a tedy i jejich náležitostí (jako je výše nájemného), je v pravomoci rady obce. V obcích, kde se rada nevolí, vykonává pravomoc rady obce starosta obce, pokud si tuto pravomoc nevyhradilo zastupitelstvo. Rozhodnout o zvýšení nájemného tedy může starosta (v obci, kde se volí rada, o tom rozhoduje tento orgán svým usnesením). Zvýšit nájemné lze ovšem pouze, pokud toto umožňuje nájemní smlouva, případně postupem dle § 2249 občanského zákoníku (je možné navrhnout zvýšení nájemného až do výše srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě, pokud navržené zvýšení spolu s tím, k němuž již došlo v posledních třech letech, nebude vyšší než dvacet procent).

119. Změna ceny pozemku oproti zveřejněnému záměru

Pokud byl na úřední desce zveřejněn záměr prodat pozemek za určitou cenu a zastupitelstvo svým usnesením schválilo částku vyšší, je možné realizovat prodej za tuto vyšší částku?

Stěžejním určením je, jakým způsobem byl zveřejněný záměr koncipován. Pokud bylo v záměru uvedeno, že pozemek má být prodán za konkrétní cenu, přičemž tato informace byla uvedena jako neměnná, tedy nebylo stanoveno, že se jedná o cenu minimální, orientační nebo že se lze od tohoto údaje odchýlit, není doporučeno schválit částku vyšší nebo nižší. Je proto namístě zveřejnit nový záměr.

120. Postoupení pohledávky

Existuje dle nového občanského zákoníku nějaký způsob, jak by mohla obec získat hotovost z ještě nesplatných pohledávek, nebo naopak z pohledávek již po splatnosti, ale za to hůře dobytých?

Ano, pro tento případ (mimo mnoho dalších situací) občanský zákoník upravuje ve svém § 1879 a násl. tzv. postoupení pohledávky. Obec, která má zájem využít tohoto institutu, může postoupit ještě nesplatnou či naopak již splatnou, ale hůře dobytou pohledávku za svým dlužníkem třetí osobě, který vstupuje do pozice věřitele namísto obce. Obec s novým věřitelem si mohou ujednat úplatné postoupení pohledávky, kdy úplata bude v tomto případě ovšem zpravidla nižší než hodnota pohledávky. Naopak obec může získat likvidní hotovost ještě před splatností samotného dluhu nebo tímto způsobem může dosáhnout alespoň k částečné úhradě jinak nedobytné pohledávky za insolventním dlužníkem. Rozhodování o postoupení pohledávky vyšší než 20.000,- Kč je dle zákona o obcích [§ 85 písm. i) zák. č. 128/2000 Sb.] vyhrazeno zastupitelstvu obce. Pokud si rozhodování o postoupení pohledávky nepřesahující 20 000 Kč nevyhradilo zastupitelstvo obce, rozhoduje rada obce, je-li v obci zřízena a není-li rozhodování svěřeno starostovi nebo obecnímu úřadu.

121. Materiální publicita veřejných seznamů (katastru nemovitostí)

Může se obec dovolávat toho, že v rozporu se stavem zapsaným v katastru nemovitostí se domnívala (společně se všemi občany obce), že konkrétní pozemek má ve svém vlastnictví?

Obecně platí pravidlo tzv. materiální publicity obsažené v § 980 občanského zákoníku. Toto ustanovení (zjednodušeně) říká, že pokud se dané právo k věci zapisuje do katastru nemovitostí (či jiného veřejného seznamu), nikoho, tedy ani obec, neomlouvá neznalost tohoto zápisu. Pokud ovšem obec nabyla v dobré víře věcné právo od osoby k takovému převodu oprávněné (rozuměj v katastru nemovitostí zapsané) a za úplatu, svědčí toto vlastnické právo obci. Pro sjednocení faktického stavu se stavem zapsaným se pak obec může domáhat odstranění nesouladu dle § 985 občanského zákoníku.

122. Sousedská práva

Pokud z pozemku obce stéká voda na sousední pozemek, který je ve vlastnictví občana obce, a tam v rámci svého nahromadění působí škodu, může se tento občan domáhat, aby obec upravila svůj pozemek?

Obecně platí, že vlastnictví zavazuje, jinými slovy vlastnictví pozemku zavazuje dotčeného vlastníka a přikazuje, aby si počínal tak, aby nepůsobil škodu ostatním. Zároveň také občanský zákoník ve svém § 1013 stanoví vlastníkovu povinnost zdržet se všeho, co působí, že odpad, kouř, prach, či voda a další omezuje v nepřiměřené míře užívání sousedního pozemku. Nadto § 1019 občanského zákoníku zakládá právo vlastníka pozemku požadovat po svém sousedu, aby upravil stavbu tak, aby z ní nestékala voda na jeho pozemek (resp. aby stékání zamezil). Dále však občanský zákoník stanoví, že pokud na sousední pozemek stéká voda přirozeným způsobem z výše položeného pozemku (tedy bez jakéhokoliv negativního zásahu obce jako vlastníka „škodného“ pozemku), nemůže soused požadovat, aby vlastník tohoto pozemku svůj pozemek upravil.

123. Smlouva o dílo, jejímž předmětem je stavba

Pokud má obec zájem vystavět na svém pozemku věc nemovitou na základě smlouvy o dílo se zhotovitelem, bude potřeba souhlasu zastupitelstva obce s tímto záměrem?

Z § 85 písm. a) zákona o obcích je zastupitelstvu obce mimo jiné vyhrazeno rozhodování o nabytí a převodu nemovitých věcí. Pokud by tedy nově vzniklá stavba měla být nemovitostí, kterou bude nabývat obec do svého vlastnictví, skutečně bude potřeba, aby o tomto záměru rozhodlo zastupitelstvo obce. Dle nového občanského zákoníku však nově stavba, která se nachází na pozemku téhož vlastníka, již nemá povahu samostatné věci nemovité, nýbrž součásti pozemku. Za těchto okolností je tedy nutné uzavřít, že výstavbou domu na obecním pozemku obec nenabývá vlastnické právo k nové nemovité věci, nýbrž tímto došlo pouze k zhodnocení pozemku, na němž byl vystavěn dům jako jeho součást. Rozhodování o této záležitosti tedy bude spadat do tzv. zbytkové pravomoci rady obce (pokud si toto nevyhradí zastupitelstvo obce), a v obcích, kde se rada nevolí, pak do pravomoci starosty obce.

124. Šíření internetového signálu z budov ve vlastnictví obce bez náležité smlouvy

Obcí bylo zjištěno, že na střeše jedné z budov ve vlastnictví obce je umístěno telekomunikační zařízení ve vlastnictví obchodní společnosti bez platné smlouvy. Jak máme postupovat?

Obec by v první řadě měla společnost vyzvat k odstranění zařízení či uzavření nájemní smlouvy, popř. zařízení šetrně demontovat svépomocí. Dále by vzhledem k zásadám hospodárnosti uvedeným v § 38 zákona o obcích měla důsledně vymáhat vzniklé bezdůvodné obohacení na straně společnosti odpovídající ušlému nájemnému. K tomu bude zapotřebí zejména povědomí (a důkaz) o tom, odkdy je

část obecní nemovitosti bez právního důvodu užívána. Část nároku může být přitom již promlčena. V případě, že bylo zařízení připojeno na elektrickou síť v objektu, mohla též obci vzniknout škoda v podobě úhrady za neoprávněně odebranou elektrickou energii, kterou by rovněž měla po vlastníku zařízení vymáhat.

125. Přejedání nájmu bytu po smrti nájemce

Občanka obce, které obec pronajímala byt, zemřela. V bytě s ní žil dospělý syn. Musíme se synem uzavírat novou nájemní smlouvu?

Nájem na syna přešel automaticky dle ustanovení § 2279 a násl. občanského zákoníku za předpokladu, že v bytě žil ke dni smrti nájemce a nemá vlastní byt. Nájem ovšem skončí nejpozději uplynutím dvou let ode dne, kdy nájem přešel, leda by dotyčnému bylo ke dni přechodu nájmu 70 let či více. Pro pořádek spíše doporučujeme uzavřít nájemní smlouvu novou, není to však nutné.

126. Závady na díle - reklamace

Na základě smlouvy o dílo zhotovitel pro obec provádí stavbu dětského hřiště, které by mělo být v následujících dnech dokončeno a předáno obci. Stavebním dozorem však byla zjištěna řada závad. Jak dále postupovat?

V případě závažnějších nedostatků nelze dílo považovat za dokončené a objednatel není povinen jej převzít. Nový občanský zákoník však výslovně stanovuje, že objednatel nemá právo odmítnout převzetí stavby pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání užívání stavby funkčně nebo esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezuje. Jde-li o takové vady, měla by obec dílo převzít s výhradami a tyto vady zaznamenat nejlépe v předávacím protokolu. Později zjištěné vady musí rovněž vytknout zhotoviteli bez zbytečného odkladu, jinak by se v případě sporu mohl zhotovitel úspěšně bránit tím, že své nároky z odpovědnosti za vady uplatnil objednatel opožděně.

127. Kvitance

Občan obce hodlá obci uhradit dlužné nájemné, ale požaduje od obce písemné potvrzení o tom, že dluh splnil, jak by taková stvrzenka měla vypadat?

Na žádost dlužníka je věřitel povinen vydat dlužníku potvrzení o splnění dluhu – tzv. kvitanci. V kvitanci je třeba uvést jméno dlužníka i věřitele, předmět plnění (např. označením smlouvy, ze které závazek vznikl, aby bylo zřejmé, který dluh dlužník plní) a místo a čas, kde a kdy byl dluh splněn. Žádné další náležitosti vyžadovány nejsou. V této souvislosti zejména upozorňujeme na ustanovení, podle kterého platí, že při opakovaných plněních z téhož právního důvodu (typickým příkladem je právě nájemné) se má za to, že ten, kdo předloží kvitanci na plnění splatné později, splnil také to, co bylo splatné dříve. Pokud by tomu tak nebylo, je třeba to v kvitanci výslovně uvést. Stejně tak ze zákona platí, že je-li kvitance vydána na jistinu, má se za to, že bylo vyrovnáno také příslušenství pohledávky (tj. zejm. úrok z prodlení). Není-li tomu tak, je rovněž nutné toto v kvitanci uvést.

128. Nezbytná cesta

Za jakých podmínek má obec povinnost zřídit přes svůj pozemek nezbytnou cestu?

O zřízení nezbytné cesty může žádat vlastník nemovité věci, na níž nelze řádně hospodařit či ji jinak řádně užívat z důvodu, protože není dostatečně spojena s veřejnou cestou. Jestliže mezi vlastníky sousedních nemovitých věci nedojde ve věci nezbytné cesty k dohodě, lze se domáhat nezbytné cesty soudní cestou. Za nezbytnou cestu náleží vlastníkovu pozemku, přes který nezbytná cesta vede náhrada. O zřízení nezbytné cesty však nemůže žádat vlastník nemovité věci, jestliže její nepřístupnost sám zavínil.

129. Jeskyně

Je jeskyně nacházející se na obecním pozemku jeho součástí a tedy vlastnictvím obce?

Jeskyně není dle ustanovení § 61 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, součástí pozemku, přestože se jedná o jeho podzemní část (ustanovení § 506 odst. 1 občanského zákoníku se v tomto případě nepoužije). Jeskyně rovněž nemohou být předmětem vlastnictví.

130. Odvolání daru

Pokud obci daruje kdokoliv inženýrské sítě a pozemky, může v případě, že se dostane do hmotné nouze, dar odvolat? Jakým způsobem tento problém vyřešit?

Vždy bude záležet, kdo je dárce. Jestliže se jedná o osobu fyzickou, je možné z daného důvodu dar odvolat (za splnění zákonem stanovených podmínek - dárce nemá prostředky ani na vlastní nutnou výživu nebo nutnou výživu osob, vůči nimž má zákonnou vyživovací povinnost). Pakliže by se jednalo o osobu právnickou, nemá tato dle našeho názoru z povahy věci možnost využít institutu odvolání daru pro nouzi.

131. Více práv k jednomu pozemku

Lze pozemek, který je nyní propachtován pro zemědělské účely, zahrnout do smlouvy o nájmu práva myslivosti?

Ano, lze. Právo pachtovní vychází z práva soukromého a vzniká na základě smlouvy, tedy svobodné dohody dvou stran. Právo myslivosti naproti tomu je právem veřejnoprávním, které vzniká rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti. Teprve poté může vlastník (většinou to bude vlastník honebních pozemků nebo honební společenstvo) toto právo někomu pronajmout, bez ohledu na to, že pachtýřem pozemku je někdo jiný. Právo myslivosti však není právo k pozemku, pouze se vykonává na daném pozemku. Nájmem práva myslivosti nedochází k nájmu pozemku samotného, a naopak, nájmem (pachtem) pozemku nedochází automaticky k nájmu práva myslivosti. Vlastník, nájemce či pachtýř pozemku potom musejí strpět výkon práva myslivosti, respektive omezení, která z něj plynou.

132. Monitorování veřejného prostranství

Jako starosta obce jsem obdržel již druhou stížnost na kameru, která monitoruje veřejné prostranství. Předpokládám, že bych měl vlastníka vyzvat, aby kameru demontoval, ale nevím, na základě čeho toto mohu požadovat. Doplnuji, že žádné povolení k provozu této kamery mu náš úřad neposkytl a nepředpokládám, že to řešil např. s Policií ČR.

Umístění kamery, která zabírá částečně i veřejné prostranství je možné jedině z důvodů uvedených v zákoně. Provoz kamerového systému namířeného na veřejné prostranství představuje zpracování

osobních údajů podle o ochraně osobních údajů. Takové zpracování je tedy možné jedině tehdy, pokud s ním souhlasí subjekt těchto údajů, nebo pokud pro něj má provozovatel kamer nějaký zákonem předvídaný důvod. Příslušný k řešení této věci je Úřad pro ochranu osobních údajů, který posoudí, jestli provozovatel kamery tyto podmínky splnil, a případně ho může pokutovat. Je tedy namístě předat stížnost tomuto úřadu. Soudy v některých případech dovodily, že i zmíněné umístění a zpracování údajů je dovolené, jde-li o ochranu života, zdraví či majetku a toto opatření je vzhledem ke všem okolnostem případu přiměřené.

133. Uplatnění smluvní pokuty

Projektant odevzdal projekt (dílo) se zpožděním, a to takovým, že smluvní pokuta, jež je ve smlouvě o dílo sjednána pro pozdní předání díla, převyšuje cenu díla. Musí se tato sankce uplatnit? Lze jí nějakým způsobem neudělit - prominout?

Pokud byla smlouva uzavřena mezi projektantem a obcí a ujednání o smluvní pokutě samo o sobě neodporuje dobrým mravům (je adekvátní porušení povinnosti zhotovitele), pak je vhodné na uhrazení smluvní pokuty trvat, a to s ohledem na skutečnost, že zákon o obcích stanovuje obcím povinnost účelného a hospodárného využívání majetku a rovněž povinnost péče o rozvoj obecního majetku. Smluvní pokutu je samozřejmě možné neuplatňovat. Takové rozhodnutí zastupitelstva obce však musí být s ohledem na výše uvedené velmi pečlivě zváženo a odůvodněno; vznesené argumenty musí být racionální a kdykoli v budoucnu přezkoumatelné (nejlépe písemně zachyceny např. v zápise z jednání zastupitelstva).

134. Odpovědnost za vady a záruka

Jak dlouho může obec jako kupující namítat vůči prodávajícímu vady zakoupeného zboží?

Obecně je důležité rozlišovat dva instituty, kterými jsou zákonná odpovědnost za vady na jedné straně a záruka poskytnutá na zboží na straně druhé. Ze zákona odpovídá prodávající kupujícímu za vady zboží, a to i za vady skryté, které existovaly již v době předání zboží, pokud tyto vady kupující oznámí zhotoviteli bez zbytečného odkladu poté, co je mohl při dostatečné péči zjistit. V takovém případě stanoví občanský zákoník lhůtu pro oznámení vady (reklamaci zboží) v délce 2 let u koupě věcí movitých a 5 let u věcí nemovitých. Od zákonné odpovědnosti prodávajícího za vady zboží je nutno odlišit záruku, kterou se prodávající zavazuje, že zboží bude mít po určitou dobu vymíněné vlastnosti. Zákon nestanoví

povinnost prodávajícího poskytnout tuto záruku ani minimální záruční lhůtu, prodávající ji tedy kupujícímu může, ale nemusí poskytnout nad rámec (vedle) odpovědnosti zákonné. Dle výše uvedeného je tedy vady zboží možné úspěšně namítat po dobu záruky (záruční doby) poskytnuté ve smlouvě. Jinak lze namítat vady ze zákona po dobu 2 let (resp. 5 let u nemovitostí). Aby byla reklamáce v rámci odpovědnosti za vady úspěšná, musí obec prokázat, že vada existovala již v době předání zboží (drobná modifikace platí pro zboží zakoupené v obchodě osobou, která není podnikatelem).

135. Smlouva o dílo, jejímž předmětem je stavba – rizika

Na co si má obec dávat pozor při uzavírání smlouvy o dílo, jejímž předmětem je věc nemovitá (nejčastěji stavba) se zhotovitelem? Jaká ustanovení by měla taková smlouva obsahovat?

Vedle údajů jako je identifikace stran, specifikace díla (popř. odkazem na příslušnou projektovou dokumentaci), určení ceny (možno i odkazem na rozpočet), doba a způsob plnění, či další skutečnosti, které jsou upraveny v § 2586 a násl. občanského zákoníku, jsou pro hladkou realizaci díla nezbytná i ujednání vedlejší, která smluvní strany často opomíjejí. Z nepřehledného množství ujednání, které by měla obsahovat smlouva o realizaci stavby, lze zmínit zejména vedení stavebního deníku včetně určení osob, které jsou oprávněny do něj činit zápisy, či zahrnutí stavebního dozoru (mnohdy označován jako technický dozor objednatele), který může v krajním případě i přerušit stavbu. Realizace stavebních děl bývají často obcemi zadávány jako zakázky dle zákona o veřejných zakázkách; v takovém případě je nutno dbát vedle dodržení zadávacího procesu také např. na zákonná ustanovení o obchodních podmínkách, kdy např. stavební dozor nesmí provádět zhotovitel ani osoba s ním propojená. Při určování ceny pomocí rozpočtu je pro obec jako objednatele vždy výhodné sjednat si rozpočet jako úplný a závazný s tím, že jakékoliv případně vzniklé vícepráce budou řešeny a hlavně financovány na základě dodatků ke smlouvě o dílo či zcela zvláštních smluv.

136. Změna smlouvy a její forma

Může být smlouva uzavřená obcí v písemné formě měněna i jinak než písemnou formou?

Občanský zákoník rozlišuje dvě situace, kdy je smlouva uzavřena písemně. Na jedné straně se jedná o situaci, kdy samotný zákon vyžaduje k platnosti právního jednání písemnou formu (typicky např. převádění věcného práva k věci nemovité). Na straně druhé jsou pak smlouvy, které by strany mohly uzavřít i ústně, nicméně z vlastní obezřetnosti smluvní strany takovéto smlouvy sepíší písemně. Pro

změnu první kategorie smluv (tedy smluv, u kterých samotný zákon vyžaduje písemnou formu) je potom dle § 564 občanského zákoníku nutno dodržet tutéž formu, nebo formu přísnější. Ovšem změnu smluv, u kterých zákon neklade žádné požadavky na formu, je možné učinit i jinak než písemně, např. ústně či konkludentně (faktickým chováním). Pokud však původní smlouva obsahuje ustanovení, že změnu smlouvy je možné provést pouze písemným dodatkem, může být ústní změna smlouvy stižena tzv. relativní neplatností změny smlouvy, jinými slovy, druhá smluvní strana se může dovolávat, že ústní změna smlouvy není právně relevantní. Pokud však žádná ze stran tuto relativní neplatnost nenamítá, i ústní změna písemné smlouvy je účinná a strany jsou povinny plnit podle smlouvy takto změněné.

137. Plná moc obce

Je obec oprávněna zplnomocnit zástupce obce k tomu, aby jejím jménem provedl konkrétní úkon?

Pro obec platí stejná ustanovení občanského zákoníku upravujících zastoupení jako všechny jiné právnické či fyzické osoby. Občanský zákoník upravuje způsob udělování plných mocí zástupcům zmocněnce s tím, že rozlišuje plnou moc generální (pro zastupování ve všech věcech zmocnitele) a plnou moc zvláštní. S ohledem na rozdělení pravomocí obce mezi jednotlivé orgány obce nebude v praxi myslitelné udělit jedinému zástupci generální plnou moc k jednání ve všech záležitostech obce. Nic ovšem nebrání udělení speciální plné moci pro konkrétní právní úkon. Důležité je, aby plnou moc za obec schválil orgán, který je oprávněn schválit právní jednání (vytvořit vůli obce), ke kterému je zástupce zplnomocňován (např. plnou moc opravňující zástupce k prodeji nemovité věci by za obec muselo schválit zastupitelstvo obce). V neposlední řadě je také nutné dodržet zákonná ustanovení o formě udělené plné moci tam, kde půjde o zákonem předvídané případy (kupř. písemná plná moc udělená ve formě notářského zápisu).

138. Dražba obálkovou metodou

Obec se chce účastnit dražby pozemku, která probíhá tzv. obálkovou metodou. Nicméně, podle § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích musí koupí nemovité věci schválit zastupitelstvo obce, jehož jednání (a ostatně i zápisy z nich) jsou ze zákona veřejná. Obec by se tak ocitla v neřešitelné situaci, kdy by případný konkurent věděl, jakou částku obec nabídne. Lze tuto situaci řešit?

Nabytí nemovitosti v dražbě spadá do vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce ve smyslu § 85 písm. a) zákona o obcích.

V komunální praxi se ustálil v souvislosti s položenou otázkou postup, kdy zastupitelstvo neurčí konkrétní přesnou částku, resp. nabývací cenu nemovitosti, nýbrž určí (typicky) starostovi určitý limit, v rámci něhož je starosta poté v dražbě oprávněn činit podání. Tato praxe sice nemusí být z pohledu zákona o obcích zcela nesporná, dle našeho názoru však zákonu neodporuje, stejně tak jako postup, kdy až do ukončení dražby nejsou některými obcemi zveřejňována usnesení zastupitelstva v této věci.

Existují dokonce obce, kde je rozhodování zastupitelstva o účasti obce v dražbě vedeno rovněž „obálkovou metodou“, tzn., že zastupitelé určí finanční částku, resp. limit bez toho, že by výše tohoto limitu byla na zasedání zastupitelstva ústně sdělena (vyslovena); tuto praxi však již spíše nedoporučujeme, neboť může být sporná z pohledu zásady veřejnosti zasedání zastupitelstva.

I vzhledem k výše uvedeným pochybnostem lze uvítat, že připravená novela zákona o obcích počítá s tím, že zastupitelstvo bude moci tuto pravomoc svěřit radě nebo starostovi obce.

139. Zřízení Klubu důchodců

Obec chce zřídit Klub důchodců. Jakou právní formu zvolit? Spolek, příspěvkovou organizaci, organizační složku?

Pro podobné účely se nejlépe hodí forma organizační složky obce či spolku. Jsou i jiné možnosti (příspěvková organizace, obchodní společnost...), které ale pro tento účel nejsou příliš vhodné.

Organizační složka obce je součástí obce. Nemá samostatnou právní osobnost, nemá samostatný rozpočet (její rozpočet je součástí obecního rozpočtu) a nemůže jednat svým jménem. Může vstupovat do právních vztahů (uzavírat smlouvy, nakládat s majetkem), vždy ale jménem obce.

Formu organizační složky je doporučeno zvolit pro účely, které:

- a) nevyžadují velký počet zaměstnanců,
- b) nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení,
- c) nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné,
- d) nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

V praxi obce využívají formu organizační složky např. pro knihovny či menší hasičské sbory.

Hlavní výhodou organizační složky je úzký vztah s obcí – obec může organizační složce poskytnout finanční prostředky, umožnit využívání obecního majetku (pronájem sálu, půjčení zařízení) zcela libovolně, bez smluv a dalších formalit, které jinak s hospodařením obcí souvisejí. Kromě toho má obec nad organizační složkou plnou kontrolu, jmenování a odvolání vedoucího je plně v rukou rady obce (starosty, pokud se rada nevolí). Stanovení počtu zaměstnanců a vnitřní organizační struktury je taktéž v rukou rady (zastupitelstva, pokud se rada nevolí).

Založení samostatného spolku znamená vytvoření nové právnické osoby, nového subjektu zcela nezávislého na obci. K založení spolku je třeba nejméně 3 osob (jednou z nich může být obec, je však třeba sehnat nejméně 2 další osoby). Výhodou spolku je samostatnost a nezávislost. Vnitřní poměry si stanovují jeho členové sami, stejně tak hospodaření s majetkem. Nevýhodou spolku může být jeho až příliš výrazné oddělení od obce. Pokud chce obec provozovat Klub důchodců jako spolek, musí se smířit s tím, že nad jeho fungováním nebude mít příliš velkou kontrolu. Vedení spolku a jeho vnitřní fungování, stejně jako nakládání s majetkem, bude určeno hlasováním členů, obec (bude-li členem) bude mít pouze jeden hlas.

140. Zastupitelský revers

Někteří kandidáti kandidující do zastupitelstva obce museli před volbami podepsat tzv. revers, tedy dopis, kterým se vzdávají mandátu. Předseda hnutí si tak chce zajistit poslušnost při důležitých hlasováních. Je taková postup možný?

Jaké náležitosti musí mít rezignace na mandát zastupitele?

Takový postup není možný. Takováto rezignace by byla neplatná a starosta ji dle našeho názoru nesmí přijmout, jelikož se nejedná o přímý a svobodný projev vůle daného zastupitele. Pokud by ji starosta přijal, dotyčný zastupitel se může domáhat ochrany u soudu.

Podobná situace již nastala po krajských volbách 2012, kdy byl podobný „revers“ dokonce použit, a to hned po prvním hlasování. Dotyčný zastupitel však uspěl se žalobou na ochranu mandátu u krajského soudu a rozhodnutí potvrdil i Nejvyšší správní soud.

Nejvyšší správní soud vyšel z reprezentativní povahy mandátu a z toho, že rezignovat lze až na existující mandát. Jde přitom o jednostranný právní úkon adresovaný hejtmanovi, který není dovršen podpisem

listiny, ale až tím, že jej on sám odešle či doručí hejtmanovi. Pouhý podpis listiny, jíž by se zastupitel vzdal mandátu – v rozporu s jeho reprezentativní povahou – ještě před jeho vznikem, je dosud neúplný právní úkon. Pokud pak nepředá zastupitel hejtmanovi svou rezignaci osobně, musí hejtman ověřit, zda byla rezignace opravdu podepsána odstupujícím zastupitelem a zda v okamžiku odeslání měl zastupitel vůli odstoupit, jinak by šlo o právní úkon absolutně neplatný a rozporný s hodnotovými základy demokratického zřízení.

141. Zničení polní cesty

Zemědělec rozoral polní cestu (účelovou komunikaci) na obecním pozemku, který má pronajatý za účelem zemědělského hospodaření. Vlastníci okolních pozemků si stěžují, že ztratili přístup na svá pole. Zemědělec argumentuje, že má pozemek dlouhodobě pronajatý, může jej tedy užívat celý. V katastru žádná cesta zapsaná není, ale existovala zde již desítky let. Jak postupovat?

V tomto případě se jedná s největší pravděpodobností o tzv. účelovou komunikaci (pokud by šlo o komunikaci místní, platila by pravidla ještě přísnější). Účelová komunikace musí splnit následující 4 znaky:

musí být seznatelná v terénu,

spojuje nemovitosti pro potřeby vlastníků nebo spojující tyto nemovitosti s ostatními pozemními komunikacemi nebo sloužící k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků,

slouží nutné komunikační potřebě

vlastník s jejím užíváním k tomuto účelu souhlasil (pokud cesta existuje „odnepaměti,“ souhlas se předpokládá)

Z popisu je zřejmé, že podmínky jsou splněny, rozoraná polní cesta tedy byla účelovou komunikací. (Zápis v katastru v tomto případě není vůbec podstatný.) Podle zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, musejí být účelové komunikace veřejně přístupné a dostupné obecnému užívání, a to i tehdy, když se nacházejí na soukromém pozemku. O omezení by v tomto případě mohl rozhodnout pouze obecní úřad rozhodnutím ve správním řízení (navíc pouze po konzultaci s Policií).

Pokud došlo k poškození účelové komunikace, měl by ji vlastník komunikace uvést do provozuschopného stavu a škodu, která mu tím vznikla, pak vymáhat na tom, kdo ji způsobil. (Což

v popsaném případě nebude obtížné, jelikož škůdce toto nepopírá.). Stejně tak je možné dohodnout se se škůdcem, že cestu obnoví na vlastní náklady sám.

Nájemce pozemku se v tomto případě nemůže domáhat neplatnosti nájemní smlouvy či snížení nájemného, protože o existenci cesty musel vědět, když smlouvu uzavíral. (A pokud o ní nevěděl, půjde to k jeho tíži, jelikož jde o něco, co jistě mohl zjistit při vynaložení náležité péče.)

142. Pití alkoholu na jednání zastupitelstva jeho členy

Je možné si na zastupitelstvu odsouhlasit zákaz požívání alkoholu zastupiteli v průběhu zasedání?

Zastupitelstvo může takový zákaz stanovit (usnést se na něm ad hoc), neboť se jedná o opatření k zajištění nerušeného průběhu zasedání, za něž zastupitelstvo odpovídá. Možným řešením je rovněž zanést zákaz požívání alkoholu do jednacího řádu zastupitelstva obce. Nicméně za porušení zákazu zastupitele nelze sankcionovat, neboť se nejedná o porušení, které by bylo zároveň porušením zákona.

143. Vypouštění odpadních vod z rodinných domů pomocí septiků

Který úřad bude příslušný k rozhodování o otázce vypouštění odpadních vod, pokud se jedná o nemovitosti postavené před rokem 1970, jež mají řešeno vypouštění odpadních vod pomocí septiků? V případě, že se nedochovalo nebo snad vůbec nebylo vydáno povolení k vypouštění odpadních vod, co dělat v takovém případě?

Příslušný bude dle našeho názoru obecní úřad obce s rozšířenou působností, neboť vykonává působnost, která přísluší vodoprávním úřadům. Co se týče povolení, k 1. 1. 2008 zanikla dle článku II bodu 2 zákona č. 20/2004 Sb. povolení k vypouštění odpadních nebo podzemních vod, která nabyla právní moci do 31. 12. 2001, tzn. povolení, která byla vydána podle dřívějších právních předpisů (vodní zákon č. 138/1973 Sb. nebo zákon č. 11/1955 Sb. o vodním hospodářství), přičemž povinnost vlastnit povolení je v našem právním řádu zakotvena již od roku 1955, tzn., že povolení bylo třeba i ke stavbám postaveným před rokem 1970, není tedy možné, respektive by nemělo být možné, aby tyto stavby povolení neměly, respektive nebylo vydáno.

Příslušným k vydávání povolení je vodoprávní úřad, to znamená, že je třeba tato povolení vydat. Povinnost měnit stavby septiků není v zákoně stanovena a je možnost takové stavby nadále užívat, nicméně je třeba přihlédnout při vydání povolení k tomu, že zákon předpokládá užití nejlepších

dostupných technik v rámci zneškodňování odpadních vod, přičemž ale bere v potaz také měřítko umožňující jejich zavedení za ekonomicky a technicky přijatelných měřítek v souladu s co možná nejúčinnější ochranou vod. U septiků tedy záleží na zvážení vodoprávního úřadu, tzn. obecního úřadu obce s rozšířenou působností, zda v dané lokalitě či u daných objektů je nutné, respektive technicky možné a ekonomické je nahrazovat.

144. Právo tajemníka zařadit svévolně bod do programu na jednání rady

Může tajemník projednat na jednání rady obce věc, která nebyla zařazena na program jednání rady a kterou neodsouhlasil předem předsedající rady? Má právo tajemník zařazovat jakýkoli bod na jednání, když má pouze hlas poradní?

Ze své funkce je tajemník odpovědný starostovi obce, což znamená, že odpovídá za plnění úkolů celého obecního úřadu v samostatné a přenesené působnosti. Tajemník má z titulu své funkce pouze tzv. poradní hlas, to znamená, že nemůže svévolně zařazovat body na program jednání rady obce. Pokud se tak stane, je na radě obce, zda se bodem bude nebo nebude zabývat, nicméně povinnost se jím zabývat není a právo tajemník nemá, nicméně prakticky se může stát, že tajemník přímo na zasedání bod navrhne a rada se jím rozhodne zabývat. Rada obce může průběh své schůze upravit v jednacím řádu, kde bude jasně stanoveno, kdo a jakým způsobem navrhuje body jednání, zda rada musí předem schválit, že bude daný bod na jednání zařazen a podobně.

145. Odstranění chodníku bez vědomí obce

Majitel pozemku, přes který vedl chodník v betonových obrubnicích s osvětlením pouliční lampou, nechal chodník bez vědomí a souhlasu obce vybourat a pozemek oplotit. Jak má obec postupovat při vymáhání svého práva?

Majitel pozemku se dle našeho názoru dopustil přestupku, a to tím, že poškodil veřejné prostranství, za který lze uložit pokutu až do výše 50.000 Kč. Obec může zároveň po majiteli pozemku požadovat náhradu škody, v daném případě by bylo zřejmě nejvhodnější požadovat náhradu škody formou uvedení do předešlého stavu, tedy také odstranění plotu. Dalším možným řešením je řízení o odstranění překážky z pozemní komunikace dle zákona o pozemních komunikacích, případně podnět

k opatřením stavebnímu úřadu. Možností řešení přichází tedy v úvahu několik, volba konkrétní z nich závisí na posouzení situace v místě.

146. Dopad zákona o státní službě na obce

Dopadá působnost zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, na členy zastupitelstva a pracovníky (úředníky) obecního úřadu?

Zákon o státní službě se netýká úředníků ani členů zastupitelstva územních samosprávných celků při výkonu jejich funkce, neboť upravuje právní poměry státních zaměstnanců, nikoliv zaměstnanců obce. Na pracovní poměr úředníků územních samosprávných celků a jejich vzdělávání se vztahuje zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. Starosta není ve vztahu k obci v pracovním nebo jiném obdobném poměru a nevztahují se na něj tedy povinnosti typické pro zaměstnance dle zákoníku práce ani zákona o úřednících územních samosprávných celků.

Okrajově může na starostu dopadat ustanovení zákona o státní službě např. v případě, kdy by byl uvolněným členem zastupitelstva a žádal o přijetí do služebního poměru, což ustanovení § 33 odst. 1 písm. t) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, vylučuje.

147. Poplatek za odpad - odlišný pro místní a pro chalupáře

Je možné stanovit osobám, které nemají v obci trvalý pobyt (chalupáři) vyšší sazbu poplatku za odpad? Není to diskriminační?

Osoby s trvalým pobytem a osoby, které vlastní v obci pouze rekreační nemovitost, jsou nepochybně v odlišném postavení, je tedy přijatelné k nim přistupovat odlišně. Spornou otázkou může být, jestli je takový odlišný přístup přiměřený a odůvodněný. Podle stanoviska Ministerstva vnitra zřejmě ano (stanovisko k vyhlášce obce Stráž nad Nežárkou, dostupné zde:

<http://www.mvcr.cz/clanek/poskytnuti-informace-poplatky-za-odvoz-odpadu-straz-nad-nezarkou.aspx>)

Obec má podle zákona o místních poplatcích právo určovat sazbu, úlevy a osvobození od poplatků, tedy určitá přiměřená úleva pro osoby s trvalým obytem v obci je podle názoru ministerstva v souladu se zákonem. Dodejme ale, že autoritativní soudní rozhodnutí v této věci prozatím chybí.

148. Poradní komise starosty obce

Může si neuvolněný starosta obce zřídit poradní komisi, se kterou by mohl konzultovat složitější případy? V praxi se osvědčilo jistý problém prokonzultovat s tzv. rádci a po té si vytvořit výstup pro zastupitele. Pokud je zřízení komise možné, musí být zřízena a její členové jmenováni zastupitelstvem?

V obci, kde starosta vykonává pravomoc rady, neboť se rada obce nevolí, si může starosta zřídit či zrušit podle potřeby komisi a odvolávat z funkce jejího předsedu či členy. Komise se zřídí rozhodnutím starosty v samostatné působnosti z titulu výkonu pravomocí rady. Předseda a jednotliví členové jsou do funkce jmenováni rozhodnutím starosty, zastupitelstvo v této věci nerozhoduje. Jestliže je v obci volena rada obce, pak se jedná o její vyhrazenou pravomoc podle § 102 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Členové komise nemusí být členy zastupitelstva.

149. Zrušení funkce tajemníka obecního úřadu

Kdo může odvolat tajemníka obecního úřadu a rozhodnout o zrušení této funkce (např. z důvodu nadbytečnosti), dle jakého paragrafu a co je případná podmínka takového rozhodnutí

Tajemníka obecního úřadu může z funkce odvolat starosta se souhlasem ředitele krajského úřadu. Bez souhlasu ředitele krajského úřadu je jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu neplatné. Při odvolání je třeba postupovat v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků, kde jsou vyjmenovány důvody pro odvolání. Důvodem pro odvolání není např. nadbytečnost. Navíc i po odvolání z funkce nekončí jeho zaměstnanecký poměr, ale obec je povinna mu nabídnout jiné pracovní zařazení. Až po odmítnutí nabízené pozice nastane překážka v práci na straně územního samosprávného celku a současně je dán výpovědní důvod podle § 52 písm. c) zákoníku práce. Funkce tajemníka obecního úřadu může být zrušena jako taková, a to rozhodnutím rady obce o změně organizačního schématu úřadu. Při úplném rušení funkce tajemníka je třeba vzít v úvahu ustanovení § 110 odst. 1 zákona o obcích, které ukládá povinnost zřídit funkci tajemníka v obci s rozšířenou působností a v obci s pověřeným obecním úřadem, a proto zrušit funkci tajemníka jako takovou je možné, pokud nejde o obec s pověřeným obecním úřadem nebo obec s rozšířenou působností.

150. Odpovědnost obce za zranění zastupitele

Je obec odpovědná za zranění, jež si pověřený zastupitel obce způsobil jakožto oddávající, např. při obřadu mimo obřadní síň by spadl a způsobil si tím zlomeninu?

Na základě ustanovení § 392 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, je v případě vzniku škody v souvislosti s pracovním úrazem povinen poskytnout náhradu škody ten subjekt, pro který je člen zastupitelstva obce činný - tedy v tomto případě obec (město). Je nepochybné, že uzavírání sňatku je výkonem funkce zastupitele, pokud se jedná o starostu, místostarostu nebo pověřeného člena zastupitelstva, jak vyplývá z § 11a odst. 1 písm. a) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení, ve spojení s § 12 zákona o matrikách, jménu a příjmení, kde je dovoleno uzavírat sňatek mimo stanovené prostory a dobu, nicméně musí se jednat o místo ve správním obvodu úřadu. Sjednání případného smluvního pojištění rizika obce pro případy pracovních úrazů členů zastupitelstva obce a s tím souvisejících dopadů do rozpočtu obce je na zvážení (rozhodnutí) příslušného orgánu obce v samostatné působnosti

151. Tabulka s označením ulice a vzniklá škoda

Vlastníci nemovitostí odmítají umístění cedulek s označením ulice a jako důvod uvádějí novou fasádu včetně zateplení a obavy o její poškození. Kdo odpovídá za škodu, když vlastník nemovitosti prohlásí, že v důsledku přidělení označení došlo k poškození fasády domu a jakým způsobem se tato situace bude řešit?

Přípevnění tabulky s názvem ulice je oprávněná činnost, kdy toto oprávnění plyne obci ze zákona. Povinnost strpět bezúplatné přípevnění tabulky s označením ulice nebo jiného veřejného prostranství dopadá na vlastníka nemovitosti. V případě vzniku škody na nemovitosti (fasádě) je za tuto škodu odpovědný subjekt, který škodu způsobil. Pokud bude tabulku s označením instalovat obec prostřednictvím svých pracovníků, bude za vzniklou škodu odpovědná obec (může požadovat dle zavinění regres po zaměstnancích dle pracovněprávních předpisů). Objedná-li si obec instalaci prostřednictvím odborného subjektu, bude za způsobenou škodu odpovědný tento subjekt (zhotovitel díla).

Je zcela logické, že při přípevnění tabulky vznikne určitá „škoda“, a to ve formě navrtání fasády, přilepení tabulky i „zohyzdění“ fasády tabulkou z pohledu estetického. Za běžných okolností by takové

jednání mohlo být i přestupkem, zde jde ovšem o jednání dovolené a předpokládané zákonem, proto nemůže být řeč o škodě v případě řádného připevnění tabulky. Odpovědnost za škodu se uplatní pouze u zjevných excesů (rozbití fasády okolo, nedostatečná izolace a zatékání pod vnější plášť domu v důsledku špatného připevnění aj.). Doporučujeme proto udělat alespoň fotografie stavu před připevněním a po něm pro případ sporu.

152. Archivace elektronické úřední desky

Musí obec uchovávat a archivovat obsah elektronické úřední desky podobně jako jiné dokumenty podle spisového a skartačního řádu? Lze dokumenty zveřejněné na elektronické úřední desce po uplynutí doby vyvěšení smazat, nebo musí být v archivu elektronické úřední desky dohledatelné?

Obec není povinna vést dálkově přístupný archiv elektronické úřední desky, pouze obsah úřední desky zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 26 odst. 1 správního řádu). Dálkový přístup k obsahu úřední desky pouze zrcadlí obsah skutečné úřední desky, nikoliv dokumenty svěřené a archivované v souladu se spisovým a skartačním řádem. Jestliže je po svěšení písemnosti z úřední desky tato písemnost odstraněna i z elektronické úřední desky, doporučujeme na elektronické úřední desce doplnit datum sejmutí písemnosti z úřední desky, a to i pro případy, kdy je k dispozici archiv dokumentů, které byly na elektronické úřední desce zveřejněny dříve.

153. Trvalý pobyt u zastupitelů

Zákon o obcích stanovuje požadavky pro volbu do zastupitelstva obce, přičemž zastupitelem se může stát občan obce, který je fyzickou osobou ve věku starším 18 let, která je státním občanem ČR, přihlášenou v obci k trvalému pobytu. V praxi se často stává, že zastupitel je sice přihlášen v obci k trvalému pobytu, nicméně v této obci fakticky nebydlí. Jaký je v současné době právní názor na tuto problematiku?

Dle našeho názoru je podstatné, zda občan má v obci, ve které zároveň kandiduje (případně již byl zvolen do zastupitelstva obce), trvalý pobyt, nikoliv zda v dané obci skutečně bydlí. Z praxe jsou výjimečně známé případy, kdy byl volič vyškrtnut ze seznamu voličů kvůli fiktivnosti jeho pobytu, nicméně zastupitel takto zbaven mandátu nebyl, ani dle našeho názoru a podle současné právní úpravy

není možné, aby k tomu došlo. Navíc pokud zastupitele občané zvolili, mají zpravidla zájem na tom, aby tuto funkci vykonával. Důvody pro zánik mandátu by tak musely být velice silné.

154. Zmizelá voda ze studny

Obec zahájila projekt, v rámci kterého došlo k vypuštění rybníka. Po vypuštění přišla na obec stížnost od majitele nemovitosti v blízkosti rybníka, že mu ze studny zmizela voda. Na základě toho obec zajistila dovoz pitné vody, nicméně majitel studny si nechal vyvrtat novou studnu a požaduje po obci náklady spojené s její realizací. Je takový požadavek oprávněný?

V daném případě se jedná o zásah do vlastnického práva poškozeného a obec by měla nahradit škodu, kterou způsobila. Prvotně se náhrada škody provádí uvedením do původního stavu, nicméně pokud to není možné nebo tak požaduje poškozený, hradí se škoda v penězích. Souvislost mezi vypuštěním rybníka a zmizením vody ze studně by měl posoudit znalec, a pokud by měla obec za to, že zmizení vody nezpůsobil prováděný projekt, lze jistě doporučit vypracování znaleckého posudku, případně se bránit soudní cestou. Výše náhrady škody v penězích záleží na škodě, která skutečně vznikla a podle toho se následně určí výše náhrady. Zákon říká, že pokud výši náhrady nelze přesně určit, určí ji dle spravedlivého uvážení soud. Záleží tedy na mnoha okolnostech, zda požadavek je nebo není oprávněný a kolik skutečná škoda činí.

155. Zaměstnanec obce státním příslušníkem

Bude zaměstnanec obce, jehož náplní práce je mj. účetnictví, správcovství rozpočtu, evidence obyvatel, legalizace a vidimace, správcovství hřbitova, rušení trvalých pobytů a obsluhu czech pointu státním úředníkem dle nového zákona o státní službě?

Na takového zaměstnance obce se bude vztahovat zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávních celků, nikoliv zákon č. 234/2014 Sb. o státní službě. Zákon o státní službě vymezuje svůj předmět úpravy tak, že upravuje právní poměry státních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu služební vztahy státních zaměstnanců a jejich odměňování a dále řízení ve věcech služebního poměru. Z toho vyplývá, že zákon o úřednících územních samosprávních celků je zvláštním zákonem, který se vztahuje právě na úředníky územních samosprávních celků. Oproti tomu na státní zaměstnance vykonávající státní správu se bude vztahovat tzv. služební zákon.

156. Podání žádosti o dotace zastupitelem

Zastupitel obce zjistil, že kraj vyhlásil nové dotační programy, a bez svolení či oznámení sám zřídil obci profil na stránkách kraje a požádal o dotaci na opravu komunikací ve výši 500.000 Kč, do žádosti se poté již nedalo zasahovat. Tato žádost bohužel měla několik formálních chyb, tudíž bylo rozhodnuto, že žádost obec podávat nebude a nechá ji propadnout. Bylo uvedeným postupem obci znemožněno podat na kraj další žádost o dotace v daném roce?

Tato oblast spadá do samostatné působnosti obce, přičemž žádost o dotace spadá pod tzv. zbytkovou pravomoc, tzn. pod kompetenci rady obce nebo starosty v obcích, kde se rada nevolí. Samotný fakt, že žádost podal zastupitel bez předchozího schválení či pověření lze brát dle našeho názoru tak, že na žádost lze pohlížet jako na nicotnou, tzn. jako by podána nebyla. Dle našeho názoru tak je možné podat žádost o dotace za obec znovu. Záleží ovšem rovněž na konkrétních pravidlech a podmínkách dotačního programu.

157. Podepisování dokumentů místostarostou v době přítomnosti starosty

Je možné, aby místostarosta v době přítomnosti starosty za něj podepisoval dokumenty, které starosta odmítne podepsat?

Místostarosta by mohl podepsat dokumenty i v přítomnosti starosty, pokud by byl k podpisu pověřen zastupitelstvem, popř. alespoň starostou. Ze zákona místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti, nebo pokud starosta nevykonává svou funkci, což je například z důvodu dovolené starosty nebo z důvodu pracovní neschopnosti, nikoli pokud starosta odmítá dokumenty podepsat. Nicméně zastupitelstvo může pověřit místostarostu podpisem dokumentů, což vyplývá z ustanovení § 83 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, neboť jako člena zastupitelstva může zastupitelstvo uložit místostarostovi úkol a ten je poté povinen jej plnit.

158. Plnění úkolů starostou

Je starosta obce povinen plnit úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo?

Z ustanovení § 83 zákona o obcích vyplývá, že člen zastupitelstva obce je mj. povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě jiných orgánů obce, je-li jejich členem a plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží. Z tohoto ustanovení vyplývá, že starosta obce je povinen plnit úkoly zadané mu zastupitelstvem obce, nicméně ze zákona nevyplývá žádná sankce, která by mohla být starostovi za nesplnění uložena, lze jej pouze odvolat z funkce.

159. Velitel obecní policie

Lze s uchazečem, který není strážníkem, tím pádem neprokázal odbornou způsobilost dle zákona o obecní policii, uzavřít pracovní poměr na pozici velitel městské policie?

Funkci velitele městské policie lze vykonávat na základě pověření zastupitelstvem poté, co se osoba stane strážníkem. Pracovní poměr s uchazečem, který strážníkem není, uzavřít lze, za dodržení určitých podmínek. Zákon počítá s tím, že zaměstnaný mohou být i osoby, které nejsou strážníkem, nicméně těmto musí do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru obec zajistit školení. Řídící funkci obecní policie vykonává ze zákona starosta obce, člen zastupitelstva obce zastupitelstvem pověřený nebo strážník, navržený starostou nebo členem zastupitelstva, který řídí obecní policii. Uchazeč, se kterým obec uzavře pracovní poměr a který není strážníkem, smí vykonávat omezené činnosti, činnost velitele řídicího policii může vykonávat až po splnění zákonných podmínek, tzn., že se musí stát strážníkem.

160. Zvyšování nájemného v obecním bytě

Obec na své náklady provedla celkovou rekonstrukci obecních bytů. Nájemné se však v předchozích letech nezvyšovalo a v současné době je téměř na polovině ceny nájemného v místě obvyklé. Obec chce v souladu s povinností spravovat svůj majetek s péčí řádného hospodáře dosavadním nájemcům zvýšit nájemné, aby výše nájemného dosáhla výše v místě obvyklé. Jaké má možnosti?

Rozhodování o uzavírání nájemních smluv, a tedy i jejich náležitostí (jako je výše nájemného), je v působnosti rady obce, nebo starosty v obcích, kde se rada nevolí. Nájemné lze zvýšit pouze za

podmínek stanovených v nájemní smlouvě, je-li ujednáno zvyšování nájemného, jinak postupem podle § 2249 občanského zákoníku. Z něho vyplývá, že pokud není zvyšování nájemného výslovně vyloučeno (v nájemní smlouvě), může pronajímatel v písemné formě navrhnout nájemci zvýšení nájemného až do výše srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě, pokud navržené zvýšení spolu s tím, k němuž již došlo v posledních třech letech, nebude vyšší než 20 %. K návrhu se však nepřihlíží, pokud je učiněn dříve než po uplynutí 12 měsíců od předchozího zvýšení nájemného. Vysloví-li s návrhem nájemce souhlas, začne zvýšené nájemné platit počínaje třetím měsícem po dojití návrhu, a to v navržené výši. Nájemce může s tímto návrhem souhlasit a zaplatit počínaje třetím kalendářním měsícem po dojití návrhu zvýšené nájemné, jak bylo navrženo. Avšak nesdělí-li nájemce písemně pronajímateli do dvou měsíců od dojití návrhu, že se zvýšením nájemného souhlasí, má pronajímatel právo navrhnout ve lhůtě dalších tří měsíců, aby výši nájemného určil soud. Soud na návrh pronajímatele rozhodne o nájemném do výše, která je v místě a čase obvyklá s účinky ode dne podání návrhu soudu. Pronajímatel tedy nemůže požadovat zvýšené nájemné jen na základě svého návrhu, vždy musí existovat buď souhlas nájemce s tímto návrhem, nebo rozhodnutí soudu. Nejsnazší je však pokusit se na zvýšení nájemného dohodnout a formou dodatku určit jeho pravidelné zvyšování, kdy pronajímatel není vázán limitem maximálně 20% zvýšení v předchozích třech letech.

161. Cloudové služby

Je možné v rámci obecní samosprávy využívat při práci s daty cloudové úložiště, tj. služby, které umožňují ukládání dat na server na internetu? V jakém rozsahu je možné takto ukládat data s ohledem na ochranu osobních údajů a jejich zabezpečení? Jedná se např. o soubory či korespondence starosty, účetnictví, registrované dopisy z datové schránky.

Cloudová úložiště jsou jistě vhodným nástrojem pro zefektivnění funkce samosprávy. Ve všech případech je třeba dbát dostatečného zabezpečení cloudové služby s ohledem na možné dopady do práv jiných osob, především půjde o ochranu osobních údajů, zachování mlčenlivosti podle daňového řádu a dalších předpisů. Obec může využít cloudových služeb, ostatně v některých případech tak téměř jistě činí i dnes (např. email, pokud není na obecním serveru, nebo el. úřední deska). Vždy je však třeba vzít v úvahu zabezpečení daného řešení, přičemž obec se nemůže zbavit povinnosti zabezpečit jako správce a zpracovatel osobní údaje. Z hlediska správce osobních údajů lze důrazně doporučit přistupovat k poskytovateli cloudu také jako ke zpracovateli osobních údajů ve smyslu § 4 písm. k) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. To však nezabavuje

správce osobních údajů (tedy subjekt, který si cloud najímá-obec) povinností, které jsou na něj zákonem č. 101/2000 Sb. kladeny, a v této souvislosti je nutné zmínit zejména povinnost stanovenou v § 13 zákona č. 101/2000 Sb., která se týká zabezpečení osobních údajů.

Obec bude mít odpovědnost za zajištění dostatečného zabezpečení (šifrování, hesla, přístupová práva), což může vyplývat i z provozních a obchodních podmínek provozovatele cloudu, jinak je nutné dodat, že z uvedeného vztahu správce-zpracovatel vyplývá povinnost pro správce osobních údajů (obec) uzavřít zpracovatelskou smlouvu s poskytovatelem cloudových služeb, jakožto se zpracovatelem osobních údajů podle § 6 zákona o ochraně osobních údajů, která musí obsahovat mj. i záruky zpracovatele o technickém a organizačním zabezpečení ochrany osobních údajů. Správce bude tudíž vždy odpovědný za osobní údaje, ať jsou uloženy a zpracovávány kdekoliv (cloudové úložiště, počítač na obecním úřadě, flash disk). Pro vymezení pojmu osobní údaj odkazujeme do § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

162. Příspěvek ze sociálního fondu

Má uvolněný člen zastupitelstva obce nárok žádat po obci příspěvek na penzijní, nebo životní připojištění, v případě, že si pojištění platí?

Obecně se výše odměn členů zastupitelstva řídí především nařízením vlády č. 37/2003 Sb., o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev. Uvolněným členům zastupitelstva náleží odměna stanovená v příloze č. 1 nařízení vlády s připočtením příplatku dle počtu obyvatel. V zásadě není možné se od takto vypočtené výše odchýlit. V současné době nicméně panuje názor, že poskytování příspěvků uvolněným zastupitelům je možné, pokud jsou schváleny jako výdajová složka rozpočtu nebo jsou čerpány v rámci fondu zřizovaného obcí (sociální fond). Podle ustanovení § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, může obec zřizovat peněžní fondy pro konkrétní účel nebo bez konkrétního účelu, přičemž počet a druh těchto fondů není zákonem stanoven. Při zřízení peněžního fondu musejí být zastupitelstvem obce schváleny zdroje tohoto fondu a stanovena pravidla pro poskytování finančních prostředků z fondu (okruh osob, výše příspěvku, jak často se bude příspěvek poskytovat apod.). Sociální fond je fondem účelovým a obec, pokud rozhodne o jeho zřízení, by měla současně schválit zásady jeho naplňování a použití. O zřízení sociálního fondu obce rozhoduje zastupitelstvo obce podle § 84 odst. 2 písm. c) zákona o obcích a právě zastupitelstvo obce by mělo schválit zmíněné zásady naplňování a použití sociálního fondu. Ze

sociálního fondu může být příspěvek na pojištění poskytnut za předpokladu, že toto poskytnutí umožňují zásady použití sociálního fondu.

163. Veřejná zakázka na bankovní služby

Obec má zájem vzít si úvěr za účelem zhodnocení svého majetku (rekonstrukce nemovitosti). Úvěr by měl být ve výši 3,5 mil. Kč. Musí obec zvolit postup podle závazných ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, pro zakázku podlimitní, když výše úvěru překročí hodnotu 2 mil. Kč?

Základem bude zjistit výši předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Pro stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky na bankovní a finanční služby se použijí obecná ustanovení § 13, § 14 a speciální ustanovení § 15 odst. 2 písm. b) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Především bude záležet na předpokládané hodnotě veřejné zakázky na bankovní služby, kdy tato hodnota se stanoví na základě předpokládaných nákladů na poplatky, provize, úroky, jakož i jakékoliv jiné další odměny související s bankovními službami. Hodnota veřejné zakázky se tedy neodvíjí od výše úvěru, nýbrž jako součet výše uvedených nákladů. Jestliže hodnota veřejné zakázky dle výše uvedeného nepřekročí částku 2000000 Kč bez DPH, bude se jednat o veřejnou zakázku malého rozsahu, na kterou se dále vztahuje ustanovení § 18 odst. 5 zákona o veřejných zakázkách, jež zprošťuje zadavatele povinnosti zadávat veřejnou zakázku malého rozsahu dle tohoto zákona. Obec může dobrovolně zvolit postup přísnější, nicméně zákonná povinnost se týká pouze dodržení obecných zásad postupu zadavatele dle § 6 zákona o veřejných zakázkách.

164. Zveřejňování návrhů smluv

Obec má zájem z důvodu vyšší míry transparentnosti a participace veřejnosti zveřejňovat návrhy smluv, o kterých bude hlasovat zastupitelstvo na následujících zasedáních. Občané by tak měli možnost se k návrhům smluv přímo na zastupitelstvu konkrétně vyjádřit. Pokud obec návrhy smluv zveřejní, nebude jednat protiprávně s ohledem na zveřejňování osobních údajů, obchodního tajemství aj.?

Obec může zveřejňovat návrhy smluv buď v rámci příloh programu příštího zasedání zastupitelstva obce na el. úřední desce, u nichž teprve k projednávání a schvalování dojde, anebo obecně jiným vhodným způsobem, kterým může být např. zveřejňování na webových stránkách obce. V případě zveřejnění návrhů smluv na webových stránkách obce je třeba dodržet ochranu osobních údajů, tedy

veškeré osobní údaje fyzické osoby, které by text smlouvy mohl obsahovat a je na jejich základě možné osobu identifikovat, je nutné začernit. Návrhy smluv obvykle neobsahují obchodní tajemství ve smyslu zákonných ustanovení, ale pokud by obsahovaly, je nutné dodržet i jejich ochranu. Naopak není nutné začernit identifikační údaje právnických osob. Definici obchodního tajemství lze najít v ustanovení § 504 občanského zákoníku. Obchodním tajemstvím není údaj o ceně zboží nebo služby, označení stran smlouvy, informace o rozsahu a příjemcích veřejných prostředků. Obchodním tajemstvím by mohl být výrobní postup, detailní kalkulace cen apod.

165. Žádost o zpracování podle analýzy podle zákona 106/1999 Sb.

Na naši obec se obrátila jistá společnost s žádostí podle zákona 106/1999 Sb., abychom jí poskytlí analýzu ohledně veřejného osvětlení v obci. (Spotřeba, počet svítidel, náklady na údržbu, odhady budoucího vývoje...) Jsme povinni takovou informaci poskytnout?

Máte povinnost poskytnout pouze ty informace, které už máte. (Tedy např. počet svítidel či náklady na provoz.) Podle § 2 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, obec není povinna sdělovat své názory, budoucí rozhodnutí, vytvářet nové informace (zpracovávat analýzy). Pokud tedy žadatel požaduje např. odhady budoucího vývoje, nejste povinni je poskytnout. Stejně tak např. plán údržby (pokud ho tedy již nemáte vypracovaný z minula).

Rovněž tak není vaší povinností data jakkoliv zpracovávat, vytvářet tabulky či statistiky apod. Samozřejmě je můžete vytvořit dobrovolně, ale Vaše povinnost to není.

166. Informace o platu pomocného dělníka

Na obecní úřad dorazila žádost podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, kterou se žadatel domáhá zveřejnění platu konkrétního zaměstnance, pomocného dělníka, který vykonává pro obec technické práce (sečení trávy, údržba zeleně, drobné opravy obecního majetku...) Musíme tuto informaci poskytnout?

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, sice (podle výkladu Nejvyššího správního soudu) přikazuje poskytovat informace o platech zaměstnanců placených z veřejných zdrojů, ale výjimkou z tohoto pravidla mohou být právě například pomocní dělníci, technici apod. Pokud se tedy

nejedná o vedoucího zaměstnance (což zřejmě ne), nebo odměna tohoto zaměstnance není spojena s nějakými spory či kontroverzemi, pak lze uvažovat o odmítnutí této žádosti s poukazem na ochranu soukromí (§ 8a tohoto zákona).

V podrobnostech odkazujeme na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. října 2014, sp. zn. 8 As 55/2012:

Pouze v některých výjimečných případech má ochrana soukromí takové osoby dostat přednost před platovou transparentí. Bude tomu v případech, u nichž budou kumulativně splněny následující podmínky: „1) osoba, o jejíchž platových poměrech má být poskytnuta informace, se na podstatě vlastní činnosti povinného subjektu podílí jen nepřímo a při zohlednění všech okolností nevýznamným způsobem a 2) nevystávají konkrétní pochybnosti o tom, zda v souvislosti s odměňováním této osoby jsou veřejné prostředky vynakládány hospodárně.“

Odepření informace o platech tak připadá v úvahu jen u osob vykonávajících u povinného subjektu činnosti pomocné nebo servisní povahy (např. údržba, úklid, závodní stravování), a to samozřejmě jen tehdy, neexistuje-li podezření, že plat je vyplácen za práci, která není ve skutečnosti vykonávána nebo je vykonávána v podstatně menší míře, než by to za normálních okolností odpovídalo dané pracovní pozici, či že vyplácený plat z nejasných důvodů podstatně vybočuje z platových poměrů obvyklých pro danou pracovní pozici. (Více viz zde: http://www.nssoud.cz/Urady-kraje-obce-verejne-institute-a-jine-tzv-povinne-subjekty-musi-dle-zakona-c-106-1999-Sb-o-svobodnem-pristupu-k-informacim-poskytovat-informace-o-platech-a-odmenach-svych-zamestnancu-a-dalsich-osob-placenyh-z-verejnych-prostredku/art/2153?tre_id=135)

167. Odvolání šéfredaktora redakční rady

Starosta obce má snahu odvolat šéfredaktora redakční rady, jelikož redakční rada podle něj jednala nezákonně, neboť neuposlechla příkazu obecní rady a vydala sporný článek. Dle jeho názoru vydává obecní časopis obec a má právo rozhodovat o jeho obsahu. Redakční rada se při své činnosti řídí tzv. pravidly pro vydávání obecního časopisu, ve kterých je uvedeno, že se rada ze své činnosti zodpovídá zastupitelstvu obce. Má starosta právo šéfredaktora odvolat?

Dle našeho názoru může šéfredaktora odvolat orgán, který je uvedený v pravidlech pro vydávání obecního časopisu, pokud tuto otázku pravidla řeší, jinak rada obce v rámci zbytkové pravomoci, případně zastupitelstvo, pokud by si tuto záležitost vyhradilo. Ze zákona je za obsah obecního tisku

zodpovědný vydavatel, to znamená obec, tedy rada obce, případně zastupitelstvo obce, pokud si tuto otázku vyhradilo do své kompetence. Stejně tomu bude v případě odvolání šéfredaktora redakční rady, záleží tedy, co uvádějí pravidla (schválená radou či zastupitelstvem) a pokud nic, opět bude tato pravomoc náležet radě obce, případně zastupitelstvu obce, pokud si tuto pravomoc vyhradilo.

168. Evidence sídla spolku na adrese obecních objektů

Spolky, které nevlastní žádnou nemovitost, žádají o souhlas, že mohou uvést jako adresu sídla spolku adresu některého z obecních objektů. Může k tomu obec vydat takový souhlas?

Obec může souhlas vydat, nejlépe formou usnesení rady obce, pokud se v obci rada volí. Spolek může mít sídlo v obecním objektu, respektive v objektu, který je ve vlastnictví obce. Zákon pro tuto situaci nespécifikuje žádné požadavky, lze ale jistě doporučit písemnou formu udělení souhlasu na základě usnesení rady obce, případně v obcích, kde se rada nevolí, by byla tato kompetence v rukách starosty obce a i u něj by bylo samozřejmě vhodné udělit souhlas písemně.

169. Uzavření vody z kanalizační přípojky odběratelem

Uzávěr vody pro dva sousední domy je na veřejném prostranství, přičemž přes jeden z těchto pozemků vede vodovodní a kanalizační přípojka. Majitelé domů se nepohodli a jeden z nich vyhrožuje, že vodu uzavře. Provozovatelem a zároveň vlastníkem vodovodu i kanalizace je obec. Má majitel pozemku, přes který vede přípojka, právo uzavřít vodu?

Dle našeho názoru vlastník pozemku, přes který vede přípojka, nemá právo uzavřít vodu. Zákon předpokládá pro dodávku vody uzavřenou smlouvu mezi odběratelem i provozovatelem, což znamená, že oba majitelé domů mají pravděpodobně uzavřenou takovou smlouvu, přičemž ze smlouvy dle našeho názoru nevyplývá možnost zasahovat do práv třetích osob, respektive do jiného smluvního vztahu. Pokud by přeci jen k uzavření vody ze strany majitele domu došlo, jednalo by se o protiprávní postup, neboť oprávnění k uzavření vody je ze zákona svěřeno pouze provozovateli. Majitel by se tak mohl dopustit přestupku dle ustanovení § 32 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, spočívajícího v neoprávněné manipulaci se zařízením vodovodů nebo kanalizací.

170. Nesplnění usnesení zastupitelstva o podání trestního oznámení

Starosta obce nesplnil usnesení zastupitelstva obce, které se týkalo podání trestního oznámení. Jaké důsledky z jednání starosty vyplývají?

Vynutit na starostovi splnění povinnosti uložené usnesením zastupitelstva nelze, lze pouze starostu upozornit na nevhodné jednání, vytknout mu nesplnění usnesení na zastupitelstvu apod., popř. je možné starostu v krajním případě i odvolat z funkce. Zastupitelstvo může pověřit podáním trestního oznámení za obec jinou osobu, například místostarostu, člena zastupitelstva nebo zaměstnance obce.

171. Postup obce v případě zjištění černé stavby

Co může naše obec dělat, pokud bylo zjištěno, že jeden z občanů obce staví velký zahradní domek, přičemž dle dostupných informací k tomu nemá žádné povolení?

V popisovaném případě je možné se s podnětem obrátit na příslušný stavební úřad, který pro Vaši obec vykonává činnosti upravené zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. V tomto podnětu je namístě vylíčit v základních bodech důvody, na základě nichž by měl stavební úřad zahájit řízení o odstranění stavby; tj. důvody, na základě nichž se obec domnívá, že je stavba prováděna bez řádně vydaného rozhodnutí či opatření stavebního úřadu.

Dle ustanovení § 37 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, musí z podnětu (coby standardního podání) být patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Dále musí podnět obsahovat označení správního orgánu, jemuž je určeno, a datum a podpis osoby, která je činí. Obec, jakožto právnická osoba, uvede svůj název, identifikační číslo osoby a adresu sídla obecního úřadu. Součástí podnětu pak může být též žádost, aby stavební úřad Vaší obci sdělil (a to ve lhůtě 30 dnů ode dne podání podnětu), že řízení o odstranění stavby zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu.

Je třeba pro úplnost uvést, že podáním podnětu nedochází automaticky k zahájení řízení o odstranění stavby, když stavební úřad nejdříve zkoumá veškeré relevantní okolnosti.

172. Požadavek na úhradu nákladů změny územního plánu

Je možné požadovat po občanovi obce, který žádá změnu územního plánu, aby uhradil související náklady?

Zastupitelstvo obce rozhoduje dle ustanovení § 44 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, o pořízení územního plánu právě na návrh občana obce. Dále může být navrhovatelem např. oprávněný investor či fyzická nebo právnická osoba, která má vlastnická nebo obdobná práva k pozemku nebo stavbě na území obce.

Pro úhradu nákladů souvisejících s pořízením územního plánu je pak upraven specifický režim v ustanovení § 44 odst. 4 stavebního zákona, dle něhož platí, že: „Pokud je pořízení změny územního plánu vyvoláno výhradní potřebou navrhovatele, může obec podmínit její pořízení částečnou nebo úplnou úhradou nákladů na její zpracování, na vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území a na mapové podklady navrhovatelem.“

Je tedy zřejmé, že ve vztahu k uvedeným nákladům je možno změnu územního plánu spojit s podmínkou jejich úhrady žadatelem.

173. Nezbytná povolení pro stavbu oplocení

O jaké povolení musí obec žádat stavební úřad v případě, že zamýšlí vystavět okolo pozemku u mateřské školy uprostřed obce běžné oplocení z pletiva?

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) bod 14 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, platí, že „Stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu nevyžadují stavby oplocení.“ Právě na ustanovení § 103 stavebního zákona je pak učiněn odkaz v ustanovení § 96 odst. 2 písm. a) stavebního zákona, dle něhož pro stavební záměry, mezi něž patří též stavba oplocení, postačí územní souhlas.

V souhrnu vyjádřeno, v dotazu popisované oplocení lze vystavět na základě územního souhlasu, který je vydáván příslušným stavebním úřadem na základě žádosti, jejíž náležitosti upravuje zejména ustanovení 96 odst. 3 stavebního zákona.

174. Povaha souhlasu zastupitelstva dle § 188a stavebního zákona

Jakou povahu má souhlas zastupitelstva obce dle § 188a odst. 2 stavebního zákona vydávaný pro určité stavby, jejichž výstavba je zamýšlena v nezastavěném území naší obce, která nemá vydaný územní plán?

Dle našeho názoru není možné v případě, kdy zastupitelstvo obce výslovně nesouhlasí v zákonem stanovených případech s realizací stavby, aby stavební úřad takovou výstavbu povolil.

Uvedený názor zastáváme proto, že předmětná právní úprava [obsažená v ustanovení § 188a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů] má přechodně umožnit umístování dalších staveb v nezastavěném území (k tomuto pojmu srov. ustanovení § 2 odst. 1 písm. d/, f/ a j/ stavebního zákona) těch obcí, které nemají územní plán. Územní plán přitom v samostatné působnosti vydává zastupitelstvo obce, a proto i vydání souhlasu dle § 188a stavebního zákona je navázáno na rozhodnutí zastupitelstva v samostatné působnosti. Jinak řečeno, zájmy obce na vlastním rozvoji, které by byly standardně vyjádřeny v územním plánu, takto zastupitelstvo obce vyjádří při rozhodování o udělení souhlasu s výstavbou v nezastavěném území.

175. Následky nevydání územního rozhodnutí ve stanovené lhůtě

Jaké následky hrozí, pokud stavební úřad naší obce nestihá vydat územní rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě?

Obecnou úpravu lhůt pro vydání rozhodnutí obsahuje ustanovení § 71 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Pro územní rozhodnutí je však tato problematika upravena samostatně (speciálně), a to v ustanovení § 87 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně se zde uvádí, že: „V jednoduchých věcech, zejména lze-li rozhodnout na základě dokladů předložených žadatelem, rozhodne stavební úřad bez zbytečného odkladu, nejdéle však do 60 dnů ode dne zahájení územního řízení; ve zvláště složitých případech, zejména při postupu podle odstavce 2, stavební úřad rozhodne nejdéle do 90 dnů.“

Důsledky nedodržení uvedených lhůt lze identifikovat ve dvou oblastech. Prvá z nich spočívá v tom, že následně se může účastník řízení (žadatel o vydání územního rozhodnutí) obrátit ve smyslu ustanovení § 80 odst. 3 správního řádu na nadřízený orgán se žádostí o uplatnění opatření proti nečinnosti.

Nepovede-li tento procesní institut k nápravě, otevírá se možnost podat žalobu proti nečinnosti v režimu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

Druhá z avizovaných oblastí pak spadá do režimu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, ve znění pozdějších předpisů. Dle ustanovení § 13 tohoto zákona pak platí, že ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda, se může domáhat její náhrady. Takovým nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Odpovědnost za případně vzniklou škodu pak nese stát, neboť činnost stavebního úřadu je vykonávána v přenesené působnosti.

176. Zápis obecní kanalizace do katastru nemovitostí

Je nutné provést zápis nové obecní kanalizace do katastru nemovitostí?

Nikoli, takový zápis není nutný. Kanalizace je sice inženýrskou sítí s povahou samostatné nemovité věci (srov. § 509 a § 498 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) a vodního díla (§ 2 odst. 2 věta poslední zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ve znění pozdějších předpisů), avšak přesto se vlastnické vztahy ke kanalizacím nezapisují do katastru nemovitostí (§ 5 odst. 1 zákona o vodovodech a kanalizacích).

Zároveň je třeba poznamenat, že je-li obecní kanalizace vedena přes pozemky ve vlastnictví jiné osoby, je namíste využít například služebnosti inženýrské sítě (§ 1267 a násl. občanského zákoníku), kterou je již nutné pro její existenci zapsat do katastru nemovitostí.

177. Pevné překážky na veřejně přístupných účelových komunikacích

Je možné vést řízení o odstranění pevné překážky z veřejně přístupné účelové komunikace?

Dle ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, platí, že: „Na vozovkách, dopravních ostrůvcích a krajnicích **dálnice, silnice a místní komunikace** mohou být umístěny pouze dopravní značky a zařízení kromě zábradlí, zrcadel a hlásek; ostatní předměty tvoří pevnou překážku.“ Na základě tohoto ustanovení by tak bylo možné dovozovat, že právní regulace pevných překážek se veřejně přístupných účelových komunikací netýká. Tak tomu však není. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. listopadu 2007, sp.zn. 6 Ans 2/2007, totiž výslovně uvedl, že: „Ustanovení § 29 odst. 3 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, které

svěřuje příslušnému silničnímu správnímu úřadu pravomoc nařídit odstranění pevné překážky z pozemní komunikace, se vztahuje i na veřejně přístupné účelové komunikace.“

178. Obecní les sloužící k rekreačním účelům

Jak lze docílit toho, aby hospodářský les vlastněný obcí a nacházející se nedaleko obce sloužil i po formální stránce především občanům k rekreaci?

Má-li obec opodstatněný zájem na tom, aby les v jejím vlastnictví sloužil v první řadě k rekreačním účelům – a proto i v lese zamýšlí umístit (či již umístila) např. mobiliář sloužící k odpočinku či vzdělávání – lze podat příslušnému orgánu státní správy lesů (v tomto případě krajskému úřadu) **návrh na zařazení daného lesa do kategorie lesů zvláštního určení**. Do této kategorie přitom mohou být zařazeny též lesy příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí [§ 8 odst. 2 písm. c/ zákona č. 289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů].

V předmětném návrhu je pak třeba z hlediska věcného odpovídajícím způsobem odůvodnit, proč je namíste daný les podřadit do zvláštní kategorie a umožnit v něm do jisté míry specifický režim užívání.

179. Závora přes cestu

Několik kilometrů za naší obcí se nachází chatařská osada. Jedinou cestou, která osadu spojuje s centrem obce, je nebezpečná komunikace, která vede přes soukromý pozemek. Obyvatelé osady cestu léta pokojně využívali. Nedávno ji ale vlastník pozemku přehradil, prohlásil, že se jedná o soukromý pozemek, přes který mu nebude nikdo jezdit. Na námitku, že jde o veřejnou cestu, pouze sdělil, že to není pravda, že jsou to jenom uježděné koleje. Cesta není vedená v pasportu komunikací ani v katastru nemovitostí a nedohledali jsme žádné rozhodnutí, kterým by byla cesta prohlášena za veřejně přístupnou komunikaci.

Vlastník pozemku požaduje za další užívání pozemku platby, případně zřízení věcného břemene. Je jeho požadavek oprávněný? Jak dále postupovat?

V popisovaném případě se jedná o tzv. účelovou komunikaci. Zatímco místní komunikace vznikají rozhodnutím silničního správního úřadu (což je v tomto případě obecní úřad), účelové komunikace

vznikají přímo ze zákona, jakmile jsou splněny určité podmínky. Proto zde není žádné rozhodnutí, které by cestu do této kategorie zařadilo – žádné se totiž nevydává.

Zápis do katastru, ani do pasportu komunikací, není v tomto případě nutný. Jde pouze o evidenci, na povahu komunikace nemá vliv.

Pokud je věc sporná, může obecní úřad, jakožto příslušný silniční správní úřad vydat rozhodnutí podle § 142 správního řádu, kterým určí, zda se na pozemku účelová komunikace nachází, či nikoliv. Toto rozhodnutí je ale pouze deklaratorní, slouží k posílení jistoty. Obecní úřad nerozhoduje, obecní úřad pouze autoritativně prohlásí, jaký je stav.

Účelová komunikace musí splnit 4 znaky:

musí být seznatelná v terénu (i vyjeté koleje tedy stačí)

spojuje nemovitosti pro potřeby vlastníků nebo spojující tyto nemovitosti s ostatními pozemními komunikacemi nebo sloužící k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků,

slouží nutné komunikační potřebě

vlastník s jejím užíváním k tomuto účelu souhlasil (pokud cesta existuje „odnepaměti,“ souhlas se předpokládá)

Jakmile jsou tyto znaky splněny, stává se cesta pozemní komunikací, kterou smí užívat každý (§ 19 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích), a to bez ohledu na souhlas vlastníka pozemku.

Pokud vlastník cestu svévolně přehradí, dopouští se tím přestupku podle § 42a odst. 1 písm. a) téhož zákona. Obecní úřad může rovněž nařídit odstranění překážky podle § 29 téhož zákona, a není-li výzvě vyhověno, odstranit ji sám. (Zákon zde sice hovoří pouze o silnicích, dálnicích a místních komunikacích, ale podle rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, rozsudek ze dne 15. listopadu 2007, sp. zn. 6 Ans 2/2007, lze takto postupovat i u účelových komunikací.)

180. Dohledávka zvěře

Při mysliveckém honu se stalo, že zraněný divočák utekl z honitby a vnikl na soukromé pozemky. Myslivci ho pronásledovali na pozemky soukromých vlastníků. Ti si teď stěžují. Měli na to myslivci právo?

V tomto případě se jedná o tzv. dohledávku zvěře, která je upravena § 43 zákona 449/2001 Sb., o myslivosti:

§ 43

Dohledávka zvěře

(1) Uživatel honitby je povinen zajistit sledování a dohledání zvěře postřelené nebo jiným způsobem poraněné, která přeběhne nebo přeletí do cizí honitby nebo na nehonební pozemky; při této činnosti je oprávněn použít loveckého psa.

(2) Osoby provádějící dohledávku zvěře jsou oprávněny v nezbytně nutné míře vstupovat s loveckou zbraní a loveckým psem na pozemky cizí honitby a na neoplocené nehonební pozemky, a to po předchozím vyrozumění uživatele cizí honitby nebo vlastníka, popřípadě nájemce nehonebních pozemků, který se může dohledávky zvěře zúčastnit a který má povinnost provedení dohledávky umožnit. Dohledávku na oploceném nehonebním pozemku je možno provést jen po souhlasu jeho vlastníka, popřípadě nájemce.

(3) Dohledaná zvěř patří uživateli honitby, z níž přeběhla nebo přeletěla. Zvěř mrtvá, která byla jinak nalezena na nehonebních pozemcích, náleží uživateli nejbližší honitby, který je povinen postupovat podle veterinárních předpisů.

Pokud tedy poraněný divočák vnikl na neoplocený pozemek, myslivci nepochybně měli právo (dokonce povinnost) ho pronásledovat, byť mají současně povinnost vyrozumět vlastníka pozemku. Pokud by však šlo o pozemek oplocený, pak je třeba souhlas vlastníka/nájemce pozemku.

181. Zákaz prostituce

Můžeme zakázat provozování prostituce v obci? Pokud ano, jak tento zákaz vymáhat?

Obec může zcela zakázat prostituci na veřejných prostranstvích v obci. Podle § 10 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, má obec právo vyhláškou regulovat a omezit činnosti způsobilé narušit veřejný pořádek v obci. Na rozdíl od ostatních činností, které může obec pouze přiměřeně omezit, ale nikoliv zcela zakázat (např. konzumace alkoholu, volné pobíhání psů, ohňostroje...), Ústavní soud došel k závěru (nález sp. zn. Pl. ÚS 69/04), že prostituce narušuje veřejný pořádek mimořádně, a je tedy přípustný i její úplný zákaz.

Ten se samozřejmě týká jen veřejných prostranství. Není možné omezit či zakázat prostituci v klubech či bytech. (Zde je však možný zásah podle jiných předpisů, např. kontroly podle stavebního zákona, živnostenského zákona atd.)

Vymáhání plnění povinností dle vyhlášky je zvláště u menších obcí komplikované. Samozřejmě je zde pravomoc státní či obecní policie. Pokud ji obec nemá, je možné na základě smlouvy s jinou obcí zařídit „zapůjčení“ strážníků. Pokud obec nemá ani tuto možnost, pak může vymáháním vyhlášky pověřit úředníka obecního úřadu (§ 84 odst. 3 zákona o přestupcích). Ten sice nemá policejní pravomoci (legitimovat prostitutky a jejich klienty atd.), ze zkušeností menších obcí je však známo, že samotná přítomnost úředníka působí silně rušivým dojmem a od prostituce odrazuje.

182. Kamera proti vandalům

Již poněkolkáté nám vandalové posprejovali plot kolem fotbalového hřiště a na zadní stěnu fotbalových kabin (které sousedí s poměrně rušnou ulicí) nakreslili neslušné obrázky. Máme podezření na fotbalové fanoušky ze sousední vesnice. Nemůžeme to ale dokázat, a tak uvažujeme o pořízení kamerového systému. Jeden ze zastupitelů se však obává, jestli můžeme natáčet veřejná prostranství a neodstaneme pokutu od Úřadu na ochranu osobních údajů.

Nejedná se o kamerový systém provozovaný městskou policií, záznam bude sloužit pro obecní úřad.

Umístění kamerového systému za účelem ochrany majetku obce je možné, ovšem za splnění jistých podmínek.

V první řadě, veřejné prostranství a soukromé objekty třetích osob nesmí být zabírány ve větším rozsahu než je nezbytně nutné k dosažení sledovaného účelu. Zadruhé, pokud bude kamerový systém pořizovat videozáznam, je nezbytná registrace u Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Kamerové systémy pořizující záznam spadají pod „zpracování osobních údajů“ dle § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. V tomto případě se jedná o zpracování osobních údajů podle písmene e): Bez souhlasu subjektu údajů je zpracování možné, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

Přesný výklad tohoto ustanovení je často předmětem soudních sporů, např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015 sp. zn. 1 As 113/2012. Soudy jej vykládají tak, že zabírání veřejného prostranství, a rovněž tak soukromých objektů třetích osob (např. dveře protějšího domu) je možné, pokud je to k dosažení sledovaného cíle nezbytné a nelze ho dosáhnout jinak.

V popsaném případě je tedy možné kamerový systém použít, je možné zabírat i část chodníku a ulice (protože jinak by pochopitelně nebylo možné vandaly identifikovat), problém by mohl nastat, pokud by kamery zabíraly např. i protější chodník, sousední domy atd., protože to už není pro daný účel nezbytně nutné.

Pokud bude kamerový systém ukládat záznam, pak je nutná registrace u ÚOOÚ, kterou je možné provést přes webový formulář na stránkách úřadu.

Pro úplnost dodejme, že pokud by kamerový systém provozovala obecní policie, situace by byla jednodušší, protože obecní policie má speciální výjimku přímo v zákoně (§ 24a a § 24b zákona o obecní policii).

183. Nájem práva myslivosti

Obec je vlastníkem zemědělského pozemku, který je současně součástí honitby. Je možné propachtovat pozemek soukromému zemědělci, a současně na pozemku umožnit výkon práva myslivosti mysliveckému sdružení?

Ano, je to možné. Právo myslivosti je do značné míry samostatné a je možné s ním disponovat odděleně od pozemku samotného.

Právo nájemní či pachtovní vychází z práva soukromého a vzniká na základě smlouvy, tedy svobodné dohody dvou stran (vlastníka pozemku a pachtýře). Právo myslivosti naproti tomu je právem veřejnoprávním, které vzniká rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti (buď se souhlasem vlastníka pozemku).

Právo myslivosti však není právo k pozemku, pouze se vykonává na daném pozemku. Nájmem práva myslivosti nedochází k nájmu pozemku samotného, a naopak, nájmem pozemku nedochází automaticky k nájmu práva myslivosti. Je tedy možné (a poměrně běžné), že pozemek je propachtován k hospodaření zemědělci, právo myslivosti pak např. mysliveckému sdružení. (Protože se nejedná o nájem pozemku samotného, ale pouze práva, nemusí obec zveřejňovat záměr podle § 39 zákona o obcích.)

Případné střety zemědělského hospodaření a práva myslivosti řeší zákon o myslivosti (zejména § 10 a § 11, ale i jiná ustanovení). Ve zkratce – zemědělské hospodaření a výkon myslivosti mohou existovat vedle sebe, ovšem obě strany jsou určitým způsobem omezeny. Např. je zde omezen chov hospodářských zvířat, zemědělské hospodaření nesmí ohrozit stavy zvěře, a naopak činnosti, které mohou omezit zemědělské hospodaření (konání honu...) musejí být s předstihem projednány s vlastníky pozemků.

Při uzavírání pachtovní smlouvy důrazně doporučujeme pachtýři sdělit, že se jedná o honební pozemky a že jeho hospodaření na pozemcích bude odpovídajícím způsobem omezeno.

184. Dlouhá doba mezi zveřejněním záměru a schválením smlouvy

Obec má v úmyslu disponovat s nemovitým majetkem (prodej pozemku). Jednání se však vlekla, takže zatímco záměr (podle § 39 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích) byl zveřejněn před více než rokem, zastupitelstvo smlouvu schválilo až dnes. Je to problém?

Zřejmě ano. Zákon sice nestanovuje lhůtu „platnosti“ záměru, nicméně z rozhodovací činnosti soudů (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 4198/2011) plyne, že doba mezi zveřejněním záměru a schválením v zastupitelstvu nesmí být nepřiměřeně dlouhá. Účelem záměru totiž je, aby občané byli informováni o zamýšleném jednání obce a mohli se k němu vyjádřit, po delší době je však tento účel již zmařen (zřejmě se změnila okolnosti).

Nelze říci, jaká doba je přiměřená, to se bude vždy posuzovat podle konkrétních okolností případu. Obvykle půjde o týdny až měsíce. Delší doba bude přípustná jen výjimečně (pokud jsou k tomu dobré důvody a mezitím se nezměnily okolnosti), dobu delší než 2 roky judikatura zřejmě nepřipustí ani výjimečně.

185. Veřejné vystoupení se zvířaty

Pracovníci nedaleké záchrané stanice chtějí v obci pořádat veřejná vystoupení se zvířaty, ukázky pro děti atd. Musejí toto někomu nahlašovat?

Veřejná vystoupení se zvířaty upravuje zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. Veřejná vystoupení jsou celkem podrobně upravena v jeho § 8. Kromě požadavků na takové vystoupení (povinnost, aby se na místě vyskytovala odpovědná osoba s patřičnými odbornými znalostmi atd.) upravuje i formální požadavky. Veřejná vystoupení se hlásí jednak obci, jednak Krajské veterinární správě nejméně 14 dní předem.

Oznamovací povinnost se nevztahuje na vystoupení PŘÍMO v prostorách záchrané stanice, a rovněž na vypouštění zachráněných zvířat do volné přírody (§ 8 odst. 4).

Dále v zákoně najdete, jaká veřejná vystoupení a jaké praktiky při nich jsou zakázány.

186. Informace o výběru poplatků

Zastupitel požádal obecní úřad o jmenný seznam dlužníků, kteří dosud nezaplatili obci poplatek za komunální odpad. Odvolává se na právo zastupitele na informace podle § 82 zákona o obcích. Musí mu obecní úřad tyto informace poskytnout?

Zřejmě nikoliv, i když jde zatím o otevřenou otázku.

Podle § 82 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, má člen zastupitelstva právo „požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.“

Rozhodující je potom vymezení „informací ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce“. Obce mají dvojí postavení – jednak jsou to samosprávné jednotky řízené zastupitelstvem, jednak jsou to orgány, které vykonávají přenesenou státní správu. Není možné automaticky říct, že zastupitel má právo na všechny informace ze samosprávy a nemá přístup k informacím ze státní správy. Je to ale poměrně spolehlivý první krok.

Zjednodušeně řečeno, obec měla poskytnout zastupiteli informace, které souvisejí s výkonem samosprávy, pokud zde není nějaký důvod jejich odmítnutí (např. jsou součástí živých správních spisů nebo vyžadují bezpečnostní prověrku). Naopak, informace z výkonu státní správy mohou být zastupiteli poskytnuty jako kterémukoliv jinému občanovi (tedy v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím), leda by se prokázalo, že jde o informaci potřebnou k výkonu funkce zastupitele. (Podrobněji viz stanovisko Ministerstva vnitra č. 7/2011, dostupné zde Podle stanoviska Ministerstva vnitra 7/2011 dostupné zde:

<http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/dokumenty-odk-2011-7-2011-pdf.aspx>)

Agenda poplatků leží na pomezí státní správy a samosprávy. Jedná se sice o výkon státní správy, ale poplatky jsou příjmem obecního rozpočtu. A jak známo, podle § 38 zákona o obcích, „Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv“.

Domníváme se však, že v tomto případě převáží princip neveřejnosti poplatkového řízení. Zastupiteli tedy nelze poskytnout jmenný seznam dlužníků. Na druhou stranu jistě je možné poskytnout seznam anonymizovaný, rovněž tak statistické údaje (jaká je platební morálka, kolik je celkem dlužníků a kolik dluží).

Dodejme však, že stanovisko Ministerstva není závazné, soudy dosud otázku neřešily.

187. Přenos veřejné správy na soukromý subjekt

Máme v obci problémy s neukázněnými řidiči. Zastupitelstvo rozhodlo zakoupit radar, ale nemáme na něj v rozpočtu peníze. Naštěstí se objevila nabídka jedné společnosti, která poskytne radar zdarma, když ji zaplatíme 50 % z vybraných pokut. Dokonce prý zajistí vymáhání a exekuci pokut. Je takový postup možný?

Nikoliv. Jedná se o nepřipustný přenos výkonu veřejné správy na soukromý subjekt. Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2008, čj. 1 As 12/2008-67.

I při výkonu veřejné správy je možné některé technické úkony svěřit třetím osobám. Není ale možné jim svěřit podstatnou část této agendy, tím spíše není možné je (formou podílu z pokut) finančně zainteresovat na výsledku řízení.

Zákon umožňuje svěřit samotný výkon úředního měření soukromé osobě, za předpokladu, že tato osoba má příslušnou autorizaci (viz zákon o metrologii). Není však možné soukromé osobě svěřit cokoliv dalšího, protože zákon jasně říká, že přestupky projednává obec prostřednictvím svých orgánů, a nikdo jiný.

188. Povinnost hlásit pobyt

V naší obci se nachází ubytovna pro sociálně slabé občany. Obec nemá vůbec přehled, kolik jich tu žije. Můžeme např. vyhláškou uložit povinnost hlásit se na obecním úřadě?

Nikoliv. V určitém období (zejména kolem roku 2009) byla snaha podobné otázky upravit vyhláškami, které však u soudu neobstály (viz nálezy Ústavního soudu Pl. ÚS 39/10), a to ze dvou důvodů:

Zprv, obec nemá pravomoc vydat takovou vyhlášku. Narušením veřejného pořádku nelze argumentovat, protože pouhý dlouhodobý pobyt v obci neznamená narušení veřejného pořádku.

Zadruhé, evidence obyvatel je již komplexně upravena zákonem č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel. Pokud je určitá otázka upravena zákonem, není zásadně už možné ji dále upravovat vyhláškou.

189. Regulace ohňostrojů a pyrotechniky

Je možné vyhláškou omezit zábavní pyrotechniku, pořádání ohňostrojů atd.? Pokud ano, lze v takové vyhlášce stanovit výjimku pro akce pořádané městem?

Omezení (nikoliv však úplný zákaz) pyrotechniky je možné. Rovněž tak je možné udělovat výjimky, nelze však přímo ve vyhlášce stanovit výjimky pro konkrétní akce nebo osoby.

V minulosti Ústavní soud rušil obecní vyhlášky regulující používání pyrotechniky. Viz např. nálezn sp. zn. Pl. ÚS 21/06. Postupoval tak s odůvodněním, že jde o otázku již upravenou zákonem, tedy zákonem č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě.

Takto postupoval Ústavní soud až do roku 2010. V roce 2010 (náleznem sp. zn. Pl. ÚS 58/05) však Ústavní soud poněkud přehodnotil svůj postoj, když došel k závěru, že zákon o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě sice tuto otázku upravuje, sleduje však zcela jiný účel než ochranu veřejného pořádku. V této souvislosti tedy může obec zábavní pyrotechniku regulovat vyhláškou.

„Regulovat“ však neznamena úplně zakázat. Jakákoliv regulace musí být přiměřená, úplný zákaz zábavní pyrotechniky by zjevně přiměřený nebyl. Doporučujeme zakázat pyrotechniku např. v určitých dnech či hodinách, umožnit užívání na Nový rok a na Silvestra, případně vymežit zákaz jen v některých ulicích.

Rovněž tak je možné stanovit, aby obecní úřad či rada obce mohly udělovat výjimky. Není však možné přímo ve vyhlášce vymežit trvalou výjimku pro určitou organizaci, pro určitou akci či osobu. A to ani pro město samotné. Takový postup Ústavní soud nepřipustil (nálezn sp. zn. Pl. ÚS 35/13) s odůvodněním, že se jedná o porušení principu rovnosti před zákonem.

190. Nesvolávání zastupitelstva

V důsledku napjatých vztahů mezi starostou a opozičními zastupiteli starosta téměř 4 měsíce nesvolal zasedání zastupitelstva. Hrozí obci nějaké sankce? Jak v takové situaci postupovat?

„Přímé“ sankce hrozí až po 6 měsících, kdy by bylo nefunkční zastupitelstvo rozpuštěno a konaly by se nové volby. Přesto není tato situace zcela bez rizik. Jedná se o porušení zákona o obcích (§ 92) a jako takové může být obci vytknuto při kontrole Ministerstvem vnitra. Obci pak sice nehrozí žádná sankce, ale takové kontrolní zjištění teoreticky může komplikovat pozici obce např. při žádostech o dotace apod.

Existují nástroje, jak svolat zastupitelstvo i přes nesouhlas starosty. V první řadě je tu povinnost svolat zastupitelstvo do 21 dnů, pokud o to požádá 1/3 členů zastupitelstva. Může se však stát, že ani poté starosta zastupitelstvo nesvolá. Poté jej může svolat místostarosta, případně kterýkoliv zastupitel. Stejně tak může zastupitelstvo svolat místostarosta či „řadový“ zastupitel po uplynutí tříměsíční lhůty.

191. Zastupitel nechodí na zastupitelstvo

Jeden zastupitel dlouhodobě nechodí na jednání zastupitelstva a nevyvíjí žádnou činnost pro obec. Je možné ho odvolat? Je možné mu odebrat odměnu?

Odvolání zastupitele není možné z jiných než zákonem stanovených důvodů, které jsou vyjmenovány v § 55 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí. Nečinnost mezi ně však nepatří. Zastupitel má sice podle § 83 zákona o obcích povinnost zúčastňovat se zasedání zastupitelstva, tato povinnost je však nevynutitelná, jedná se spíše o politickou či morální odpovědnost. Z téhož důvodu není možné zastupitele např. pokutovat.

Je však možné zastupitele zbavit odměn. Odměny uvolněných členů zastupitelstva jsou určeny nařízením vlády a jsou pevně dané (§ 71 zákona o obcích). Odměny neuvolněných členů jsou stanoveny usnesením zastupitelstva (§ 72 zákona o obcích). Přitom je to samo zastupitelstvo, které určuje, kteří zastupitelé jsou pro výkon funkcí uvolnění a kteří ne.

Pokud tedy zastupitel trvale nepracuje pro obec, je možné odhlasovat, že nebude uvolněný. Následně je možné změnit usnesení o odměnách tak, že tomuto konkrétnímu zastupiteli nebude odměna přiznána. Je zde samozřejmě zákaz diskriminace (mezi odměnami zastupitelů by neměly být nedůvodné rozdíly), ale v takovémto případě, pokud zastupitel fakticky nevykonává žádnou činnost, je odejmutí odměn zcela opodstatněné.

Takový postup může mít samozřejmě účinky jen do budoucnosti. Již vyplacené odměny odejmout nelze.

Zajímavou možností je zveřejňování účasti zastupitelů. Z praxe je nám známo, že v řadě obcí toto zafungovalo jako dobrý motivační nástroj (zvláště pokud byly souhrnné údaje o účasti zveřejněny před volbami v obecním zpravodaji).

192. Korespondenční hlasování zastupitelstva a rady

Je možné, aby se jednání a hlasování zastupitelstva či rady obce konalo korespondenčně, pomocí internetu, či pomocí telekonference?

V případě zastupitelstva je to vyloučeno. Podle § 93 odst. 3 zákona o obcích, „Zasedání zastupitelstva obce je veřejné“. Rovněž tak podle § 92, „Zasedání zastupitelstva obce se konají v územním obvodu obce.“ Je tedy vyloučeno, aby zastupitelstvo rozhodovalo korespondenčně, per rollam, či na telekonferenci. V praxi jsou přípustné „pracovní porady“ zastupitelů konané tímto způsobem, na nich však nesmí vznikat žádné rozhodnutí.

V případě rady již tak kategorický závěr přijmout nelze. Korespondenční hlasování je vyloučeno v každém případě. Pokud však jde o jednání pomocí prostředků dálkové komunikace (telekonference, Skype...), pak není závěr tak jednoznačný. Zákon o obcích radě podrobná pravidla nestanovuje, stanoví pouze, že zasedání rady jsou neveřejná. Ministerstvo vnitra obcím vytýká „dálkové“ jednání rady jako porušení zákona, otázka však prozatím nebyla řešena soudem, který by poskytl podrobnější výklad. Z těchto důvodů „dálkové“ jednání rady z opatrnosti spíše nedoporučujeme, nicméně není vyloučeno, že v dohledné budoucnosti bude tento přístup přehodnocen.

193. Kverulantské infožádosti

Jsme malá obec (obecní úřad tvoří pouze starosta a pomocný technický zaměstnanec). Jeden místní občan nás neustále „zavaluje“ podáními, žádostmi a stížnostmi. Naprostou většinu z nich tvoří žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Jak postupovat? Zkoušeli jsme žádosti ignorovat, to ale neakceptoval krajský úřad.

Úplné ignorování žádostí není možné. Na druhou stranu, je možné žádosti odmítat z důvodu „zneužití práva“. Zákon o svobodném přístupu k informacím sice takový důvod odmítnutí nezná, ale soudy ho dovodily výkladem: Účelem žádosti je získání informací. Pokud žadatel sleduje žádostí jiný cíl (např. zatěžovat či šikanovat obec), pak je taková žádost zneužitím práva a je možné ji odmítnout (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 – 74).

Odvolací orgány takové odmítnutí uznávají, ovšem obec musí v rozhodnutí o odmítnutí vyličit skutečnosti, ze kterých je zřejmé, že žádost je skutečně zneužitím práva. Rozhodující je seriozita a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů (viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 8 As 1/2015 - 13 ze dne 24. února 2015).

194. Mimořádné odměny

Starostka obce v uplynulém roce zajistila pro obec velkou dotaci a také vykonávala několik týdnů bezplatně funkci kastelánky místního hradu, dokud se nepodařilo místo obsadit jiným zájemcem. Za to ji chceme přiznat mimořádnou odměnu. Je to možné?

Mimořádné odměny je možné přiznat jen za výkony, které nesouvisí s výkonem funkce.

Odměny funkcionářů obce jsou stanoveny (a omezeny) zákonem, respektive nařízením vlády. Zákon nezná „mimořádné“ odměny. Nejvyšší soud (rozsudek sp. zn. 28 Cdo 2126/2011) dovedl, že z tohoto důvodu je poskytnutí mimořádných odměn vyloučeno, jelikož jde proti znění zákona.

Je však možné poskytnout odměnu za nadstandardní činnost, která nesouvisí s veřejnou funkcí. Tedy ve Vašem případě, sjednání dotace, byť mohlo jít o mimořádný osobní výkon, je nepochybně součástí funkce starostky. Za to mimořádnou odměnu poskytnout nelze. Starostové však obvykle nevykonávají funkci kastelánů, tedy za tuto bezplatnou nadstandardní práci pro obec je možné poskytnout mimořádnou odměnu.

195. Nahrávání zastupitelstva

Občan si chce nahrávat zasedání zastupitelstva obce. To s tím ale nesouhlasí. Je třeba souhlas zastupitelstva k nahrávání?

Nikoliv, protože vystoupení občanů a zastupitelů na jednání zastupitelstva je veřejným vystoupením v záležitosti veřejného zájmu, pro které existuje v zákoně výjimka.

Obecně není možné pořizovat obrazový a zvukový záznam osob bez jejich souhlasu. Z tohoto pravidla však existuje několik výjimek. Pokud jde o zasedání zastupitelstva, již před rokem 2014 podobnou výjimku dovodily soudy výkladem.

Od 1. 1. 2014 máme tuto výjimku v zákoně výslovně, srov. § 88 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník:

Svolení není třeba ani v případě, když se podobizna, písemnost osobní povahy nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použijí na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu.

Při pořizování takového záznamu je však třeba dodržet určitá omezení. Předně, je možné pořizovat záznam hovořícího zastupitele, a většinou rovněž tak občanů, kteří využijí svého práva na zastupitelstvu vystoupit (výjimka by snad platila v případě, že by občan hovořil na zastupitelstvu čistě o své soukromé záležitosti). Nahrávací zařízení by však už nemělo zachycovat další osoby, např. galerii pro veřejnost.

Zákon dává právo zaznamenávat, ovšem užití záznamu nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy toho, kdo je zaznamenáván. Záznam tedy nesmí být zneužit k šikaně či např. k zesměšňování formou fotomontáží.

Konečně, je třeba pamatovat, že na zastupitelstvu mohou padnout informace, které zákon chrání. Např. citlivé osobní údaje. Ačkoliv jednání zastupitelstva je veřejné, další šíření záznamu už tímto „privilegiem“ chráněno není a při neopatrném nakládání se záznamem se můžete dopustit přestupku.

196. Změna názoru zastupitelstva

Zastupitelstvo obce odhlasovalo prodej pozemku občanovi. Těsně než starostka podepsala smlouvu, došlo k zatčení a následně k odsouzení občana za trestný čin vraždy. Občan se však z vězení domáhá prodeje pozemku. Má na to právo?

Nikoliv. Usnesení zastupitelstva je pouze vnitřní záležitost, kterou se utváří vůle obce. Právní jednání je však perfektní až projevem vůle navenek, tedy podpisem smlouvy starostkou. Do té doby může obec svůj názor změnit.

Rozhodnout musí samozřejmě orgán, který vydal původní usnesení. Je tedy třeba svolat zastupitelstvo a přijmout nové usnesení. Doporučujeme staré usnesení výslovně zrušit (nové usnesení ve stejné věci sice nahrazuje to staré, v zájmu právní jistoty však doporučujeme takto postupovat).

Obci hrozí jediné nebezpečí, a to tzv. předsmělní odpovědnost podle § 1729 občanského zákoníku:

(1) Dospějí-li strany při jednání o smlouvě tak daleko, že se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné, jedná nepoctivě ta strana, která přes důvodné očekávání druhé strany v uzavření smlouvy jednání o uzavření smlouvy ukončí, aniž pro to má spravedlivý důvod.

(2) Strana, která jedná nepoctivě, nahradí druhé straně škodu, nanejvýš však v tom rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech.

V tomto případě však zřejmě nehrozí. Jednak zde byl spravedlivý důvod (odsouzení občana do vězení za zvlášť závažný zločin by zřejmě jako spravedlivý důvod obstálo), jednak z dotazu neplyne, že by občan vynaložil nějaké prostředky v očekávání prodeje, čímž by mu vznikla škoda.

197. Nezletilý žadatel o informace

Žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím podal v naší obci žadatel, kterému je teprve 15 let. Jak máme postupovat? (Mám žádat o souhlas rodičů?)

Informace mu bez obav poskytněte. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, nestanoví věkový limit pro podání žádosti, použijeme tedy podpůrně § 31 občanského zákoníku.

Má se za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku.

Ve věku 15 let je žadatel jistě způsobilý žádat o informace a pracovat s nimi.

I s ohledem na aktuální judikaturu Ústavního soudu, pokud zákon o svobodném přístupu k informacím umožňuje dva rovnocenné možné výklady, je třeba se přiklonit k poskytnutí informací (sp. zn. I. ÚS 3930/14).

198. Systémová podjatost

Stavební úřad naší obce má rozhodovat o stavbě, kterou pan starosta velice hlasitě podporoval, dokonce její podpora byla součástí jeho volebního programu. Účastník řízení teď tvrdí, že všichni úředníci stavebního úřadu jsou vyloučení, „protože jim pan starosta zajisté vysvětlil, jak mají rozhodnout“. Je to tak? Kdo bude rozhodovat?

Samotná skutečnost, že „politické“ vedení obce podporuje určitý projekt, ještě nezakládá tzv. systémovou podjatost, tedy podjatost všech úředníků obce. Na druhou stranu však, jakékoliv náznaky podjatosti je třeba zkoumat se zvýšenou pečlivostí. Některé námitky, které by za normálních okolností nebyly opodstatněné, v této situaci opodstatněné být mohou.

Podmínky vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 1 As 89/2010. Samotná skutečnost, že úředník je zaměstnancem obce, jejíž starosta projekt podporuje, k vyloučení nestačí. Musí tu být „z povahy věci či jiných okolností patrné podezření,“ že rozhodování úředníka bude ovlivněno „i jinými než zákonnými hledisky“.

199. Zastupitel ve střetu zájmu

Místní velkopodnikatel si založil sdružení, se kterým kandidoval do zastupitelstva a byl zvolen. Stal se dokonce radním pro ekonomické záležitosti. Logicky se často stává, že hlasuje o věcech, které se ho přímo týkají. Opoziční zastupitel, který byl před mnoha lety starostou, tvrdí, že se jedná o střet zájmů a že zastupitelstvo musí hlasovat o tom, jestli se tento zastupitel smí zúčastnit hlasování ve věcech, které se ho týkají. On sám ale tvrdí, že je povinen pouze hlásit střet zájmů, ale hlasovat může. Kdo má pravdu? A pokud bude hlasovat ve „své věci,“ aniž by nahlásil střet zájmů, může být hlasování neplatné?

Podle současné zákonné úpravy skutečně hlasovat může, i ve „své“ vlastní věci. Staré znění zákona o obcích skutečně (byť jen zdánlivě) určovalo, že zastupitel mohl být pro střet zájmů svými kolegy vyloučen z určitého hlasování. Toto ustanovení se však ukázalo jako ne zcela funkční (navíc snadno zneužitelné), proto bylo zrušeno.

V současné době má tedy zastupitel ve střetu zájmů povinnost tento střet hlásit. Zákon mu však nezakazuje hlasovat a ani jej není možné z hlasování vyloučit. Za své hlasování tak nese především politickou odpovědnost.

Pokud by radní nepodal toto oznámení, hrozí mu pokuta až 50 000 Kč. Kromě toho teoreticky odpovídá za škodu, která by obci vznikla.

200. Prodej pozemku pod cenou

Obec prodává pozemek. Přihlásili se dva zájemci, jeden nabídl o něco vyšší cenu, obec však pozemek prodala důchodkyni, s jejíž zahradou pozemek sousedí a která o něj dlouho pečovala. Je tento postup v pořádku?

Podle § 39 odst. 2 musí sice obec prodávat majetek za cenu obvyklou, není však vyloučeno prodat jej za cenu nižší, pokud je k tomu dobrý důvod. Uvedený důvod je jistě přijatelný. I podle judikatury

Ústavního soudu, obec není obchodní společnost, jejímž úkolem je sledovat zisk (viz např. Nález Ústavního soudu ze dne 20. června 2012, sp. zn. IV. ÚS 1167/11). Úkolem obce je pečovat obecně o blaho občanů a o veřejný zájem.

Z praxe je sice známo několik případů, kdy byli zastupitelé stíháni za prodej pozemku pod cenou, šlo však o naprosto nesouměřitelnou situaci: Zastupitelé neměli žádný rozumný důvod, proč takto postupovat, byli na nepoměr cen opakovaně upozorňováni, cenu snížili zhruba na třetinu ceny obvyklé atd.

201. Zpětné přiznání odměn

Zastupitelstvo se dne 15. 11. 2014 usneslo na výši odměn pro neuvolněné zastupitele. Tyto odměny přiznalo „zpětně,“ již od 1. 11. Je toto možné? Jak v takové situaci postupovat?

Obecně je dle aktuálně převažujícího výkladu vyloučeno přiznávat zastupitelům odměny zpětně. V popsaném případě však může zastupitelstvo rozhodnout, že již vyplacené odměny nebude požadovat zpět.

Podle § 77, odst. 2 zákona 128/2000 Sb., o obcích:

Odměna se neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje ode dne, který stanoví zastupitelstvo obce.

V praxi existovaly spory o tom, jestli je možné odměnu přiznat zpětně, tedy jako se stalo ve Vašem případě. Část odborné literatury zastávala názor, že odměnu je možné přiznat i zpětně, protože to zákon nezakazuje (např. Vedral, Váňa, Břeň, Pšenička: Zákon o obcích (obecní zřízení), 1. vydání, Praha 2008, s. 446).

Spory ukončilo až stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 30. 6. 2014, které se postavilo důrazně proti této praxi:

Dle ustanovení § 77 odst. 2 zákona o obcích se odměna neuvolněnému členovi zastupitelstva obce poskytuje ode dne, který stanoví zastupitelstvo obce. Zákon o obcích tento „rozhodný okamžik“ blíže nespécifikuje. Z logiky věci však platí, že odměnu nelze přiznávat zpětně, takže rozhodným dnem může být nejdříve den přijetí příslušného usnesení zastupitelstva obce (rozhodnutí zastupitelstva je podmínkou vzniku nároku a nemůže působit retroaktivně).

Ministerstvo vnitra zastává názor, že nárok člena zastupitelstva obce na určitou výši odměny nemůže být založen se zpětnou platností, tedy nikoliv dříve, než zastupitelstvo o této věci rozhodlo, jelikož argumentačně lze tento závěr podpořit mj. tím, že opačný výklad by ve svém důsledku připouštěl schválení odměny i za několik let zpětně, což nepochybně není cíl sledovaný zákonem. Kromě toho lze analogicky vyjít i z nároku na odměnu uvolněného člena zastupitelstva obce, kterému rovněž náleží odměna ode dne, kdy byl zvolen do funkce anebo ode dne, kdy zastupitelstvo rozhodlo, že určitá funkce bude vykonávána jako uvolněná, nikoliv za celý kalendářní měsíc.

Je ovšem na úvaze obce, jak se postaví k odměnám, které již byly vyplaceny. Vycházíme z následujících předpokladů:

- Odměny byly stanoveny zpětně, ale jen o 2 týdny
- Zastupitelé během těchto dvou týdnů nepochybně vykonávali své funkce pro obec
- Odměny přijali v dobré víře
- Odměny byly vyplaceny na základě platného usnesení zastupitelstva
- Jedná se o velmi nízké částky, řádově stovky Kč
- Náklady na vymáhání by byly nepoměrně vyšší
- Jde o věc právně spornou a výklad ministerstva, i když má jistě značnou autoritu, není závazný, ani jediný možný.
- Obě strany jsou s popsanou situací „spokojené“, ani zastupitelé, ani obec nemají zjevně zájem na vrácení odměn, problém je tak spíše účetní.

Striktním výkladem by obec měla vymáhat vyplacené odměny zpět jako tzv. bezdůvodné obohacení, ale vzhledem k situaci dáváme na zvážení, zda by nebylo lepší usnesením zastupitelstva tyto pohledávky prominout. Takové usnesení musí být dobře odůvodněno, protože se tím obec jednostranně vzdává části nároků, ale podle našeho názoru, vzhledem k okolnostem, toto rozhodnutí obstojí.

202. Uzavření smlouvy a smlouvy budoucí na věcné břemeno

Který orgán obce je příslušný k uzavření smlouvy o věcném břemeni? Smlouvy o smlouvě budoucí na věcné břemeno? Pro případ, kdy obec je strana povinná? Pro případ, kdy obec je strana oprávněná?

Smlouvu na zřízení věcného břemene (služebnosti), kdy dochází k zatížení obecní nemovitosti (obec je povinným), schvaluje rada obce (v obci bez rady obce starosta) v rámci tzv. zbytkových pravomocí podle ustanovení § 102 odst. 3 zákona o obcích.

Smlouvu o věcném břemeni, kdy obec právo nabývá (obec je oprávněným), schvaluje vzhledem k tomu, že dochází k nabytí nemovitosti, zastupitelstvo obce.

Lze tedy shrnout:

1. Smlouva o zřízení věcného břemene (služebnosti) – dojde k zatížení obecního pozemku – postačí schválení radou obce (starostou v obci, kde se rada obce nevolí), zastupitelstvo si pravomoc může vyhradit.
2. Smlouva o zřízení věcného břemene (služebnosti) – obec je oprávněným – nutnost schválení zastupitelstvem obce.

Stejná pravidla platí i v případě, že dochází ke schvalování smlouvy o smlouvě budoucí na zřízení věcného břemene (služebnosti).

V souvislosti se „starým“ občanským zákoníkem, tedy zákonem č. 40/1964 Sb., který byl účinný do 31. 12. 2013, platilo, že rozhodování o smlouvě o uzavření věcného břemene spadalo ve všech případech mezi tzv. zbytkové pravomoci podle ustanovení § 102 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Rozhodování o uzavření smlouvy o zřízení věcného břemene (a stejně tak smlouvy budoucí o zřízení věcného břemene) příslušelo primárně radě obce (v obci, kde se rada obce nevolí, starostovi – viz § 99 odst. 2 zákona o obcích), zastupitelstvo obce si však mohlo rozhodování vyhradit.

S nabytím účinnosti nového občanského zákoníku, tedy zákona č. 89/2012 Sb., dochází od 1. 1. 2014 v kontextu zákona o obcích při schvalování jednání souvisejícími s věcnými břemeny ke změnám. Nově podle ustanovení § 498 odst. 1 NOZ jsou nemovitostmi i věcná práva k nemovitostem a věcná břemena, která zahrnují i služebnosti, musíme tedy považovat za nemovitosti. Pokud tedy obec nabývá věcné břemeno, nabývá nemovitost, a proto o tomto bude muset rozhodovat zastupitelstvo obce, jak vyplývá z § 85 písm. a) zákona o obcích. Naproti tomu ale na situaci, kdy obec zatěžuje svou nemovitost věcným

břemenem zřizovaným ve prospěch třetí osoby, nelze nahlížet jako na převod nebo nabytí nemovitosti, a proto rozhodování o této záležitosti patří do zbytkové pravomoci rady obce.

203. Změna nájemních smluv dle NOZ

Obec má z minulosti uzavřeny nájemní smlouvy na pronájem zemědělské půdy (orná půda, louka), kterou nájemce obhospodařuje a má s ní i požitky (výnos). Je třeba tyto nájemní smlouvy změnit dle nového občanského zákoníku na smlouvy o pachtu?

Podle přechodného ustanovení § 3074 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, se nájmy (již uzavřené nájemní smlouvy) řídí od nabytí účinnosti občanského zákoníku právě tímto zákonem, avšak vznik nájmu, jakož i práva a povinnosti vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se posuzují podle dosavadních právních předpisů. Dále občanský zákoník dodává, že to neplatí pro nájem věci movité a pro pacht, což znamená, že je-li předmětem nájmu movitá věc, bude se nájem nadále řídit ustanoveními „starého“ občanského zákoníku; stejně tak v případě pachtu – staré nájemní smlouvy, které z dnešního pohledu materiálně představují pacht, se budou řídit starou úpravou (nový občanský zákoník se tedy nepoužije).

Je tedy na Vašem zvážení, zda s ohledem na obsah uzavřených nájemních smluv tyto smlouvy ponecháte v současném znění (a v tom případě se budou řídit – jde-li obsahově o pacht – předchozí právní úpravou), nebo budete mít zájem na úpravě současných smluv např. formou dodatku tak, aby byla zohledněna nová úprava pachtu.

Platí tedy, že nájemní smlouvy uzavřené podle předchozí právní úpravy není nutné v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku nijak upravovat.

204. Změna statutu z fyzické na právnickou osobu

Nájemce nebytových prostor (ordinace a čekárna) musí měnit statut z osoby fyzické (MUDr. XY) na osobu právnickou (MUDr. XY s.r.o.). Je třeba v takovém případě znovu zveřejňovat záměr pronájmu včetně příslušného rozhodování rady města, nebo stačí změnu provést dodatkem ke stávající smlouvě?

V daném případě záleží na tom, jakým způsobem ke změně „statutu“ dojde. V úvahu přicházejí v zásadě dvě varianty.

1. Jestliže bude závod podnikající fyzické osoby vložen jako nepeněžitý vklad do základního kapitálu společnosti s ručením omezeným, vstoupí společnost s ručením omezeným „automaticky“ i do všech závazků, které k závodu náleží. (Závod je soubor jmění sloužící podnikateli k podnikání, podle nového občanského zákoníku je věcí, jako věc jej lze převádět, a spolu se závodem se „převádějí“ také uzavřené smlouvy vč. pracovních.) V praxi to znamená, že k nájemní smlouvě se neuzavírá žádný dodatek, s.r.o. se účinky vkladu automaticky stane nájemcem, a v těchto případech se záměr nezveřejňuje. (Zda došlo ke vkladu závodu do základního kapitálu lze zjistit /vedle vznesení dotazu na nájemce/, z obchodního rejstříku). Pokud by obec přesto chtěla smlouvu upravit, aby údaje o nájemci odpovídaly novému stavu, byť to není nezbytné, měl by tuto změnu schválit ten, kdo schvaloval plný text smlouvy. Jelikož by se vzhledem k výše uvedenému jednalo jen o zcela formální úpravu bez jakýchkoliv právních důsledků, zveřejnění záměru by nebylo nutné, resp. by nebylo ani na místě. Totéž platí, pokud by závod nebyl sice vložen do základního kapitálu, ale s.r.o. by byl prodán či darován. (Doklad o tom by měl být též dohledatelný v obchodním rejstříku – ve sbírce listin.)

2. Pokud podnikající fyzická osoba postupně „převádí“ své podnikání na společnost s ručením omezením bez toho, aby celý svůj závod vložila do základního kapitálu společnosti s ručením omezením nebo jej na ni jinak převedla, výše uvedené neplatí. Fyzická osoba zůstává nájemcem až do okamžiku, kdy nájemní vztah mezi tímto nájemcem a obcí některým ze smlouvou nebo zákonem předvídaných způsobů skončí. Má-li se stát nájemcem společnost s ručením omezeným, lze využít zejména institutu postoupení smlouvy podle § 1895 a násl. občanského zákoníku (tím dojde k převodu všech práv a povinností plynoucích z dosavadní smlouvy na nového nájemce s.r.o., s převodem musí souhlasit dosavadní nájemce, nový nájemce /být za něj jedná tatáž FO/ a pronajímatel), popř. lze uzavřít se společností s ručením omezeným zcela novou smlouvu (a s dosavadním nájemcem smlouvu dohodou ukončit ke dni předcházejícímu dni účinnosti nájemní smlouvy nové). V obou uvedených případech, kdy má prakticky dojít ke změně v osobě nájemce (také) z vůle města, je nezbytné jak zveřejnění záměru, tak schválení postoupení nájemní smlouvy, popř. uzavření nájemní smlouvy nové za současného ukončení nájemní smlouvy předchozí, v příslušném orgánu města, a to pod sankcí neplatnosti tohoto právního jednání.

205. Evidence pracovní doby zaměstnanců obecního úřadu

Je obec jakožto zaměstnavatel povinna zpracovat dle § 84 zákoníku práce rozvrh týdenní pracovní doby pro své zaměstnance? Je obec povinna evidovat u zaměstnanců počátek a konec pracovní směny dle §

96 zákoníku práce? Obec eviduje docházku pouze čárkovaním denní přítomnosti, tato evidence mi nepřipadá dostačující.

Obec má povinnost zpracovat rozvrh týdenní pracovní doby podle § 84 a vztahují se na ní i evidenční povinnosti dle § 96 zákoníku práce. Zpracování rozvrhu týdenní pracovní doby, tj. od kolika do kolika hodin který den má ten či onen zaměstnanec pracovat, však nemusí mít žádnou zvláštní formu. Zpravidla bude toto uvedeno přímo v pracovní smlouvě, popř. ve vnitřním předpisu zaměstnavatele. Důležité je, aby takový rozvrh byl písemný a zaměstnanec s ním byl včas seznámen. Cílem tohoto ustanovení je ochrana práv zaměstnance.

Podle § 96 odst. 1 zákoníku práce má skutečně zaměstnavatel povinnost evidovat začátek a konec odpracované směny každého zaměstnance. Byť v praxi toto patrně nebude často dodržováno, zaměstnavateli hrozí za porušení této povinnosti pokuta až do výše 400.000 Kč. Zákon na druhou stranu nepředepisuje žádnou formu vedení této evidence. Účelem předmětného ustanovení je požadavek, aby bylo zachyceno, že zaměstnanec skutečně odpracoval stanovenou pracovní dobu, a zejména byly zaznamenány případné práce přesčas apod. Pokud např. všichni zaměstnanci úřadu dle pracovní smlouvy či rozvrhu směn i fakticky pracují od 8:30 do 17:00 a v praxi bude z příslušného dokumentu zřejmé, že „čárkou“ tuto přítomnost potvrzují, zákonu bude dle našeho názoru učiněno za dost.

206. Povinnost zajištění místa pro oddělené soustředování biologicky rozložitelného komunálního odpadu

Je povinnost spočívající v zajištění místa pro oddělené soustředování biologicky rozložitelného komunálního odpadu splněna také v případě, když je obci zaveden privátní systém kompostování, což znamená, že každá rodina si zajišťuje kompostování biologických odpadů sama na svém pozemku? Jsme malá obec, kde každý vlastní dům se zahradou a používá hotový kompost pro vylepšení půdy na svém pozemku.

Obec musí občanům obce možnost třídění biologicky rozložitelných odpadů poskytnout. Neposkytnutí této možnosti (alespoň ve formě komunitního kompostování – např. sběrných dvorů) je porušením právních předpisů.

Obec je povinna ve svém katastrálním území zajistit místa pro odkládání veškerého komunálního odpadu produkovaného fyzickými nepodnikajícími osobami. Platí tedy, že je nezbytné místa pro oddělené soustředování složek komunálního odpadu, včetně biologicky rozložitelných odpadů, zajistit.

Ministerstvo životního prostředí tuto povinnost stanovenou v § 17 odst. 3 zák. o odpadech konkretizuje vyhláškou č. 321/2014 Sb., o rozsahu a způsobu zajištění odděleného soustředování složek komunálních odpadů. Ta mimo jiné stanoví, že obec je povinna zajistit místa pro oddělené soustředování minimálně pro biologické odpady rostlinného původu, a to v minimálním rozsahu od 1. dubna do 31. října kalendářního roku.

Obec nemusí nutně zajistit speciální kontejnery, postačí, když má na území tzv. systém komunitního kompostování, tedy např. sběrný dvůr, do kterého je umožněno odevzdávat veškeré rostlinné zbytky. Povinnost obce tedy tkví v poskytnutí možnosti třídění odpadu. Pokud ponecháte třídění odpadu pouze na samotných osobách (privátní kompostování), neučiníte za dost povinnosti, stanovené právním předpisy. Za porušení této povinnosti by obci hrozila vysoká pokuta.

207. Uzavření DPP se starostou a místostarostou

Je možné uzavřít se starostou a místostarostou dohodu o provedení práce, kdy oba jsou manažery projektu, na který město obdrželo dotaci a ta se vztahuje i na mzdy manažerů projektu?

Obecně není vyloučeno, aby člen zastupitelstva, včetně starosty či místostarosty, byli v pracovním poměru k obci nebo vykonávali práci na základě některých z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Mělo by se ovšem jednat o práci jdoucí nad rámec jeho povinností vyplývajících z mandátu člena zastupitelstva, resp. funkce starosty či místostarosty. V opačném případě by takové odměňování členů zastupitelstva mohlo být posouzeno jako obcházení ustanovení zákona o obcích týkajících se odměňování.

Uzavření dohody o provedení práce se starostou či místostarostou možné tedy je, ovšem předmětná práce nesmí být zařaditelná pod výkon starosty či místostarosty obce.

Úkoly zaměstnavatele plní v pracovněprávních vztazích se zaměstnanci obce, kteří nejsou zařazeni do obecního úřadu, starosta (totéž platí v případě, kdy není zřízena funkce tajemníka obce, ve vztahu k zaměstnancům obce, kteří do obecního úřadu zařazeni jsou). V daném případě by tedy při uzavírání dohody o provedení práce se starostou došlo k paradoxní situaci, kdy starosta by uzavíral dohodu sám

se sebou. Takovou situaci je možné řešit tak, že zastupitelstvo obce svěří místostarostovi obce z titulu ustanovení § 104 odst. 1 zákona o obcích pravomoc starosty obce dle ustanovení § 103 odst. 4 písm. b) zákona o obcích (pravomoci svěřené starostovi nejsou starostou obce vykonávány jako vyhrazené) ve vztahu ke starostovi obce coby zaměstnanci obce. Místostarosta obce by pak sjednával jménem obce příslušnou smlouvu zakládající pracovněprávní vztah obce a starosty. Místostarosta pak bude činit všechny pracovněprávní úkony obce směrem ke starostovi coby zaměstnanci. Podle tohoto řešení tedy bude smlouvu schvalovat a podepisovat místostarosta. V případě dohody o provedení práce s místostarostou by pak dohodu sjednával starosta.

208. Zastupitelstvo města jako nejvyšší orgán s.r.o.

Máme s.r.o. s plnou účastí města. Město je tedy jediným společníkem, přičemž nejvyšším orgánem je vzhledem k absenci rady zastupitelstvo města. Jakým způsobem zastupitelstvo města rozhoduje? Vzhledem k tomu, že valná hromada je neveřejná, může být zasedání zastupitelstva města také neveřejné?

Na základě ustanovení § 102 odst. 2 písm. c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích rozhoduje ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti rada obce. V obcích, kde se rada obce nevolí a její pravomoc vykonává starosta, platí, že danou pravomoc vykonává v souladu s ustanovením § 102 odst. 4 zastupitelstvo obce.

Společnost s ručením omezeným je upravena zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník v ustanovení § 105 a následujících. V ustanovení § 132 odst. 1 je stanoveno, že pokud má společnost jednoho společníka, tak se valná hromada nekoná a její působnost vykonává tento společník.

Platí tedy, že ve společnosti s ručením omezeným, kde je obec bez rady obce jediným společníkem, rozhoduje zastupitelstvo obce. Obchodní zákoník k danému dodává, že pokud existuje pouze jeden společník, tak se formálně valná hromada nekoná a společník (v našem případě tedy obec prostřednictvím zastupitelstva obce), rozhoduje přímo.

Zákon o obcích v ustanovení § 93 odst. 3 stanovuje požadavek veřejnosti zasedání zastupitelstva obce. Platí tedy, že zasedání zastupitelstva obce, na nichž zastupitelstvo realizuje svou rozhodovací pravomoc (přijímá usnesení), musí být bez výjimky veřejná (to samozřejmě nutně neznamená faktickou účast veřejnosti, jde o možnost této účasti, která se zajistí zejména zveřejněním informace o připravovaném zasedání zastupitelstva na úřední desce – viz § 93 odst. 1 zákona o obcích), a to i v

případech, kdy zastupitelstvo vykonává pravomoci rady obce. Pojmovou veřejnost zasedání zastupitelstva stanoví zákon o obcích i v § 93 odst. 2. Kromě těchto zasedání může zastupitelstvo konat i neveřejné pracovní porady, na těch však nelze platně přijímat usnesení.

Lze tedy obecně shrnout, že pravomoci, které rada obce realizuje na neveřejné schůzi, jsou v případě zastupitelstva obce realizovány na veřejném zasedání. Pokud tedy zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti, tak rozhodnutí musí v souladu se zákonem o obcích přijímat na veřejném zasedání zastupitelstva obce.

209. Absence schváleného rozpočtu a pravidel rozpočtového provizoria

Začátkem nového roku se naše obec dostala do situace, kdy nemá schválen nejen rozpočet na příští rok, ale ani pravidla rozpočtového provizoria. Hrozí tak, že nebudeme mít z čeho a jak hradit výdaje poměrnou částí. Hrozí obci nějaká sankce? Jak máme dále postupovat?

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v ustanovení § 13 stanovuje povinnost řídit se pravidly rozpočtového provizoria v případě, že není rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku. Stanovení pravidel rozpočtového provizoria přísluší ve Vašem případě zastupitelstvu obce.

Bohužel musíme konstatovat, že pokud nedošlo ke schválení rozpočtu a taktéž nejsou schváleny pravidla rozpočtového provizoria, tak dochází v souladu s ustanovením § 22a odst. 1 písm. b) k naplnění skutkové podstaty správního deliktu, protože se nehosподаří podle pravidel rozpočtového provizoria. Za tento správní delikt je možné uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč. Platí, že správní delikt podle tohoto zákona, kterého se dopustila obec nebo dobrovolný svazek obcí, jehož členem není hlavní město Praha, v prvním stupni projednává v přenesené působnosti krajský úřad, v jehož správním obvodu se obec nachází nebo v jehož správním obvodu má dobrovolný svazek obcí sídlo.

Doporučujeme, aby pravidla rozpočtového provizoria byla schválena co možná nejdříve, na nejbližším zasedání zastupitelstva. Informace o místě, době a navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva musí být umístěny na úřední desce, a to nejméně 7 dnů před jeho konáním.

210. Tržní řád

V našem městě byl radou města přijat tržní řád v souladu s ustanovením živnostenského zákona. Překvapilo mě, že bylo možné tímto nařízením také zrušit tržní řád města vydaný v roce 1998 formou obecně závazné vyhlášky. Je takový postup v souladu se zákonem?

Obecně platí, že změnu a zrušení nařízení lze provést pouze nařízením. Změnu a zrušení obecně závazné vyhlášky lze provést pouze obecně závaznou vyhláškou. Není možné nařízení rušit nebo měnit obecně závaznou vyhláškou a naopak.

Dále je však třeba uvést, že dřívější zákon o obcích (zákon č. 367/1990 Sb.), termín „nařízení“ nepoužíval a rozlišoval pouze mezi obecně závaznou vyhláškou ve věcech patřících do samostatné působnosti a obecně závaznou vyhláškou ve věcech patřících do přenesené působnosti. Proto by bylo možné navzdory rozdílnému označení považovat dnešní nařízení a dřívější obecně závaznou vyhlášku ve věcech patřících do přenesené působnosti za totéž.

Je tedy prakticky možné, aby nařízení, na základě kterého dochází k přijetí tržního řádu, zároveň zrušilo obecně závaznou vyhlášku, kterou byl podle dnes již neúčinných právních předpisů přijat tržní řád, protože pomineme-li terminologický rozdíl, jedná se obsahově o projev stejné působnosti.

Orgány obce by měly vždy dbát na to, aby jejich právní předpisy byly v souladu s účinnou právní úpravou. Situace, kdy dojde ke změně právní úpravy, neznamena, že „staré“ právní předpisy obce jsou pro rozpor s „novými“ právními předpisy automaticky zrušeny. Je tedy žádoucí a taktéž v zájmu obce, aby obecní právní předpisy byly nově upraveny, nahrazeny nebo zrušeny.

211. Stanovení výdajů za PHM při pracovní cestě

Jak postupovat při stanovení výdajů za pohonné hmoty při pracovní cestě zaměstnance, který při pracovních cestách pro obec používá vlastní osobní automobil s alternativním pohonem na LPG?

Protože se jedná o zaměstnance obce, tedy zaměstnance, kterému je v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce poskytován plat, je v případě cestovních náhrad nutné vycházet z úpravy ustanovení § 173 a následující zákoníku práce.

Konkrétně co se týká cestovní náhrady jízdních výdajů, tak ustanovení § 175 odkazuje na sazbu stanovenou v ustanovení § 157 odst. 4 a 5, přičemž platí, že tato sazba je neměnná a nelze se tedy od

ni odchýlit jako v případě zaměstnanců, kterým náleží mzda. Taktéž je nutné vycházet z ustanovení § 158, které pojednává o náhradě ceny pohonné hmoty.

Vzhledem ke změnám sazby základní náhrady v závislosti na vývoji cen prováděcím předpisem vydávaným podle zmocnění upraveného v § 189, je základní sazbou pro tento případ základní sazba upravená pro konkrétní kalendářní rok tímto prováděcím právním předpisem.

Hodnoty uvedené v prováděcím předpisu, se použijí pouze tehdy, pokud zaměstnanec nedoloží doklad o nákupu pohonných hmot, ze kterého je patrná souvislost s pracovní cestou.

Trochu složitější je to pak v případě uplatnění nároku na cestovní náhrady, pokud bylo ke služební cestě využito vozidlo s pohonem na LPG. Protože ministerská vyhláška neobsahuje průměrné sazby za LPG, je možné cestovní náhrady u vozidel LPG uplatnit pouze v případě, že je doložena skutečně zaplacená cena za tento typ pohonných hmot. V případě LPG tedy není možné proplácet náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu tabulkově, je nutné doložit příslušný doklad.

Výše uvedené tedy znamená, že v situaci, kdy bylo ke služební cestě jako palivo využito LPG, je možné náhradu pohonné hmoty ze strany obce nahradit pouze v případě, že daný zaměstnavatel prokáže, že LPG bylo pořízeno v souvislosti se služební cestou.

212. Omluvení nepřítomnosti uvolněného starosty

Má uvolněný starosta nárok na omluvení své nepřítomnosti v práci po dobu ošetřování jiného člena domácnosti? Jedná se o péči o manželku žijící ve společné domácnosti, v případě, že nárok má, kolik dnů může být v práci nepřítomen?

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích Vámi popisovanou či obdobnou situaci neupravuje. V zákoně jsou sice taxativním výčtem v ustanoveních § 73 odst. 3 a 4 stanoveny situace, kdy dochází k tzv. „krácení“ odměn uvolněných zastupitelů obce, ale ošetřování člena rodiny v tomto uzavřeném výčtu není, a proto Vašemu uvolněnému starostovi náleží bez ohledu, zda člena domácnosti ošetřuje, či nikoliv, odměna v plné výši. V situaci, kdy dochází k ošetřování člena rodiny, je možné využít čerpání dovolené, jinak záleží na osobním přístupu samotného starosty a také zastupitelstva obce.

Obecně platí, že starosta obce, ať už uvolněný nebo neuvolněný, vykonává veřejnou funkci, a to 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Výkon této veřejné funkce přítom není prací v pracovním poměru – starosta není zaměstnancem obce – a úpravu obsaženou v zákoníku práce zde tedy použít nelze. Zákon o obcích

a ani jiný právní předpis starostovi nestanovuje „pracovní“ dobu ve smyslu intervalu, kdy se má výkonu této funkce skutečně věnovat nebo kdy má být k dispozici občanům obce. Je především vlastní politickou odpovědností starosty, aby čas, který výkonu funkce věnuje, přizpůsobil potřebám občanů a orgánů obce, a informoval je, kdy jim bude k dispozici. Na druhou stranu nicméně platí, že starosta je (politicky) odpovědný za výkon své funkce zastupitelstvu, které jej může z funkce kdykoliv a bez udání důvodu odvolat (např. má-li za to, že starosta nevykonává svou funkci řádně), případně změnit funkci uvolněného starosty na neuvolněnou.

Výše uvedené tedy znamená, že řešení Vámi popisované situace závisí na osobním přístupu starosty a také na přístupu zastupitelstva obce, kterému je starosta ze své funkce odpovědný - ze zákona starosta nárok na uvolnění jako běžný zaměstnanec nemá.